

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3452/2021. (XI. 3.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	2676
3453/2021. (XI. 3.) AB határozat	bírói döntés megsemmisítéséről	2687
3454/2021. (XI. 3.) AB határozat	bírói kezdeményezés elutasításáról	2695
3455/2021. (XI. 3.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2703
3456/2021. (XI. 3.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2705
3457/2021. (XI. 3.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2710
3458/2021. (XI. 3.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2714
3459/2021. (XI. 3.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2717
3460/2021. (XI. 3.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2720
3461/2021. (XI. 3.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2724
3462/2021. (XI. 3.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2729
3463/2021. (XI. 3.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2732
3464/2021. (XI. 3.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2736
3465/2021. (XI. 3.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2742
3466/2021. (XI. 3.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2750
Helyesbítés	2754

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3452/2021. (XI. 3.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes, dr. Dienes-Oehm Egon és dr. Márki Zoltán* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Pokol Béla* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.IV.37.710/2020/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A dr. Fazekas Tamás ügyvéd által képviselt indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése és az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó a Kúrián 2021. március 30-i dátummal érkezett alkotmányjogi panaszában kérte annak megállapítását, hogy a Kúria Kfv.IV.37.710/2020/4. számú, az indítványozó jogi képviselőjének 2021. január 28-án kézbesített ítéletével elbírált egyedi ügyben – amely hatályában tartotta az indítványozó mint felperes keresetét elutasító, a Fővárosi Törvényszék 110.K.701.858/2020/8. számú ítéletét – sérült az Alaptörvény V. cikk bekezdésében foglalt jogos önvédelemhez fűződő joga, s ezért kérte, hogy a kúriai ítéletet, a Fővárosi Törvényszék ítéletére kiterjedően, az Alkotmánybíróság semmisítse meg. Az Alkotmánybíróság főtítkárnak felhívására az indítványozó az alkotmányjogi panaszát kiegészítette. Az Alkotmánybíróság a kiegészített és módosított alkotmányjogi panaszt a tartalma szerint bírálta el.
- [3] 2. Az indítványra okot adó ügy előzményéhez tartozik az alkotmányjogi panasz szerint, hogy az indítványozó és két egyetemi hallgatótársa 2016. április 30-án segítséget nyújtott a campuson csoporttársuknak az őt követő, majd reá támadó férjével szemben, aki megszegve a korábbi zaklatások miatt elrendelt megelőző távoltartás szabályait, feleségét magához akarta bilincselni. A támadót az indítványozó és társai rövid dulakodás után földre vitték. A sértett rendőrt hívott, és a rendőrség kiérkezéséig a támadót földön tartották, rajta és az indítványozón felületi hámsérülések keletkeztek. Az indítványozót és két évfolyamtársát a rendőrség a támadóval együtt előállította a Budapesti Rendőr-főkapitányság XI. Kerületi Rendőrkapitányságra, ahol indítványozót gyanúsítottként kihallgatták.
- [4] A Budapesti XI. és XXII. kerületi Ügyészség B.XI. 4291//2016/1-1. számú határozatában az indítványozó ellen indított büntetőeljárást a jogos védelemre hivatkozó panasz alapján azért szüntette meg, mert a gyanú közlésére megalapozatlanul került sor, mivel nemcsak a gyanúsítás időpontjáig, hanem az azt követően beszerzett vallomások alapján sem merült fel adat az indítványozónak az évfolyamtársa férjével szemben fellépő férfiak, így az indítványozó kihívóan közösségellenes cselekvőségére, illetve ilyen cselekvésre irányuló szándékára vonatkozóan.

- [5] Az indítványozó panasszal élt a Független Rendészeti Panasztestületnél (a továbbiakban: Panasztestület), mely 116/2016. (VII. 7.) számú állásfoglalásában megállapította, hogy alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor. A rendőri intézkedés érintette az indítványozó Magyarország Alaptörvényének Szabadság és Felelősség fejezetének IV. cikk (1) bekezdésében foglalt személyi szabadsághoz fűződő jogát és a XXIV. cikkben foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő alapvető jogát. A panasznak annak jelen ügyben releváns részében akként adott helyt, hogy noha az indítványozó előállítását a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 33. § (2) bekezdés *b*) pontja, bűncselekmény (egyszerű) gyanúja megalapozta, az aránytalan volt, sértette az Rtv. 15. §-át. A Panasztestület megítélése szerint a jogellenes cselekmények elkövetésére vonatkozó telefonos bejelentés megfelelő jogalapot teremtett az indítványozó előállítására, azonban az arányosság követelményének nem felelt meg, mivel elegendő lett volna egy idézés kibocsátása is részére, így a személyi szabadságát jogellenesen korlátozták. Az indokolatlan mobiltelefon-használat korlátozása és a felperes által megjelölt személy értesítésének elmaradása kapcsán sérült a felperes tisztességes eljáráshoz való joga és a helyszíni intézkedés során az indítványozónak nyújtott késedelmes tájékoztatás kapcsán sérült a tisztességes eljáráshoz fűződő joga.
- [6] Ezt követően az Országos Rendőr-főkapitány első, 2016. szeptember 16-án kelt 29000-105/111/9/2016.P. határozatában az értesítési kötelezettség elmulasztása tekintetében a panasznak helyt adott, minden más tekintetben a panaszt elutasította, mert álláspontja szerint az előállítást a Rtv. 33. § (1) bekezdés *a*) pontja alapozta meg, vagyis az indítványozót szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érték. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 20.K.34.183/2016/8. számú ítélete, majd a Kúria ezt hatályában fenntartó, Kfv.II.37.129/2018/6. számú, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett jogerős ítélete ezen, a tettenérésen alapuló érvelést elvetette, a határozatot hatályon kívül helyezte és a közigazgatási hatóságot új eljárásra kötelezte. Az Országos Rendőr-főkapitány 2019. június 5-én kelt 29000/105/111-2/2016. számú, második határozata a rendőri intézkedés elleni panasznak a hozzátartozó kiértesítésének elmaradása és az előállítás arányossága tekintetében helyt adott, egyebekben a panaszt elutasította. Határozatának indokolása szerint, mellyel az azt felülvizsgáló Fővárosi Törvényszék 110.K.701.858/2020/8. számú ítéletében, valamint a Kúria jelen alkotmányjogi panasszal támadott ítélete is egyetértett, végül a Panasztestület eredeti álláspontjára helyezkedett. Eszerint az előállítást bűncselekmény (egyszerű) gyanúja alapozta meg, Rtv. 33. § (2) bekezdés *b*) pont, de az intézkedés az arányosság követelményének – Rtv. 15. § (1)–(2) bekezdés – nem felelt meg. Az indítvány szerint, bár a panasznak a rendőrség helyt adott, az indítványozó keresetét elutasították. A közzétett kúriai ítélet hatályában fenntartotta a törvényszék ítéletét.
- [7] 3. Az indítványozó az Alaptörvény V. cikkében biztosított, jogos önvédelemhez fűződő joga sérelmére hivatkozással kérte az Alkotmánybíróságot, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján állapítsa meg a bírói döntések alaptörvény-ellenességét és semmisítse azokat meg.
- [8] Utal arra, hogy az Alaptörvény V. cikke szerinti alapjog csupán a saját személy (vagyon) elleni támadást nevesíti, ugyanakkor a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) az alaptörvényi felhatalmazás alapján ezt kiterjeszti mások személye (továbbá a közérdek) elleni jogtalan támadás arányos elhárítására is. A Btk. szabálya egyértelműen megfelel az indítványozó történeti tényállás szerinti magatartásának, mellyel összefüggésben az ítélet szerint bűncselekmény egyszerű gyanújának mérlegelésére van lehetőség akként, hogy az előállításnál nem a büntető anyagi és eljárási jog szabályait kell figyelembe venni, hanem a rendőri jelentésből kell kiindulni.
- [9] A panasz szerint az Abtv. 29. §-a szerinti feltételek mindegyike a jelen ügyben fennáll. A panasz befogadhatóságát a jogos védelemhez való jog gyakorlásának korlátozása alapozza meg, mely érdemben befolyásolta az ítéletet; az indítványozó álláspontja szerint ugyanis a Kúria a keresetet végül elutasító ítélete alkotmányellenesen állapítja meg azt, hogy a jogos védelem esetén a bűncselekmény egyszerű gyanúja fennállhatott. Ezen tévedés közvetlen eredménye a kereset elutasítása, vagyis ez az értelmezés a döntést érdemben befolyásolta.
- [10] Az indítványozó megítélése szerint emellett alapvető, elvi jelentőségű alkotmányjogi kérdés is az, hogy amennyiben nyilvánvalóan, laikus számára is világosan megállapítható módon jogos védelemi helyzetben sietnek állampolgárok egymás segítségére személy elleni jogtalan támadás arányos elhárítása érdekében, akkor lehetséges-e a jogtalan támadást elhárító személyek előállítása azon az alapon, hogy bűncselekmény egyszerű gyanúja megállapítható.

- [11] Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvényben elfogadásakor új jogként kodifikált jogos védelemhez fűződő jog gyakorlása nem eredményezheti azt, hogy a bűncselekmény bármilyen, akár egyszerű gyanúját megállapítsák rendőri intézkedés során, akár közigazgatási eljárásban.
- [12] A konkrét ügyben a helyszínen nem volt feltárható a jogos védelem túllépését alátámasztó semmilyen adat, a tényállást 8 személy észlelte, és a támadón kívül 7 személy, köztük a sértett, a három támadást elhárító személy és további három teljesen független, elfogulatlan, semleges tanú is lényegében ugyanúgy adta elő.
- [13] 4. A panasz elemzi a Btk. szerinti büntethetőséget és a cselekmény büntetendőségét kizáró vagy korlátozó okokat. Kitér a Btk. 339. §-a szerinti garázdaság tényállási elemeire és az ezekkel összefüggő bírói gyakorlatra a jogos védelmi helyzet értelmezését illetően. Azzal érvel, hogy jogos védelem esetén a Btk. általános részéből kiindulva, fogalmilag sem jön létre bűncselekmény, ezt a közzétett határozat is rögzítette, bűncselekmény gyanúja ebből kifolyólag nem lehet az előállítás alapja [Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pont]. A panasz értelmében a konkrét esetben bűncselekmény (egyszerű, Rtv. szerinti) gyanújának megléte kellett volna ahhoz, hogy az előállítás arányosságának mérlegelését végezhesse a rendőrség a helyszínen.
- [14] A panasz szerint az ítélet azért téves, mert jogos védelem esetén is kizárólag a közigazgatási jog szabályait kell alapul venni (az előállítás egyik feltétele fennállásának a megítélésénél) és ezeknek megfelelően helyesen állapította meg a rendőrség, hogy az indítványozó esetén megállapítható volt a bűncselekmény egyszerű gyanúja.
- [15] Az indítványozó álláspontja szerint az ítélet és elvi tartalma a jogos védelem szabályai szerint más állampolgárok segítségére siető állampolgárokat eltántorítja attól, hogy ezen jogon kívüli állapotban fellépjenek bűncselekmény sértettjeinek érdekében és bénító hatást gyakorol az állampolgárokra ezen alapjoguk gyakorlásánál.

II.

- [16] 1. Az Alaptörvény indítvány felhívott szabálya szerint:

„V. cikk Mindenkinnek joga van törvényben meghatározottak szerint a személye, illetve a tulajdona ellen intézett vagy az ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához.”

- [17] 2. Az Rtv. érintett rendelkezései:

„15. § (1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

(2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”

„33. § (1) A rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt,

a) akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek; [...]

(2) A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, [...]

b) aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható;”

- [18] 3. A Btk. érintett rendelkezései:

„15. § Az elkövető büntethetőségét, illetve a cselekmény büntetendőségét kizárja vagy korlátozza: [...] e) a jogos védelem,”

„22. § (1) Nem büntetendő az a cselekmény, amely a saját, illetve más vagy mások személye, javai vagy a közérdek ellen intézett, illetve ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges.”

III.

- [19] 1. Az Abtv. 56. § (1) szerint az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés kimondja, hogy a tanács mérlegelési jogkörében

vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (4) bekezdés úgy szól, hogy a befogadott alkotmányjogi panaszt – érdemi vizsgálatra – az előadó bíró az ügy érdemi elbírálását az Alkotmánybíróság ügyrendje szerint végző állandó tanács elé terjeszti.

- [20] Az Ügyrend 31. § (6) bekezdése szerint az előadó alkotmánybíró a panasz befogadásáról szóló döntés helyett a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozat-tervezetet a testület elé terjesztheti.
- [21] 2. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a Kúriához nyújtotta be, majd 2021. április 13-án az első fokon eljáró bírósághoz. Igazolási kérelmet is előterjesztett. Eszerint az indítványozó a csatolt feladási és letöltési igazolásokkal igazolja, hogy a Kúriához elektronikus úton benyújtott panaszát 2021. március 29-én (20 óra 7 perc 26 másodperckor) feladta, azt a kézbesítési szolgáltatási rendszer befogadta, és a címzett átvette. Tekintettel arra, hogy az indítvány benyújtásának időpontja igazoltan 2021. március 29-e, a benyújtásra nyitva álló hatvan napos határidő utolsó napja volt, az indítványt az igazolási kérelemben foglaltak alapján ebben az esetben határidőben benyújtottnak kell tekinteni az Abtv. 30. § (1) bekezdése és az Ügyrend 28. § (1) bekezdése alkalmazásában.
- [22] A panasz a határozott kérelem feltételeinek megfelel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés], tartalmazza ugyanis azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont, Abtv. 26. § (1) bekezdés]; az eljárás megindításának indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]; az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]; az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]; indokolást arra nézve, hogy a bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]; kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [23] 3. Az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett, hogy az indítványozó érintettségének a fennállása megállapítható-e a jelen esetben. Az indítványozó érintettségét az Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pontja megalapozza: a bírói eljárásban fél volt.
- [24] 4. Az Alkotmánybíróság a panaszt a tartalma alapján bírálta el. Az alkotmányjogi panasz alapján alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés az, hogy mi tartozik az Alaptörvény V. cikkében kifejezetten nevesített alapvető jog védelmi körébe, és összeegyeztethető-e az Alaptörvény V. cikkével a Kúria döntésében megjelenő ama jogértelmezés, miszerint nincs akadálya az előállításnak abban az esetben sem, ha a jogos védelem nyilvánvalóan megállapítható. Valamely alapvető jog védelmi körének a meghatározása alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés.

IV.

- [25] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [26] 1. Az Alaptörvény új szabálya, hogy a jogos védelem az alapvető jogok egyike lett, az Alaptörvény szerinti megfogalmazásban. Az Alaptörvény szerint jogtalan támadást elhárítani „törvényben meghatározottak szerint” mindenkinek joga van. Az Alaptörvény szűkebben vonja meg a jogos védelem alapjogi szabályait, mint a Btk. Az Alaptörvény megfogalmazása szerint ez a jog a személyt a saját élete és saját tulajdona elleni támadás elhárítására jogosít fel. Mások személye, illetve javai, vagy a közérdek elleni támadás elhárításához való jog nem szerepel az Alaptörvény V. cikkében. Az Alaptörvény a jogos védelem körében kifejezetten önvédelemről szól és nem általánosságban a jogos védelemről. Az alkotmányozó a törvényhozóra bízta az önvédelem részletszabályainak kidolgozását. Alapvető joggá a jogos védelemnek az önvédelemre korlátozható esete vált. Ugyanakkor mások személye vagy javainak megóvására utalásnak a szövegszerű hiánya az Alaptörvény V. cikkében nem zárja ki azt, hogy a törvény szélesebb körben biztosítsa a jogos védelem lehetőségét, mint amire az Alaptörvény kiterjed. Az Alaptörvény V. cikke nem általában a jogos védelem, hanem a jogos önvédelem alapjait teremti meg. Ahogyan a Kúria fogalmaz a 4/2013. BJE határozatában: „A jogtalan támadással szembeni védekezés alkotmányos alapjogként történő deklarálása a Büntető törvénykönyv Általános Részében szabályozott jogintézményt, mint különösen védett értéket emelte ki, olyan felhatalmazást adva az ország polgárainak,

amely a jogtalansággal szembeni ellenállást többé nem kivételes lehetőségnek, hanem mindenkit megillető természetes alapjognak ismeri el.”

- [27] Az Alaptörvény és a jogszabályok érvényre juttatása érdekében kényszer alkalmazására az állam jogosult [C] cikk (3) bekezdés]. A jogos védelmi helyzet erő alkalmazására jogosít fel mindenkit. Az önvédelem joga alapvető jog, azonban – az állami erőszak-monopóliumra tekintettel – a jogos védelem más, de nem az Alaptörvényben szereplő eseteire kiterjesztően értelmezni a védelmi körét nem lehet.
- [28] 2. Az előállítás személyes szabadságot korlátozó rendőri intézkedés, amely nem okozhat az előállítás törvényes céljával nyilvánvalóan arányban nem álló hátrányt. Az előállítás hatósági intézkedés. A hatósági intézkedéseknek számos fajtája ismert. Ezek között van olyan, amely veszélyhelyzetet hárít el, és olyan is, amely valamely hatósági eljárás megindítását célozza. A rendőr a közrend, közbiztonság érdekében számtalan hatósági intézkedést tehet: a közterületi igazoltatás, előállítás, forgalom elzárása, elterelése stb. Az 1/1999. KJE határozat értelmében a rendőrség részéről az Rtv.-ben meghatározott rendészeti feladatok ellátása során kifejtett tevékenység közigazgatási jellegű tevékenység, mert az eljáró szerv közhatalmi jogosítvánnyal élve egyoldalú akaratnyilvánítással intézkedik, melynek során az ügyfél terhére kötelezettséget állapít meg, és intézkedésének maga szerez érvényt. A rendőrség tehát – az Rtv.-ben meghatározott büntetőeljárás, valamint szabálysértési eljárás feladatai mellett – ellátja a közigazgatás részét képező rendészeti igazgatás körébe tartozó feladatokat is. A rendőri intézkedéseket és kényszerítő eszközöket, állami közhatalmat gyakorló, államigazgatási ügy intézésére feljogosított szerv alkalmazza, közte és az intézkedés (kényszerítés) alanya között – annak minden jellemzőjével rendelkező – közigazgatási jogviszony jön létre. Közigazgatási perben a közigazgatási cselekmény törvényességét a bíróság vizsgálja. A bíróságoknak a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezniük. Vannak olyan közigazgatási jogszabályok, amelyek vagy egyes elemeik nem közvetlenül az Alaptörvény valamelyik rendelkezését hajtják végre, és az egyes közigazgatási cselekmények szabályozása, feltételeik meghatározása, és ezeknek az értelmezése többféle lehet, amelyek mindegyike az Alaptörvénnyel összhangban állhat. A panaszra okot adó esetben a rendőri intézkedések alapjogi vetületeit a hatósági eljárásban felismerték és azokat étékelték, ennek a törvényességét az Alaptörvény figyelembevételével a törvényszék és a Kúria elbírálta. A Kúria elvi megállapítása szerint az előállítás jogalapja az Rtv. 33. § (2) bekezdés *b*) pontja alapján a jogos védelmi helyzet, mint a cselekmény büntetendőségét kizáró okra hivatkozás esetén is fennállhat, ha a helyszínen tapasztalt körülmények felvetik a bűncselekmény elkövetésének egyszerű gyanúját. Az előállítás jogszerűségét nem a Btk. és a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) szabályai, hanem az intézkedés helyszínen felvett rendőri jelentésben foglaltak alapján kell vizsgálnia az alperesnek, mely a jogalap fennállása esetén is minősülhet jogellenes intézkedésnek, ha az nem felel meg az arányosság követelményének.
- [29] 3. Az alkotmányjogi panasz értelmében az indítványozó esetében az eljáró hatóságok és az ügyészség is megállapította a jogos védelem fennállását. A jogos védelem mind a Btk.-ban, mind az Alaptörvényben anyagi jogi kérdés: nem büntetendő az a cselekmény, amely a saját, illetve más vagy mások személye, javai vagy a közérdek ellen intézett, illetve ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges. Ezzel szemben az alapos gyanú közlése eljárásjogi kérdés: lehetséges, hogy a gyanúsított személy bűncselekményt követett el és felelős érte, de ez majd csak az eljárás folyamán, annak eredményeképp fog kiderülni. Az Alaptörvény V. cikke a gyanú közlésétől nem véd, csak a bűnössé nyilvánítástól és a büntetéstől. Hasonlóképpen: bűncselekmény egyszerű gyanújának az észlelése az Alaptörvény V. cikkében foglaltak teljesülése mellett is általában megalapozhatja az Rtv. szerinti előállítás, mint a büntetőeljárás kívüli, közigazgatási intézkedés alkalmazásának a lehetőségét; az Rtv. 33. § (2) bekezdés *b*) pontjának ez az értelmezése nem ellentétes az V. cikkel.
- [30] Az ügyész szerint a büntetőeljárás konkrét személlyel szemben, konkrét bűncselekmény miatti megindításának a feltételei közül a jelen esetben a bűncselekmény alapos gyanúja nem állt fenn az alapos gyanú közlésekor. Ugyanakkor az is megállapítható, hogy a jogos védelmi helyzet előzménye nem az indítványozó, hanem más személy ellen intézett, vagy más személyt közvetlenül fenyegető támadás volt. Továbbá az előállítás, mint közigazgatási intézkedés nem a büntetőeljárás szabályai szerint, hanem az Rtv. alapján, az Rtv.-ben rögzített feltételek mellett hajtható végre. Törvényessége megítélésénél, tekintettel arra, hogy más feltételei vannak, mint a büntetőeljárás megindításnak, az Rtv. az irányadó. Az Alaptörvény V. cikke védelmi köre a jogos önvédelemre terjed ki. A mások személye elleni támadás elhárításához való jog, mint ami a panaszra okot adó ügyben felmerült a panasz szerint, nem tartozik ennek az alapvető jognak a védelmi körébe. Ebből az következik, hogy

a Kúriának az Rtv.-re vonatkozó értelmezése – ezek között az, hogy bűncselekmény egyszerű gyanúja esetén lehetséges intézkedés az előállítás – a konkrét döntésben, a jelen esetben, törvényességi kérdés. A Kúria ítélete az Alaptörvény V. cikke szerinti jogos önvédelemhez való jogot nem korlátozta.

- [31] A Kúria ítéletének – szemben az alkotmányjogi panaszban foglaltakkal – nincs olyan eleme, amely alkalmas lenne bárkit visszatartani attól, hogy mások védelmére kelljen. A Kúria ítélete az Rtv. 33. § (2) bekezdés *b*) pontját értelmezte. Ez a szabály bűncselekmény egyszerű gyanúja esetére elvont módon lehetővé teszi akár az előállítást is, de az intézkedéskor észlelt, a rendőri jelentésben rögzített tényállástól függően, az Rtv. szerinti arányosság követelményének a betartásával. A Kúria megállapította azt is, hogy valamely konkrét intézkedés a jogalap fennállása esetén is minősülhet jogellenes intézkedésnek, ha az nem felel meg az arányosság követelményének.
- [32] 4. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2021. október 19.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [33] Egyetértek a határozat rendelkező részében foglaltakkal. Az indítvány elutasítását ugyanakkor más, az indoklásban foglaltaktól eltérő szempontok alapján tartom megalapozottnak.
- [34] A határozat megállapításaival összefüggésben fontosnak tartom kiemelni, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény hatálybalépése óta eltelt időben – megfelelő indítvány hiányában – nem volt lehetősége arra, hogy az Alaptörvény V. cikkének alkotmányos tartalmát kibontsa. Jelen ügy erre kínált lehetőséget. A jogtalan támadás elhárításához fűződő alapjog tartalmát ugyanis a határozat nem bontotta ki, nem határozta meg. Ehelyett az értelmezés kereteit a jogos védelem büntetőjogi kategóriájához igazította. Így voltaképpen nem az alkotmányos rangra emelt jog tartalmából, vagyis az Alaptörvény V. cikkéből vont le következtetést az egyes szakjogi területek – például a büntetőjog – értelmezési kereteire és szempontjaira, hanem éppen fordítva: büntetőjogi intézmények és kategóriák alapján következtetett – vissza – az alapjog tartalmára. Ezzel a megközelítéssel nem tudok egyetérteni.
- [35] Szükségesnek tartom emellett hangsúlyozni azt is, hogy a jelen ügyben nem az indítványozó, mint terhelt büntetőjogi felelősségre vonásának, még csak nem is a gyanúsításának a körülményeit vagy kérdéseit kellett az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia, hanem egy időben és eljárásjogilag is megelőző állapot, az előállítás jog- és alaptörvény-ellenessége volt a kérdés. A kifogásolt rendőri intézkedéshez a jogalapot nem a Be., hanem az Rtv. szolgáltatta, ennek egyik szabályát vitatta az indítványozó.

- [36] Helyesen mutat rá a határozat is az indokolásban, hogy „az előállítás, mint közigazgatási intézkedés nem a büntetőeljárás szabályai szerint, hanem az Rtv. alapján, az Rtv.-ben rögzített feltételek mellett hajtható végre. Törvényessége megítélésénél, tekintettel arra, hogy más feltételei vannak, mint a büntetőeljárás megindításnak, az Rtv. az irányadó.” (Indokolás [30]) Az Alaptörvény V. cikkének büntetőjogi szempontokra szűkített értelmezése azonban gátat szabott a konkrét alapjogi sérelem helyes irányú és teljes értékű vizsgálatának. Ennek következtében maradt adós a határozat például annak magyarázatával, hogy a Kúria ítéletét miért értékelte olyanoknak, amely az Alaptörvény V. cikke szerinti jogos önvédelemhez való jogot az indítványozó esetében nem korlátozta.
- [37] Szükséges hangsúlyozni, hogy az alapul fekvő események legalább két olyan mozzanatot ölelnek fel, amelyek alapjogi relevanciával bírtak: egyrésztől és időben elsőként az indítványozó csoporttársnője elleni támadást és annak elhárítását, amelynek megakadályozásában az indítványozó és további két társa vett részt. Ezen magatartásuk célja pedig az volt, hogy a magát megvédeni képtelen nő elleni jogtalan támadást elhárítsák, a védelmére keljenek. Az események ezen mozzanata – a támadó elleni fellépést is felölelve – egészen a rendőrség kiérkezéséig tartott. Az események ezen mozzanatában nem más zajlott, mint a tetten ért elkövető elfogásának mintapéldája. Az indítványozó – és segítő társai – jogszerű magatartásának jogalapját a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény ugyanúgy rögzítette, ahogyan a Be. 273. §-a a hatályos szabályozásban teszi. A másik, időben ezt követő mozzanat a rendőrök kiérkezésével vette kezdetét és az indítványozó – később az alkotmányjogi panaszban sérelmezett – előállítását foglalta magában.
- [38] Az indítványozó a kifogásait voltaképpen az események ezen második mozzanata, a rendőri előállítás kapcsán adta elő. Úgy vélte ugyanis, hogy tetten ért elkövető elfogása esetén az előállításnak – az Rtv. 33. § (2) bekezdés *b)* pontjában foglalt, mérlegelésen alapuló esetében – fel sem merül a lehetősége. Ez azt jelentené, hogy tetten ért elkövető elfogásakor a rendőrség nem is mérlegelhetné az előállítás lehetőségét, hanem azt eleve kizártnak kellene tekinteni. Az indítványozó ezen okfejtésével nem tudok egyetérteni. Épp ezért értek egyet az indítvány elutasításával.
- [39] Szükségesnek tartom aláhúzni, hogy mivel jelen ügy alapjogi relevanciáját az indítványozónak a tetten ért elkövető elfogását követő előállítása szolgáltatta, nem az Alaptörvény V. cikkének, hanem az Alaptörvény IV. cikkében foglalt szabadsághoz való jognak a sérelme merülhet fel. Erre a konkrét esetben az indítványozó vélhetően azért nem hivatkozott, mert a szabadsághoz való jog megsértését, már a Panasztestület is megállapította az előállítás aránytalansága okán, majd ezzel az érveléssel egyetértve az ORFK is a (második) határozatában. Ezt a sérelmet megállapító határozatot támadta meg eredménytelenül a bíróságok előtt az indítványozó. A szabadsághoz való jog megsértésével tehát voltaképpen valamennyi, az Alkotmánybíróságot megelőzően eljáró fórum egyetértett.
- [40] Ehhez képest az események első mozzanata – amikor az indítványozó két társával együtt megakadályozta a csoporttársnője elleni támadást, valamint a támadó távozását – tekinthető olyanoknak, amely a jogtalan támadás elhárításának kérdéseit törvényi szinten és az Alaptörvény V. cikkével összefüggésben is felveti. Az indítványozó jogtalan támadás elhárítását célzó magatartása azonban a rendőrök helyszínre érkezésekor és a rendőri intézkedés megkezdésével véget ért. Így a helyszíni intézkedés eredményként végrehajtott előállítás az indítványozót az Alaptörvény V. cikkében foglalt alapjog gyakorlásában már bizonyosan nem akadályozhatta.
- [41] Mindebből számomra az következik, hogy az indítványozó kifogásai a konkrét esetben nem estek az Alaptörvény V. cikkének a védelmi körébe. Azonban nem az indokolásban foglal okból, amely szerint „az Alaptörvény V. cikke a gyanú közlésétől nem véd, csak a bűnössé nyilvánítástól és a büntetéstől”.
- [42] Fontosnak tartom végül kiemelni: az indítvány elutasítása nem jelenti azt, hogy a társadalom azon tagjai, akik mások védelmére kelnek, ne részesülneek alapjogi védelemben. Ezt az előállítás valamennyi esetében az Alaptörvény IV. cikke garantálja. A szabadsághoz való jog korlátozása pedig minden konkrét ügyben ki kell, hogy állja a szükségesség és az arányosság Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében biztosított próbáját.

Budapest, 2021. október 19.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [43] Egyetértve a határozat rendelkezésével; szükségesnek, elégségesnek és helyénvalónak tartva az annak alapját adó indokolást ugyanakkor az ügyben rejlő, felmerülő – továbbgondolás lehetőségére kétségtelen alapot adó – körülmények jelentősége miatt, s mindennek az indokolás, döntéshez vezető gondolatiségében való megnyilvánulása kapcsán, eltérő indokaimat (eltérő hangsúlyaim indokait) párhuzamos indokolásban csatolom a döntéshez [Abtv. 66. § (3) bekezdés].
- [44] Az alapügyben, az indítványozó alapigénye kapcsán, az indítvány szerint alapul kínált hivatkozás alapján valóban nem vetődik fel feltétlenül, nem szükségeltetik elengedhetetlenül az Alaptörvény V. cikke kiterjedt értelmezése elvégzésének igénye. Az alapügyben nincs – alkotmányossági – indoka alkotmányossági vizsgálatnak.
- [45] Az alapügyben volt egy reálcselekmény (történeti tényállás), aminek civil magatartási részei: a támadás, a megtámadottság, a támadás ellenében fellépés; és ezt követő hatósági magatartás, az előállítás.
- [46] Ezt követte az alapvetően két részre osztható jogi (intézményes) cselekvés: először az indítványozó ellenében folyó eljárásnak az ügyész általi megszüntetése; majd pedig a hatósági eljárás ellenében való, indítványozó általi kifogás miatt történt eljárások. A két jogi cselekvés kiindítója kétségtelen egyazon ténybeli valóság (a támadás/megtámadottság/fellépés/előállítás), viszont kétségtelen, hogy a két jogi, intézményes cselekvés nem egymás feltételei. Alapvető jelentősége van azonban az ügyész általi eljárás megszüntetésnek, ami eleve és érdemben eldöntötte mind az addigi eljárás, mind pedig (ennél fogva) a megelőző előállítás, azaz rendőri cselekvés jogi helyénvalóságának kérdését. Ezért nincs alkotmányos indoka alkotmányossági vizsgálatnak.
- [47] Az indítványozó ügyében az indítványozó számára az ügyész – az adott perjogi helyzetben nem késlekedve – kiszolgáltatta a jogrendi választ: jogos védelemben cselekvésre hivatkozással megszüntette a vele szembeni eljárást. Ezáltal – tartalmi szempontból – eleve elveszti (elvesztette) az indítványozóval szembeni büntetőeljárás az alapját: nincs büntetőigény, amit érvényesíteni kellene. Az ilyen ok a cselekmény elkövetésének időpontjára visszamenőleg fosztja meg a büntetőigényt az érvényesítésének érdemi alapjától. Másképpen szólva az ilyen magatartás – pontosabban az indítványozó magatartása – nem társadalomra veszélyes; sőt a Btk. szerinti jogos védelem terjedelmi megfogalmazásából egyértelműen kitűnően – a segítői jogosultság, mást segítő fellépés – társadalmilag hasznos.
- [48] Ehhez képest az indítványozó esetleges azon kétségére, miszerint helyszíni magatartása társadalmi (közösségi) értékelésére nincs megnyugtató válasz, illetve nem megnyugtató a válasz, azt lehet mondani, hogy ennél gyorsabb és érdemibb válasz nem (volt) adható.
- [49] Ennek indoka pedig az, ami minden olyan eljárás (és azt szolgáló rendőri intézkedési eljárás) jogi természete, amely eljárás a valóságigényen alapuló igazságérvényű döntés meghozatalát célozza. [Másképpen szólva az anyagi (vö. nem az objektív) igazság felderítését tartja szem előtt.] A büntetőeljárás ilyen.
- [50] Ennek természetes velejárója, hogy az ilyen eljárási rendben az eljárási cselekmények processzuális jogi hatásokat váltanak ki, azonban csak azok, amelyek a törvényben feljogosított alanytól származnak, és a meghatározott tartalommal, formában, időben, helyen történnek (alakilag).
- [51] Ezért van az a feltehető kérdés, miszerint ha jogerős döntés megállapítja, hogy az eljárás megindításának nem voltak meg a törvényi feltételei, akkor ez nem fosztja-e meg az egész lefolytatott eljárást processzuális jogi hatályosságától.
- [52] Erre válasz, miszerint az eljárásban magánszemélyek által végzett eljárási cselekmények processzuális joghatályosságának nem kritériuma az, hogy a megindult eljárásnak megvannak-e a törvényi feltételei. A bíróság, ügyész, nyomozó hatóság eljárási cselekményeinek processzuális hatályossága szintén nem függ az eljárás végeredményétől. (Megemlítem ezért tartom indokoltnak óvatosan bánni az ún. processzuális igazság gondolatával, elvi tételével.)
- [53] Következésképpen az alaptalanul indított eljárás is eljárás, amelyben joghatályos eljárási cselekmények végezhetők; másfelől viszont az a tény hogy valamely eljárási cselekmény ilyen címen (azaz mint törvényi eljárási cselekmény), valamely törvény szerinti eljárás keretében történik (illetve további eljárási cselekménynek lesz indoka) önmagában nem teszi törvényessé (sem legitimmé, de még legálissá sem) a cselekvést. Ugyanakkor viszont ez a rendszer (az Alaptörvényen alapuló jogrend) azt kínálja cserébe, hogy biztos alappal lesz ez (ki)vizsgálható.
- [54] Ehhez képest tehát a cselekvés legális (és legitim) hatását a jognak kell elismernie, ami pedig nem másként történik, mint az eljárás soronkövető pontjain döntési, illetve felülbírálati döntési jogkörrel rendelkező általi

határozással (jogi cselekvéssel). Jogszabály nem fog tettet, nem ítéel el, nem menti fel az ártatlant. A rendőr, az ügyész, a bíró cselekszik, azaz végez jogi cselekvést; a jogrend szerinti rendben.

- [55] A magyar jog nem ismeri az *ipso jure* beálló semmisséget. [Megemlítem, hogy ma van egyrészt a perjogi (okból) hatálytalanítás, másrészt van a semmis ítélet (*iudicium nullum*; lényegében ide sorolható az alkotmánybírósági megsemmisítés), és van a nem létező ítélet (*judicium non existens* más néven „látszatítélet”); utóbbi a mind alakilag, mind tartalmilag jogon kívülre került, illetve jogon kívülre tartozó, utóbbiról van szó az ún. IV. semmisségi törvény, 2000. évi CXXX. törvény esetében; vö. Király Tibor: Büntetőeljárásjog, 2003, 190–200. oldal].
- [56] Ez azt is jelenti, hogy minden olyan elvárás (elképzelés), ami az eljárásban cselekvőt egyben és kizárólagosan felruházná a vitaigény végletes érdemi megítélésének, eldöntésének jogkörével valójában ellentmond a jelenlegi – és egyébként hagyományos – jogi és gyakorlati valóságnak. (Megemlítem, hogy nyilvánvalóan meglévőttől eltérő kompetencia megosztáshoz, ami pedig intézményi következményhez is vezet.)
- [57] Kétségtelen, hogy jelen ügyben – az alapügy kapcsán – van, előtűnik két olyan gondolati tartalom, aminek önmagában véve nagy jelentősége van, jelen ügy eldöntéséhez azonban nem látom elengedhetetlennek. Megemlítését csupán a határozat indokolásában megjelenő hangsúlya miatt tartom szükségesnek.
- [58] Az egyik – a korábban említettek szerint – az, miszerint az indítványozói magatartás nem hogy nem társadalomra veszélyes, hanem a Btk. szerinti jogos védelem terjedelmi megfogalmazásából egyértelműen kitűnően – mint segítői jogosultság – társadalmilag hasznos. Ez a magatartás ugyanúgy, mint a Be. 273. §-a szerinti – és ide tartozó a rablás, Btk. 365. § (2) bekezdése szerinti, a sértett felől nézve: visszaszerzési esete is – egyaránt és hagyományosan az ún. civil jogsegély, aminek az állam nemcsak büntetlenséget ígér, hanem választható magatartásként kínálja. Tehát ezek nem az önbíráskodás alóli kivételek, és ekként lehetnek – mint egyébként erőszakos magatartások – büntethetőség alól kivettek, nem büntethetők, eltűrték [vö. Btk. 368. § (3) bekezdés]. Ezek olyan magatartások, amelyekre az állam is számíthat, hogy ha lemaradt, akkor akad olyan, aki a polgárának segít, ezért az ilyen nem csupán túrt, hanem hasznos.
- [59] Ehhez képest tehát – álláspontom szerint – az ilyen magatartást kifejtő nem (csupán) egyéni kalandvágyból cselekszik (utóbbi az az önbíráskodó lehet, aki nem lesz büntethető), hanem az állami kényszermonopólium törvényi (és eseti) delegálása alapján. Nem csupán a bajba kerültön segít, hanem az államon is, és nem csupán elméletileg, hanem gyakorlatilag.
- [60] Ezért az indítványozó magatartása sem szorítható a Be. 273. § keretébe (mondván indítványának ez lenne a valódi lényege).
- [61] Természetesen lényegesnek tartom az V. cikk mibenlétét. Az V. cikket nem tartom a büntetőjogi gondolkodás által kisajátítottnak, nem tartom a büntetőjog kizárólagos felségterületének, és nem is csupán annak kodifikációs támasza. [A büntető kódexek – amióta világ a világ – számos olyan körülményt felmutatnak, amit nem a büntetőjog termelt, hanem csupán nem áll hatalmában mellőzni (tévedés, jogos védelem, kényszer, fenyegetés stb. Ezért fel sem merül az a kérdés, hogy mi volt előbb, s így igazodási készletet sem érzek.]
- [62] Álláspontom röviden a következő.
- [63] Az ember jogait nem kreálják, hanem deklarálják. Ezért alanyi, feltétlen, abszolút alanyi jogról van szó (nem „szerződéses” jogról, nem tárgyi jogról). A feltétlen alanyi jog lényegi, szükségképpen bennrejlő eleme a megvédés joga, az alanyi jog megvédésének joga. A megvédés joga - az egyik legtermészetesebb jog (lehet azt mondani, hogy az autonómia tartalma).
- [64] Ez pedig nem feltétlen jogágra bontott (vö. Ptk. jogos önhatalom). Bár kétségtelen ebben a büntetőjog a legattraktívabb, ezért könnyű odanyúlni, onnan indulni. Úgy gondolom azonban, hogy az V. cikk (megjelenése) nagy jelentőségű. Ezért nem gondolom azt sem, hogy a „jogos védelemről” (ami Btk. szerinti terminus), vagy a „jogos önvédelemről” (aminek használatától még tartózkodnék) van csupán benne szó. Ezért gondolom azt is, hogy még időelőttinek érzem az V. cikk olyan tartalmát erősíteni, ami a magányos fellépő (csupán a megtámadott védekező) jogát jelentené. Jelentőséget látok abban is, hogy az Alaptörvény a megvédés jogát a büntetőtörvény általi kimentésre alkalmas érdekkörtől szűkebb körben biztosítja; s teszi ekként alkotmányos joggá.
- [65] Kétségtelen továbbá az is, hogy a jogos védelem, amint a megvédés joga egyaránt nem a lovagias párbaj eseteire szóló, hanem az ultimátumszerű támadásra vonatkozik. Morális tőkéje a „ki kezdte” hétköznapi igazsága (a „megelőző csapás”, a „nevelő pofon” fel sem merülhet igazolási alapként). Ehhez képest pedig a túlerő (ami alatt nem csupán az erőföltség, hanem a támadó többség is értendő), avagy a személy elleni támadáson belül az élet elleni, illetve azon kívüli más irányú támadás mind olyan helyzet, aminek belátása azt igényli, hogy körültekintő legyen az V. cikk alkotmányos terjedelmének értelmezési kánonja. Mégpedig anélkül, hogy

befordulna a „szükségesség/arányosság” értelmezési utcájába, vagy inkább visszafordulna oda (ahonnan egyébként éppen sikerült, többé-kevésbé sikerült az elmúlt évtizedben kivezetni a büntető ítélkezési gyakorlatot). Lényeges ugyanis, hogy ebben a kérdésben alapvetően az egyén/egyen szembeállításának, szembeszállításának joga igényel értelmezést (amint jelen alapügyben is ez volt az alap).

[66] Mindezek miatt gondolom időelőttinek az V. cikk kapcsán az indokolás egyes hangsúlyait.

Budapest, 2021. október 19.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

[67] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2021. október 19.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró különvéleménye

[68] Nem támogatom a többségi határozat rendelkező részi elutasítását, és az indítványnak helyt adva a támadott bírói döntések megsemmisítése mellett szálltam síkra a testületi vitában. Ezen túl az Alaptörvény V. cikkének értelmezését is hibásnak, illetve hiányosnak tartom az indokolásban.

[69] Látni kell, hogy a most érintett V. cikket az eddigiekben még nem értelmezte az Alkotmánybíróság. Így ennek az első értelmezésnek – különösen a hazai alkotmánybírói testület világban ritkán tapasztalható korábbi döntéseihez tapadása miatt a későbbi döntéseit illetően – különösen nagy jelentősége van. Ezzel szemben a megítélésem szerint ezt a döntést a testületi többség csak a jogos védelem egyszerű büntetőjogi megfontolásai alapján hozta meg, nem is észlelve azt, hogy ennek az Alaptörvény általi egyszerű jogrend feletti szintre emelése már részben kiemelte ezt a korábbi jogi minőségéből.

[70] Közelebb lépve a konkrét ügryhöz, az ember morális-igazságossági érzései számára elfogadhatatlan, hogy ha valaki más segítségére siet annak megtámadása miatt, akkor mint gyanúsítottat kezelhetik, még ha ez csak ideiglenes helyzet is. De nem csak az igazságossági érzés lázadozik ez ellen, hanem az Alaptörvény V. cikkének szövege is ellentmond ennek. Az ugyanis úgy fogalmazza meg a jogos önvédelem alapjogát, hogy részletes szabályozására a törvényhozót hatalmazza fel: „Mindenkinek joga van a törvényben meghatározottak szerint a személye, illetve tulajdona ellen intézett vagy ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához.” Bár az I. cikk minden alapjog vonatkozásában a részletes szabályok kialakítását a törvényhozóra bízta, de itt az Alaptörvény kifejezetten csak feltételesen állapítja meg az alapjog kereteit, és a törvényhozó megfontolására bízta ezen alapjog terjedelmének kialakítását. Az pedig a Btk. szabályai között tágan értelmezte ezt, és mások életét és vagyonát illető támadás elleni fellépést is bevonta ebbe a körbe. Itt tehát nem lehet az alkotmányi és a törvényi szabályozást úgy elválasztani, ahogy a tervezet teszi a Kúria érvelését követve, hanem az V. cikk szövege alapján a törvényi szabályozás tágabb terjedelmét elfogadva kell döntenünk. Ha pedig valaki azt veti ez ellen, hogy esetleg a Btk. kitágítását lehetne alkotmányellenesnek minősíteni most, akkor jelezni kell, hogy az Alaptörvény O) cikke eleve aktivitásra kötelezte az állampolgárokat a közösségi feladatokat illetően az állam mellett, és ezt az elvet ide lehet vonni a Btk. tágításának megítéléséhez: „Mindenki felelős önmagáért, képességei és lehetőségei szerint köteles az állami és a közösségi feladatok ellátásához hozzájárulni.” E tágítás elfogadása révén így kiesik az az abszurd helyzet, ami az V. cikk szűk értelmezéséből fakadna, hogy a hozzátartozókat illető támadás elleni fellépés is már túl van az V. cikk védelmének a terjedelmén.

[71] Az Alaptörvény által megemelt jogi minőségen nem változtat az, hogy az alkotmányozó a jogos védelem terjedelmét és részletes szabályozását máskülönben az egyszerű törvényhozóra bízta. Alapjoggá téve azonban az addigi büntetőjogi álláspontok már nem minden további nélkül érvényesülhetnek megítélésem szerint e téren. Megítélésem szerint, ha a jogrend csúcán álló Alaptörvény kizárta, hogy egy ilyen cselekmény bűncselekmény legyen, akkor a jogalkalmazóknak úgy kell értelmezni a törvényi rendelkezéseket, hogy a nyilvánvalóan jogos védelmi helyzetben cselekvőt minden szempontból kizárja a bűncselekményi elkövetői körből.

- [72] Az Alkotmánybíróságnak épp az lehet a feladata ennél, hogy az esetek fényében megfontoltan körbeírja azokat a körülményeket, amikor ez az alapjog kizárja az egyszerű büntetőjogi megfontolások érvényesülését. Így a jelen esetben az, hogy a jogos védelmi cselekményekkel egy időben a sértett kérte az azonnali rendőri intézkedést, teszi lehetővé, hogy e szűk körben az Alkotmánybíróság az V. cikk érvényesülése érdekében alkotmányos követelményben tegye kötelezővé a jogalkalmazó rendőrök számára az alapjogi korlátot. A testületi vitában a következő javaslatot fogalmaztam meg az alkotmányos követelmény szövegére: „Az Alkotmánybíróság az Rtv. 33. § (2) bekezdés *b*) pontját illetően az Alaptörvény V. cikke és az O) cikk együttes értelmezése alapján alkotmányos követelményként megállapítja, hogy ha a sértett vagy a támadás elhárításában résztvevők értesítése nyomán került sor a rendőrségi intézkedésre, akkor kizárt a jogos védelemmel élőkét illetően az egyszerű gyanú megállapítása és az előállításuk foganatosítása. Ha azonban a későbbiekben felmerült információk azt indokolják, akkor a jogos védelem esetleges túllépésének jogi következményeit ez nem gátolja meg.” Sajnálatos módon azonban ehhez nem tudtam többségi támogatást szerezni.
- [73] Az alkotmányos követelmény rögzítésével együtt javasoltam, hogy helyt adva az indítványozó kérelmének, meg kell semmisíteni az általa támadott bírói döntéseket, ami nyilvánvalóan csak az utólagos morális rehabilitációját jelentette volna. Sajnálatos módon azonban a testületi többség ehhez sem adta a támogatását.

Budapest, 2021. október 19.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/739/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3453/2021. (XI. 3.) AB HATÁROZATA

bírói döntés megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VII.37.420/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Kiss D. Csaba egyéni ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VII.37.420/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó panaszában ugyancsak kérte a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala BK-05/L514/4315-3/2019. számú határozata és Budapest Főváros Kormányhivatala BP/L556/1303-4/2019. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező egyedi ügyben megállapított tényállás szerint az indítványozó 1958. augusztus 16. napja és 1980. október 1. napja között (több, mint húsz éven keresztül) saját háztartásában ápolta, gondozta tartósan beteg gyermekét. Az indítványozó utóbb a helyi szövetkezetben tag lett, melyre tekintettel mezőgazdasági szakszövetkezeti tagok saját jogú növelt összegű járadékára vált jogosulttá 1991. december 1. napjától kezdődően. Az indítványozó 2019. augusztus 12. napján terjesztette elő a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 44/A. §-a szerinti tartós ápolást végzők időskori támogatása iránti kérelmét, arra hivatkozással, hogy tartósan beteg gyermekét 22 éven át otthon ápolta, mely idő alatt dolgozni nem tudott.
- [3] A Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala BK-05/L514/4315-3/2019. számú határozatával az indítványozó kérelmét elutasította, mert azt állapította meg, hogy az indítványozó nem öregségi nyugdíjban, hanem növelt összegű szövetkezeti járadékban részesül, ezért támogatásra nem jogosult. Az indítványozó fellebbezése folytán másodfokon eljáró Budapest Főváros Kormányhivatala BP/L556/1303-4/2019. számú határozatával az indítványozó fellebbezését elutasította és az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A másodfokú határozat szerint az elsőfokú döntés az ellátás megállapításának elutasítása tekintetében helytálló, annak megváltoztatása, megsemmisítése nem indokolt.
- [4] 1.2. Az indítványozó a másodfokú határozattal szemben keresetet terjesztett elő, melyben kérte az első- és másodfokú határozatok hatályon kívül helyezését. A Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 11.K.27.006/2020/4. számú ítéletével az első- és másodfokú határozatokat megsemmisítette és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte. Az ítélet szerint a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 6. § (4) bekezdése értelmében ha jogszabály kivételt nem tesz, „a saját jogú mezőgazdasági szövetkezeti járadékra, mezőgazdasági szakszövetkezeti járadékra és a mezőgazdasági szakszövetkezeti tagok sajátjogú növelt összegű járadékára az öregségi nyugdíjra” vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A bíróság szerint a mezőgazdasági szakszövetkezeti tagok sajátjogú növelt összegű járadékát eltérő jogszabályi rendelkezés hiányában olyan ellátásnak kell tekinteni, amely az indítványozó tartós ápolást végzők időskori támogatására való jogosultságát is megalapozza. Tekintettel arra, hogy a tartós ápolást végzők időskori támogatására való jogosultság feltételeit megállapító Szt. ilyen eltérő jogszabályi rendelkezést nem tartalmaz, ekként az indítványozó részére folyósított ellátás a tartós ápolást végzők időskori támogatására való jogosultság szempontjából öregségi nyugdíjnak minősül, ekként az indítványozó az ellátásra jogosult.

- [5] A Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletében az alperes közigazgatási hatóság érvelésére reagálva kifejezetten hivatkozott az Alkotmánybíróság 25/2019. (VII. 23.) AB határozatára (a továbbiakban: Abh.), mely határozat megállapítása szerint a tartós ápolást végzők időskori támogatásának célja, hogy az állam az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdése szerinti kötelezettségét teljesítve a XVI. cikk (3) bekezdése szerinti gondoskodási kötelezettséget külön is elismerje azokban az esetekben, amikor a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermeküket hosszú időn keresztül ápoló szülők nem, vagy csak korlátozott mértékben végeznek keresőtevékenységet, ami miatt az öregségi nyugdíjuk mértéke is számottevően alacsonyabbá válik (Abh., Indokolás [65] és [67]). Jelen esetben kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy az indítványozó 22 éven keresztül ápolta tartósan beteg gyermekét, mely időszak alatt nem lehetett munkaviszonya, így pedig öregségi nyugdíjra sem válhatott jogosulttá. Az ítélet szerint teljesen téves és az Abh.-ből nem vezethető le az eljáró hatóságok azon érvelése, miszerint ha az indítványozó a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermeke ápolása miatt, a szükséges idejű munkaviszony hiányában nem válhatott öregségi nyugdíjra jogosulttá, akkor ezzel valójában nem vált számottevően alacsonyabbá az öregségi nyugdíja.
- [6] 1.3. Az ítélet ellen az alapügy alperese terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, kérve az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, és szükség esetén az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását. A Kúria Kfv.VII.37.420/2020/5. számú ítéletével a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és a keresetet elutasította. A Kúria érvelése szerint a Tny. 6. § (4) bekezdés a) pontja úgy fogalmaz, hogy ha jogszabály kivételt nem tesz, akkor a mezőgazdasági szakszövetkezeti tagok saját jogú növelt összegű járadékára az öregségi nyugdíjra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, ami a Tny. nyelvtani, logikai és rendszertani értelmezéséből következően is azt jelenti, hogy ez az ellátás valójában nem minősül öregségi nyugdíjnak, még akkor sem, ha a jogalkotó az adott ellátásra az öregségi nyugdíjra vonatkozó szabályok alkalmazását írja elő. A Kúria éppen ezért arra a következtetésre jutott, hogy a tartós ápolást végzők időskori támogatására és az öregségi nyugdíjra vonatkozó szabályozás egymáshoz való viszonya valójában éppen a fordítottja annak, mint ahogyan azt a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság megállapította: a tartós ápolást végzők időskori támogatása olyan pénzügyi szociális ellátás, melynek feltétele az öregségi nyugdíjjogosultság megállapítása.
- [7] A Kúria érvelése szerint ez az értelmezés hátrányos megkülönböztetést sem valósít meg, ugyanis az indítványozó helyzete alapvetően eltér azokétól, akiknek az öregségi nyugdíjra való jogosultságát megállapították: az indítványozó nem nyugdíjjarulékot, hanem növelt összegű szakszövetkezeti járulékot fizetett, melyre vonatkozóan eltérő szabályok érvényesültek. Ugyan az indítványozó esetében is kétségtelenül teljesülne a tartós ápolást végzők időskori támogatásának jogalkotói célja, mert az indítványozó gyermekének ápolása miatt keresőtevékenységet nem tudott végezni, azonban azáltal, hogy öregségi nyugdíjra egyáltalán nem vált jogosulttá, mégis eltérő helyzetben van azokhoz képest, akiknek az öregségi nyugdíjra való jogosultságát megállapították, a jogalkotót pedig az Abh. megállapításaival összhangban széles körű mérlegelési jog illeti meg a tartós ápolást végzők időskori támogatására való jogosultság feltételeinek meghatározása során.
- [8] 1.4. Az elsőfokú bíróság ítéletének meghozatalát követően, a felülvizsgálati eljárás kezdeményezésével egyidejűleg a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal BK/L514/615-3/2020. számú határozatával az elsőfokú ítéletben foglaltak megfelelően megállapította az indítványozó tartós ápolást végzők időskori támogatására való jogosultságát. A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság ítéletének megszületését követően a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal BK/L514/615-4/2020. számú határozatával a Kúria ítéletének megfelelően az indítványozó ellátásra való jogosultságát megállapító határozatát visszavonta.
- [9] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát, melyben a Kúria Kfv.VII.37.420/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése mellett kérte a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatala BK-05/L514/4315-3/2019. számú határozata és Budapest Főváros Kormányhivatala BP/L556/1303-4/2019. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is. Az indítványozó érvelése szerint a támadott bírói döntés, illetőleg közigazgatási határozatok ellentétesek az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével, XV. cikk (2) bekezdésével, XV. cikk (5) bekezdésével, XVI. cikkével, XXX. cikkével, továbbá 28. cikkével, az alábbiak szerint.

- [10] Az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdése szerinti szociális biztonsághoz való jog sérelmét az alkotmányjogi panasz azért állítja, mert anyaság és fogyatékoság esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult, jelen esetben azonban a Kúria döntésével egy olyan ellátásból zárta ki az indítványozót, amelyre a törvény alapján jogosult volt.
- [11] A XXIV. cikk (1) bekezdése sérelmét az indítványozó azért hívta fel, mert az első fokon eljáró közigazgatási hatóság súlyosan megsértette az indítványozóval mint ügyféllel szembeni jóhiszeműség követelményét, amikor a megismételt eljárás során ugyan meghozta az indítványozó számára kedvező határozatát, ám ezzel egyidejűleg felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához.
- [12] A XV. cikk (2) bekezdése az alkotmányjogi panasz szerint azért sérült, mert az eljáró közigazgatási hatóságok, illetőleg a Kúria önkényesen megkülönböztetést valósított meg az egymással összehasonlítható helyzetben lévő jogalanyok között anélkül, hogy a különbségtételnek alkotmányos alapja lett volna. A jogerős bírói döntés ugyanis éppen azon tulajdonságra (a beteg gyermek ápolása miatti munkavégzés hiányára) tekintettel zárta el az indítványozót az egyébként számára törvény által biztosított ellátástól, amely tulajdonság (a munkavégzés hiánya miatti jövedelemkiesés) kompenzálása volt az ellátás kifejezett célja.
- [13] Az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdése és XVI. cikke sérelmét az indítványozó azért állítja, mert az indítványozó maradéktalanul eleget tett az Alaptörvény XVI. cikk (3) és (4) bekezdése szerinti kötelezettségének azzal, hogy tartósan beteg gyermekét 22 éven keresztül ápolta, a gyermek azonban éppen a betegsége okán nem tudta megvalósítani az őt a szülei felé terhelő kötelezettségét, melynek pótlása az állam kötelezettségévé vált, amelynek az állam a tartós ápolást végzők időskori támogatása mint ellátási forma megteremtésével tett eleget.
- [14] A támadott bírói döntés a II. cikkel azért ellentétes a panasz szerint, mert az indítványozó beteg gyermeke élethez és emberi méltósághoz fűződő elidegeníthetetlen jogát az indítványozó tette lehetővé, azonban az ilyen közjót szolgáló tevékenységet végző szülők közötti megkülönböztetés ellentétes az Alaptörvény szellemiségével.
- [15] Az Alaptörvény XXX. cikkét az indítványozó azért hívta fel, mert a XXX. cikk (2) bekezdése alapján a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelő szülők az egészséges gyermeket nevelő szülőknél jelentősen nagyobb mértékben járulnak hozzá a közterhek viseléséhez, amit az ellátásra való jogosultság vizsgálata során az eljáró hatóságoknak figyelembe kellett volna venniük.
- [16] Az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) bekezdése és a 28. cikk állított sérelmére vonatkozóan indokolást nem tartalmaz.
- [17] 3. Az Alkotmánybíróság az indítvány elbírálása előtt az Ügyrend 36. § (3) bekezdése alapján megkereste az emberi erőforrások miniszterét.

II.

- [18] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

„XV. cikk (5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.”

„XVI. cikk (1) Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. Magyarország védi a gyermekek születési nemének megfelelő önazonosságához való jogát, és biztosítja a hazánk alkotmányos önazonosságán és keresztény kultúráján alapuló értékrend szerinti nevelést.

(2) A szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést.

(3) A szülők kötelesek kiskorú gyermekükről gondoskodni. E kötelezettség magában foglalja gyermekük taníttatását.

(4) A nagykorú gyermekek kötelesek rászoruló szüleikről gondoskodni.”

„XIX. cikk (1) Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegység, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és észszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el.”

„XXX. cikk (1) Teherbíró képességének, illetve a gazdaságban való részvételének megfelelően mindenki hozzájárul a közös szükségletek fedezéséhez.

(2) A közös szükségletek fedezéséhez való hozzájárulás mértékét a gyermeket nevelők esetében a gyermeknevelés kiadásainak figyelembevételével kell megállapítani.”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

[19] 2. A Tny. indítvánnyal érintett rendelkezése:

„6. § (4) Ha jogszabályt kivételt nem tesz

a) a saját jogú mezőgazdasági szövetkezeti járadékra, mezőgazdasági szakszövetkezeti járadékra és a mezőgazdasági szakszövetkezeti tagok saját jogú növelt összegű járadékára az öregségi nyugdíjra,

b) a hozzátartozói jogon szerzett mezőgazdasági szövetkezeti járadékra, mezőgazdasági szakszövetkezeti járadékra és a mezőgazdasági szakszövetkezeti tagok hozzátartozói jogon szerzett növelt összegű járadékára a hozzátartozói nyugellátásokra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.”

[20] 3. Az Szt. indítvánnyal érintett rendelkezése:

„44/A. § (1) Tartós ápolást végzők időskori támogatására jogosult az a szülő, akinek az öregségi nyugdíjra való jogosultságát megállapították, ha azon napot megelőzően, amelytől kezdődően az öregségi nyugdíjat megállapítják – ide nem értve az öregségi nyugdíj folyósítás nélküli megállapítását –, összeszámítva legalább 20 éven át saját háztartásában súlyosan fogyatékos, illetve tartósan beteg gyermekét ápolta, gondozta, és ezalatt legfeljebb napi 4 órában végzett otthonán kívül keresőtevékenységet, vagy a keresőtevékenységet az otthonában végezte.”

III.

[21] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt.

[22] 1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó jogi képviselője a Kúria ítéletét 2020. szeptember 7. napján vette át, az alkotmányjogi panasz

pedig 2020. november 5. napján, határidőben került benyújtásra. Az indítványozó jogi képviselője az Alkotmánybíróság eljárásában képviselői jogosultságát igazolta. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek tekinthető, tekintettel arra, hogy saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.

- [23] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti követelményeknek megfelelő alkotmányjogi panaszt akkor fogadhatja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e)* pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [24] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, illetőleg 28. cikkével összefüggésben egyáltalán nem tartalmaz indokolást. Az alkotmányjogi panasz ezen túlmenően nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást az Alaptörvény II. cikke, XV. cikk (5) bekezdése és XVI. cikke, valamint XXX. cikke állított sérelmével összefüggésben sem. Az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárás (az indítványozó tartós ápolást végzők időskori támogatására való jogosultságának megítélése) és az abban született bírói döntés sem az indítványozó gyermeke emberi méltósághoz való jogának biztosításával, sem az indítványozó szülői kötelezettségeinek teljesítésével, sem pedig a közteherviselési kötelezettséggel nem hozható közvetlen, alkotmányjogilag értékelhető összefüggésbe, mely közvetlen, alkotmányjogilag értékelhető összefüggés hiánya az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásának akadálya. Az alkotmányjogi panasz ezért ezekben az elemeiben nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontja követelményeit.
- [25] 3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [26] Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban a tartós ápolást végzők időskori támogatásával összefüggésben az alábbi megállapítást tette: „A tartós ápolást végzők időskori támogatása nem kapcsolódik közvetlenül a XIX. cikk (1) bekezdésében nevesített anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegyiség, árvaság, illetőleg önhibán kívül bekövetkezett munkanélküliség eseteihez, illetőleg a XIX. cikk (4) bekezdése szerinti állami nyugdíjnak sem tekinthető, az ugyanis a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermek korábbi ápolásán alapuló olyan ellátási forma, mely nem korábbi járulékfizetésen, hanem a jogalkotó diszkrecionális döntésén alapul.” (Abh., Indokolás [30]) Ezen megállapításra figyelemmel az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdése állított sérelmével összefüggésben sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem pedig a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételyt nem vet fel.
- [27] Az indítvány az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmét azért állítja, mert az eljáró hatóság ugyan formálisan eleget tett a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletében foglaltaknak, ám ezzel egyidejűleg a Kúriához fordult, nem fogadva el az indítványozó jogorvoslatának eredményét (az elsőfokú bíróság ítéletét), megsértve a jóhiszeműség követelményét. Az Alkotmánybíróság megjegyzi: az indítványozó állításával ellentétben éppen a tisztességes hatósági eljárás követelményének és az indítványozó érdekeinek megfelelően járt el az elsőfokú hatóság akkor, amikor a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletében foglaltaknak haladéktalanul eleget tett. A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog ugyanakkor nem értelmezhető akként, hogy az indítványozónak ahhoz legyen joga, hogy az eljáró hatóság ne éljen egy, a számára az eljárási törvényekben biztosított rendes vagy éppen rendkívüli jogorvoslati lehetőséggel akkor, ha a hatóság a bírói döntésben foglaltakat akár anyagi jogi, akár eljárásjogi okból vitatja. Az alkotmányjogi panasz ennek megfelelően az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével összefüggésben sem fogalmaz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, és nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételyt sem.
- [28] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ugyanakkor csak érdemi vizsgálat eredményeként állapítható meg, hogy megsértette-e a Kúria az Alaptörvény hátrányos megkülönböztetés tilalmát kimondó XV. cikkét akkor, amikor az Szt. 44/A. §-ának olyan értelmezést tulajdonított, amely az indítványozót, mint egy olyan ellátási formában részesülő személyt, akinek az ellátására jogszabályi kivétel hiányában a Tny. 6. § (4) bekezdésének

megfelelően az öregségi nyugdíjra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, ilyen jogszabályi kivétel hiányában sem tekintett öregségi nyugdíjasként és ekként ellátásra jogosultnak. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva, külön befogadási eljárás mellőzésével, érdemben bírálta el.

IV.

[29] Az alkotmányjogi panasz megalapozott.

[30] 1. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz eljárásokban is vizsgálható az Alaptörvény XV. cikkének sérelme. Az Alaptörvény XV. cikke (1) és (2) bekezdéseinek az értelmezett tartalma ugyanis nemcsak a jogszabályokra irányadó alaptörvény-ellenességük vizsgálatakor, hanem a bírói döntésekben megjelenő jogszabály-értelmezésre is, a jogszabályok normatartalmának meghatározása során, a jogszabály konkrét tényállásra vonatkoztatásánál {elsőként: 9/2016. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [26]; ennek nyomán az újabb gyakorlatból: 3280/2017. (XI. 2.) AB határozat, Indokolás [26]; 2/2018. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [46]; 3031/2019. (II. 13.) AB határozat, Indokolás [28]; 3294/2019. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [58]; 3002/2021. (I. 14.) AB határozat, Indokolás [60]; 12/2021. (IV. 14.) AB határozat, Indokolás [59]}.

[31] 2. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy a törvény előtt mindenki egyenlő, a (2) bekezdés értelmében pedig Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

[32] Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az indítványozó által állított hátrányos megkülönböztetés a XV. cikk (1) vagy (2) bekezdése hatálya alá tartozik-e. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában formálisan a XV. cikk (2) bekezdése megsértését hívta fel, részben a „fogyatékoság”, részben pedig az „egyéb helyzet” szerinti különbségtétel sérelme miatt, tartalmilag azonban azt állította, hogy az eljáró közigazgatási hatóságok, illetőleg a Kúria a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermeküket legalább húsz éven át saját háztartásában ápoló, gondozó, és öregségi nyugdíjban, illetőleg az öregségi nyugdíjjal kifejezett jogszabályi rendelkezés alapján egyenértékű ellátásban részesülő szülők között tett különbséget, mely érvelés a XV. cikk (1) bekezdése keretei között értékelhető. Az Alkotmánybíróság a tartós ápolást végzők időskori támogatására vonatkozó szabályozással összefüggésben a jogosulti kört érintő hátrányos megkülönböztetést az Abh.-ban korábban ugyancsak a XV. cikk (1) bekezdése keretei között vizsgálta (Abh., különösen Indokolás [32]–[40]). Ebből következően az Alkotmánybíróság az indítvány ezen elemét tartalma szerint, a XV. cikk (1) bekezdése között bírálta el {hasonlóan például: 33/2019. (XI. 27.) AB határozat, Indokolás [72]}.

[33] 3. Az Alkotmánybíróságnak ezt követően abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az indítványozó összehasonlítható helyzetben van-e azon személyi kör tagjaihoz képest (a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermeküket korábban legalább húsz éven át saját háztartásukban ápoló, gondozó, és kifejezetten öregségi nyugdíjban részesülő ellátásra jogosultak), akikhez képest a hátrányos megkülönböztetést állítja.

[34] Az Szt. 44/A. § (1) bekezdése értelmében tartós ápolást végzők időskori támogatására az a szülő jogosult, akinek öregségi nyugdíjra való jogosultságát megállapították, amennyiben legalább 20 éven át saját háztartásában ápolta, gondozta tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermekét, és ezalatt legfeljebb napi 4 órában végzett otthonán kívül keresőtevékenységet, vagy a keresőtevékenységet az otthonában végezte.

[35] A tartós ápolást végzők időskori támogatása intézményét megteremtő, az egyes családtámogatási tárgyú, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXVIII. törvény jogalkotói indokolása szerint „[a] gyermeküket ápoló hozzátartozók komoly terhet vesznek le az intézményrendszerrel, ám mivel keresőtevékenységet nem – vagy csak korlátozott mértékben – tudnak végezni, a számukra megállapítható nyugellátás mértéke alacsonyabb lehet. Indokolt ezért a gyermeküket tartósan ápoló személyek nyugdíjba vonulását követően biztosítható új ellátási forma, az ún. tartós ápolást végzők időskori támogatása bevezetése.” Az Abh. ezen indokolásnak megfelelően azt rögzítette, hogy „[a] tartós ápolást végzők időskori támogatása, mint ellátási forma célja ugyanis kettős: nem csupán a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermek ápolását, hanem

az ápolással töltött időre tekintettel az öregségi nyugdíj összegére közvetlenül kiható, legalább húsz év időszakot felölelő jövedelemkiesést is kompenzálja” (Abh., Indokolás [67]).

- [36] Az indítványozó nem öregségi nyugdíjban, hanem mezőgazdasági szakszövetkezeti tagok saját jogú növelt összegű járadékában részesül. Az Alkotmánybíróságnak ezért azt kellett értékelnie, hogy a mezőgazdasági szakszövetkezeti tagok saját jogú növelt összegű járadékában részesülő személyek alkotmányjogi értelemben összehasonlítható helyzetben vannak-e az öregségi nyugdíjban részesülőkkel.
- [37] A mezőgazdasági szakszövetkezeti tagok saját jogú növelt összegű járadéka olyan, a Tny. hatálybalépését megelőzően létezett ellátási forma volt, melynek szabályait a társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvény és az annak végrehajtására kiadott 89/1990. (V. 1.) MT rendelet határozta meg. Az MT rendelet 205. §-a értelmében az ellátás megállapításának feltétele egyebek között az volt, hogy az ellátásra jogosult az öregségi nyugdíjra jogosító korhatárt elérje, és az öregségi nyugdíjjogosultsághoz szükséges szolgálati idővel azonos tartalmú, növelt összegű járadékra jogosító időt szerezzen (valamint a szakszövetkezet alapszabályában előírt vagyoni hozzájárulási kötelezettségének eleget tegyen).
- [38] A Tny. 6. § (4) bekezdése értelmében ha jogszabály kivételt nem tesz, az indítványozó számára megállapított ellátásra (a mezőgazdasági szakszövetkezeti tagok saját jogú növelt összegű járadékára) az öregségi nyugdíjra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Ilyen kivételszabályt ugyanakkor sem az Szt. 44/A. §-a, sem más jogszabály nem tartalmaz a tartós ápolást végzők időskori támogatására való jogosultság feltételeivel összefüggésben.
- [39] A mezőgazdasági szakszövetkezeti tagok saját jogú növelt összegű járadékára jogosultak ugyanakkor elsősorban nem azért vannak az öregségi nyugdíjasokkal összehasonlítható helyzetben a tartós ápolást végzők időskori támogatására való jogosultság feltételeinek vizsgálata szempontjából, mert azt a Tny. 6. § (4) bekezdése (kivételszabály hiányában) kimondja, hanem azért, mert a két ellátási forma esetében azonos volt az öregségi nyugdíjra jogosító korhatár és a szükséges szolgálati idő meghatározása is. A Tny. 6. § (4) bekezdése ennek megfelelően jelen esetben nem megteremtette, hanem csupán elismerte az egyébként is fennálló összehasonlítható helyzetet. Azáltal azonban, hogy a Tny. 6. § (4) bekezdése maga is rögzítette ezt az egyébként is fennálló összehasonlítható helyzetet, a jogalkotó szűkítette a bíróságot egyébként az Alaptörvényből fakadóan megillető értelmezési tartomány alkotmányos kereteit.
- [40] Ezt az értelmezést támasztja alá az Emberi Erőforrások Minisztériuma szociális ügyekért felelős államtitkárának az Alkotmánybíróság megkeresésére adott állásfoglalása is. Az állásfoglalás szerint „a tartós ápolást végzők időskori támogatására való jogosultság szempontjából a saját jogú mezőgazdasági járadékok valamelyik típusában (öregségi és munkaképtelenségi mezőgazdasági szövetkezeti járadékban, öregségi és munkaképtelenségi mezőgazdasági szakszövetkezeti járadékban, mezőgazdasági szakszövetkezeti tagok öregségi és munkaképtelenségi növelt összegű járadékában) részesülők öregségi nyugdíjasnak számítanak”.
- [41] Mindez egyben azt is jelenti, hogy az indítványozó [valamint bármely más, a Tny. 6. § (4) bekezdésében nevesített ellátásokban részesülő személy] alkotmányjogi értelemben összehasonlítható helyzetben van az öregségi nyugdíjban részesülőkkel a tartós ápolást végzők időskori támogatására való jogosultság tekintetében.
- [42] 4. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése alapján valamely megkülönböztetés alaptörvény-ellenessége akkor állapítható meg, ha a jogszabály vagy az eljáró bíróság alkotmányos indok nélkül tesz különbséget a szabályozás szempontjából egymással összehasonlítható helyzetben lévő jogalanyok között. Alkotmányjogi szempontból a különbségtétel akkor aggályos, ha a megkülönböztetésnek nincs tárgyilagos mérlegelés szerint észszerű indoka, vagyis az önkényes [lásd például: 33/2019. (XI. 27.) AB határozat, Indokolás [73]].
- [43] Jelen esetben a Kúria jogértelmezése az indítványozó és a vele összehasonlítható helyzetben lévő személyek közötti különbségtételt valósított meg azáltal, hogy a Kúria akként értelmezte az Szt. 44/A. § (1) bekezdését, hogy az abban nevesített tartós ápolást végzők időskori támogatására kizárólag az öregségi nyugdíjasok jogosultak, azon ellátásban részesülők pedig nem, akiknek az ellátásaira az öregségi nyugdíjra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Az Alkotmánybíróságnak ezért azt kellett értékelnie, hogy ez a különbségtétel észszerűen indokolható-e.
- [44] Az Alaptörvény 28. cikke értelmében a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik, a jogszabályok értelmezésekor pedig azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak. Mindez adott esetben azt jelenti, hogy „azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell a jogosultságok és a kedvezmények elosztásának szempontjait meghatározni az érintett

személyeket illetően, az értelmezés nem vezethet önkényes eredményre” {9/2016. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [37]}. Jelen esetben a Kúria ítéletében maga is rögzítette, hogy „a felperes esetében is kétségtelenül teljesül a tartós ápolást végzők időskori támogatásának jogalkotói célja, mert gyermekét tartósan ápoló hozzátartozóként komoly terhet vett le az intézményrendszeről, s ennek folytán gyermeke ápolásának ideje alatt keresőtevékenységet nem tudott végezni” (Kúria ítélete, Indokolás [23]). A Kúria azonban annak ellenére ítélte úgy meg, hogy az indítványozó nincs összehasonlítható helyzetben azokkal, akiknek az öregségi nyugdíjra való jogosultságát megállapították, hogy egyfelől az egyébként valóban eltérő feltételek alapján folyósításra kerülő ellátások azonosságát (eltérő jogszabályi rendelkezés hiányában) maga a jogszabály, nevezetesen a Tny. 6. § (4) bekezdése mondja ki kifejezetten, másfelől pedig maga a Kúria is arra a következtetésre jutott, hogy egyébként az indítványozó esetében is kétséget kizáróan teljesülnek a tartós ápolást végzők időskori támogatásának jogalkotói célja.

- [45] A 9/2016. (IV. 6.) AB határozat a bíróságok jogértelmezési korlátjaként rögzítette, hogy „[a]z, hogy egy-egy ügyben az eset összes körülményeinek mérlegelésénél a rendes bíróság az anyagi jog értelmezésekor milyen intenzíven hivatkozik a XV. cikk egyes elemeire, elsősorban a rendes bíróságra tartozó kérdés, de az értelmezés nem vezethet sem a jogszabály szövegének figyelmen kívül hagyására, sem az Alaptörvénnyel ellentétes eredményre” (Indokolás [26]).
- [46] Jelen esetben megállapítható, hogy a Kúria által választott jogértelmezés egyszerre vezetett a jogszabály, nevezetesen a Tny. 6. § (4) bekezdése figyelmen kívül hagyására (*contra legem* jogértelmezés, mely azonban önmagában még nem vetné fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét), és ennek eredményeként jelen esetben a Kúria az alkalmazandó jogszabályoknak olyan jelentést tulajdonított, mely az Szt. 44/A. §-a jogalkotói céljával is ellentétes, észszerűtlen és ezáltal alaptörvény-ellenes eredményre vezetett.
- [47] 5. Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria Kfv.VII.37.420/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenes, ezért azt a rendelkező részben foglaltak szerint megsemmisítette.

Budapest, 2021. október 19.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1928/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3454/2021. (XI. 3.) AB HATÁROZATA

bírói kezdeményezés elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezések tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 793. § (3) bekezdés „is” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezéseket elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Nyíregyházi Törvényszék mint másodfokú bíróság bírói tanácsa (a továbbiakban: indítványozó) 3.Bf.451/2020/6. számú (a továbbiakban: 1. számú ügy), valamint 3.Bf.129/2021/4. számú (a továbbiakban: 2. számú ügy), valamint 3.Bf.217/2021/3. számú végzéseivel (a továbbiakban: 3. számú ügy) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 793. § (3) bekezdés „is” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és *ex tunc* hatályú megsemmisítését, valamint az indítványozó előtt folyamatban lévő három ügyben történő alkalmazásának a kizárását indítványozta.
- [2] 2. A bírói kezdeményezés alapjául szolgáló 1. számú ügyben a Vásárosnaményi Járásbíróság 2020. október 21-én kelt 4.B.68/2020/14. számú ítéletével pótmagánvádas eljárásban a terheltet a magánlaksértés vétsége [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 221. § (1) bekezdés és (3) bekezdés a) pontja] miatt emelt vád alól felmentette. Az ítélet ellen a pótmagánvádló és a jogi képviselője jelentett be fellebbezést a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítása és büntetés kiszabása céljából.
- [3] A bírói kezdeményezés alapjául szolgáló 2. számú ügyben a Nyíregyházi Járásbíróság 2021. február 10-én kelt 11.B.429/2020/15. számú ítéletével pótmagánvádas eljárásban a terheltet a lopás büntette [Btk. 370. § (1) bekezdés, (5) bekezdés b) pont] miatt emelt vád alól felmentette. Az ítélet ellen a pótmagánvádló jogi képviselője jelentett be fellebbezést a terhelt büntetőjogi felelősségének a megállapítása céljából.
- [4] A bírói kezdeményezés alapjául szolgáló 3. számú ügyben a Nyíregyházi Járásbíróság 2021. április 23-án kelt 28.B.86/2021/4. számú végzésével a terhelt ellen nagyobb értékre elkövetett sikkasztás büntette [Btk. 372. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont] miatt indított bűnügyben a pótmagánvádló vádindítványát elutasította. A végzés ellen a pótmagánvádló jogi képviselője jelentett be fellebbezést, mert álláspontja szerint meghatalmazása kiterjed a meghatalmazó nevében és képviselőletében történő eljárásra, ezáltal jogszerűen írta alá a pótmagánvádló helyett a vádindítványt.
- [5] 3. Az indítványozó bíró mindhárom ügyben lényegében azonos jogi okfejtéssel nyújtott be bírói kezdeményezést. Álláspontja szerint a Be. 793. § (3) bekezdés „is” szövegrésze az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiságból levezetett jogbiztonság részét képező normavilágosság követelményét sérti, mert

megköveteli, hogy a meghatalmazással rendelkező jogi képviselő mellett a vádindítványt a pótmagánvádló is írja alá.

- [6] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott jogszabályi rendelkezést az előtte folyamatban lévő büntetőeljárásokban alkalmaznia kell, mivel a fellebbezések folytán az 1. és a 2. számú ügyben hozott elsőfokú ítéleteket, illetve a 3. számú ügyben hozott végzést a Be. 590. § (1) bekezdése szerint az azt megelőző bírósági eljárással együtt kell felülbírálania, amelynek során a Be. 590. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően az eljárási szabályok megtartását is ellenőriznie kell.
- [7] Az indítványozó megállapította, hogy az 1. számú ügyben a pótmagánvádló 2020. április 17-én meghatalmazást adott ügyvédjének arra, hogy a pótmagánvádas eljárásban az ügyvédi törvényben meghatározott teljes jogkörben képviselje. A jogi képviselő 2020. június 5-én vádindítványt nyújtott be, amelyet azonban a pótmagánvádló nem írt alá. Az elsőfokú bíróság elfogadta a vádindítványt és ítéletet hozott.
- [8] Az indítványozó rögzítette, hogy a 2. számú ügyben a pótmagánvádló 2020. január 28-án arra adott meghatalmazást ügyvédjének, hogy a pótmagánvádas eljárásban az ügyvédi törvényben meghatározott teljes jogkörben képviselje. A jogi képviselő 2020. június 5-én vádindítványt nyújtott be, amelyet a pótmagánvádló nem írt alá. Az elsőfokú bíróság elfogadta a vádindítványt és ítéletet hozott.
- [9] Az indítványozó a 3. számú ügyben megállapította, hogy a pótmagánvádló 2020. október 19-én arra adott meghatalmazást ügyvédjének, hogy az általa tett feljelentés tárgyában indult büntetőeljárásban az ügyvédi törvényben meghatározott jogkörrel képviselje. A jogi képviselő 2021. február 8-án vádindítványt nyújtott be, de azt csak a jogi képviselő írta alá, a sértett pedig nem látta el kézjeggyével. A vádindítványt az elsőfokú bíróság érdemi vizsgálat nélkül elutasította.
- [10] Az indítványozó utalt arra, hogy a Be. 788. § (1) bekezdés szerint a pótmagánvádas eljárásban a sértett jogi képviselője kötelező. Jogi képviselő lehet az ügyvéd és az ügyvédi iroda, ha a sértett meghatalmazott képviselőjeként, vagy a pótmagánvádló képviselőjeként jár el [Be. 10. § (1) bekezdés 7. pont a)–b)]. A sértett, a vagyoni érdekelt helyett – ha a Be. nem ír elő személyes eljárási kötelezettséget – az általa vagy a törvényes képviselője által meghatalmazott képviselő is eljárhat (Be. 61. §). A meghatalmazott képviselő a képviselt személynek a Be. szerinti jogait gyakorolja [Be. 61. § (1)–(2) bekezdés]. A vádindítványt a jogi képviselő is ellátja aláírásával, illetve minősített vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírásával [Be. 793. § (1) bekezdés]. Az indítványozó utalt arra, hogy ebben a rendelkezésben az „is” szó azt jelenti, hogy a vádindítványt mind a pótmagánvádlónak, mind pedig a jogi képviselőjének alá kell írnia. Álláspontja szerint amennyiben a Be. nem ír elő a pótmagánvádló részére személyes közreműködési kötelezettséget, akkor a pótmagánvádló az eljárási cselekményt, így a büntető igény érvényesítéséhez szükséges, a vádindítvány benyújtásához való jogot meghatalmazott képviselő útján is gyakorolhatja. Ugyanakkor a Be. 793. § (3) bekezdésében foglalt „is” szó arra utal, hogy a pótmagánvádlónak a kötelező jogi képviselő igénybe vétele mellett a vádindítványt a jogi képviselővel együtt mégis alá kell írnia. Ez az ellentmondás az indítványozó álláspontja szerint nem indokolható azzal sem, hogy a vádemelés joga a pótmagánvádlót és nem pedig a jogi képviselőjét illeti meg.
- [11] Az indítványozó szerint ez a támadott rendelkezés az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság részét képező normavilágosság követelményét sérti, mivel a támadott rendelkezés ellentétben áll a jogi képviselőnek a büntetőeljárásban rögzített általános szabályával. A pótmagánvádlóként fellépő sértett számára ugyanis kötelező a jogi képviselő, és így a jogi képviselője jogosult arra a Be. 61. § (1) és (2) bekezdése alapján, hogy a büntetőeljárásban a személyes eljáráson kívül eső összes eljárási jogot gyakorolja. Ezáltal a vádindítvány önálló aláírására is jogosult lenne, de a Be. 793. § (3) bekezdés mégis megköveteli a pótmagánvádlóval történő együttes aláírást.
- [12] Az indítványozó utalt arra, hogy az Alkotmánybíróság a 14/2015. (V. 26.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) foglalt alkotmányos követelményben rögzítette, hogy a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) „56. § (4) bekezdése és a [rég] Be. 324. § (1) bekezdés c) pontja együttes alkalmazása során az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből, a jogorvoslathoz való jogból eredő alkotmányos követelmény, hogy a pótmagánvádas eljárásban a pótmagánvádló szabályszerű meghatalmazással rendelkező jogi képviselőjének a képviselői jogosultsága az eljárás egészére kiterjed, illetve a képviselő jogkörének a bíróságok irányában történő korlátozása annyiban hatályos, amennyiben a korlátozás a meghatalmazásból kiténik, ezért a pótmagánvádas eljárásban a pótmagánvádló szabályszerű meghatalmazással rendelkező jogi képviselőjének a vádlói szerepkörében eljáró pótmagánvádló nevében tett és a meghatalmazás kereteit túl nem lépő nyilatkozatát – további feltétel megkövetelése nélkül – a pótmagánvádló képviselőjében benyújtott jognyilatkozatnak kell értékelni.” (Abh., Rendelkező rész 1.)

- [13] Az indítványozó álláspontja szerint erre tekintettel a jogi képviselő önállóan is előterjeszhetné a pótmagánvádló vádindítványát, miután az nem a jogi képviseletet kizáró személyes közreműködési kötelezettségnek, hanem a vádképvisellel együtt járó eljárási cselekménynek tekintendő, amennyiben ennek a lehetőségét a Be. 793. § (3) bekezdésben foglalt hatályos szövege az „is” szó folytán nem tenné kizárttá. Tekintettel arra, hogy a Be. CV. Fejezetében szabályozott pótmagánvádas eljárás a külön eljárások közé tartozik, így a vádindítvány sértett általi aláírását nem az általános képviseleti szabály [Be. 61. § (1)–(2) bekezdés], hanem a Be. 793. § (3) bekezdése alapján kell megkövetelni. Ez az értelmezés azonban ellentétben áll a büntetőeljárás jogi képviseletnek az Alkotmánybíróság által megállapított adekvát tartalmával, illetőleg a kötelező jogi képviselet előírásának jogalkotói indokával és ellentmond az észszerűség követelményének is. Az indítványozó utalt arra, hogy az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a jogbiztonság sérelme megállapítható akkor is, ha a szabályban rejlő belső ellentmondás a jogalkalmazás során szükséges jogértelmezéssel nem küszöbölhető ki {legutóbb: 3041/2021. (II. 19.) AB határozat, Indokolás [25], eredetileg: 1/1999. (II. 24.) AB határozat, ABH 1999, 25, 46}.
- [14] 4. Az Alkotmánybíróság a három ügyet az ügyek tárgyának azonosságára tekintettel együttes vizsgálat és elbírálás végett az Abtv. 58. § (2) bekezdése és az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 34. § (1) bekezdése alapján egyesítette.
- [15] Az Alkotmánybíróság a támadott jogszabályi rendelkezés vonatkozásában megkereste az igazságügyi minisztert a jogalkotói indokok megismerése és álláspontjának közlése céljából. Az Alkotmánybíróság az igazságügyi miniszter véleményét jelen határozat indokolásában figyelembe vette.

II.

- [16] 1. Az Alaptörvénynek az indítvánnyal érintett rendelkezése:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

- [17] 2. A Be.-nek az indítvánnyal érintett rendelkezései:

„10. § (1) E törvény alkalmazásában [...] 7. jogi képviselő: az ügyvéd és az ügyvédi iroda, ha [...] b) a pótmagánvádló képviseletében, [...] jár el;”

„61. § (1) A sértett, a vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt helyett – ha e törvény nem ír elő személyes eljárási kötelezettséget – az általa vagy a törvényes képviselője által meghatalmazott képviselő is eljárhat.

(2) A meghatalmazott képviselő a képviselt személy e törvény szerinti jogait gyakorolhatja.”

„788. § (1) A pótmagánvádas eljárásban a sértett jogi képviselete kötelező.”

„793. § (1) Ha a sértett pótmagánvádlóként kíván fellépni, a panaszt elutasító ügyészségnél vádindítványt nyújt be.

[...]

(3) A vádindítványt a jogi képviselő is ellátja aláírásával, illetve minősített vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírásával.”

III.

- [18] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a bírói kezdeményezések megfelelnek-e a törvényben előírt feltételeknek.
- [19] Az Abtv. 25. § (1) bekezdése szerint a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – abban az esetben kezdeményezheti az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének a megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának a kizárását, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy az alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította.

- [20] Az egyedi normakontroll eljárást kezdeményező bírói indítványnak az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerinti határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének a lényegét, az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit és megfelelő indokolást is tartalmaz. Ezen kívül megjelöli a sérelmezett jogszabályi rendelkezést és kifejezetten kéri az alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának a kizárását {3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [19]–[21]}.
- [21] 2. Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványozó az előtte folyamatban lévő pótmagánvádas eljárásokban köteles a Be. 793. § (3) bekezdését alkalmazni, tekintettel arra, hogy a pótmagánvádlói fellépés törvényességét nemcsak az első, hanem a másodfokú bíróságnak is vizsgálnia kell. A pótmagánvádas eljárásokban a bíróságnak állást kell foglalnia abban a kérdésben, hogy a bírósági eljárás lefolytatásának eljárásjogi feltételei fennállnak-e (lásd: 90/2011. BK vélemény II/3. pont).
- [22] Az 1., 2. és 3. számú ügyben benyújtott bírói kezdeményezés rögzíti az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást [Abtv. 25. § (1) bekezdés], megjelöli az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét és a megsérteni vélt cikket [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés], valamint megfelelő indokolást tartalmaz. Az indítványok rögzítik az indítványozó kérését a támadott szövegrész alaptörvény-ellenességének a megállapítására és a megsemmisítésére, valamint az alaptörvény-ellenes jogszabályi rendelkezés alkalmazásának kizárására.

IV.

- [23] A bírói kezdeményezések az alábbiak szerint nem megalapozottak.
- [24] 1. Az indítványozó szerint az 1., 2. és 3. számú ügyben benyújtott, a Be. 793. § (3) bekezdésben foglalt rendelkezés azért alaptörvény-ellenes, mert az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésben rögzített jogállamiság részét képező jobbiztonságot és azon belül a normavilágosságot sérti. A sérelem a jogi szabályozásnak értelmezéssel fel nem oldható ellentmondásosságában nyilvánul meg. A büntetőeljárásban történő jogi képviseletre vonatkozó általános szabály szerint ugyanis a sértett jogi képviselője az eljárás során ugyanazokat a jogokat gyakorolhatja, mint a meghatalmazást adó sértett [Be. 61. § (1)–(2) bekezdés]. Ezzel szemben a külön eljárást képező pótmagánvádas eljárásban a támadott jogszabályhely értelmében a vádindítvány benyújtásához mind a sértett-pótmagánvádló, mind pedig jogi képviselőjének az aláírása együttesen szükséges. Az indítványozó szerint ez a szabályozás ellentmond az Alkotmánybíróság által az Abh.-ban a jogi képviseletről megfogalmazott elvnek, és bizonytalanságot okoz a rendelkezés alkalmazása során. Mindezt alátámasztja az a tény, hogy nem először fordul elő az indítványozó gyakorlatában a vádindítványnak a sértett aláírása nélkül történő benyújtása, amelyet a jelen ügyben egyesített három bírói kezdeményezés is alátámaszt.
- [25] 2. Az Alkotmánybíróság először áttekintette a támadott jogszabályi rendelkezéshez kapcsolódó releváns törvényi szabályozást és bírói gyakorlatot.
- [26] A sértett már a bűnvádi perrendtartásról szóló 1896. évi XXXIII. évi törvénycikk (a továbbiakban: Bp.) 42. §-a alapján átvehette a vád képviseletét a királyi ügyészségtől, ha az ügyészség a vádképviseletet nem vállalta vagy a vádat elejtette. Ennek során – néhány kivétellel – a pótmagánvádló a királyi ügyész jogait gyakorolta (Bp. 43. §). A jogintézményt a régi Be. ismételtelen bevezette (lásd: régi Be. 229–233. §) és a Bp.-ben még elszórtan megfogalmazott szabályozást összefoglalva egy külön eljárástípust alakított ki. A hatályos Be. néhány módosítással lényegében ugyanazt a szabályozási koncepciót alkalmazta.
- [27] A Be. 54. §-a szerint pótmagánvádló az a sértett, aki, vagy amely e törvényben meghatározott esetekben a közvádra üldözendő bűncselekmény miatt a vádat képviseli. A sértett – a Be. 787. § (3) bekezdésben foglalt kivételekkel – pótmagánvádlóként léphet fel, ha az ügyészség vagy a nyomozó hatóság a feljelentést elutasította, az eljárást megszüntette, vagy az ügyészség a vádat ejtette [Be. 787. § (2) bekezdés]. A Be. 788. § (1) bekezdés szerint a pótmagánvádló jogi képviselete kötelező. A Be. indokolása szerint a pótmagánvádas eljárásban a sértett kötelező jogi képviselete megteremtésének alapvető oka az volt, hogy a törvény elejét vegye a pótmagánvádló alaptalan fellépésének. Mind a vádindítvány megszerkesztéséhez, mind a vád képviseletének hatékony ellátásához ugyanis szaktudás szükséges (Be. 788. §-hoz kapcsolódó indokolás). A Be. 61. § (1) bekezdés szerint

a sértett, a vagyoni érdekelt és egyéb érdekelt helyett – ha e törvény nem ír személyes eljárási kötelezettséget – az általa vagy a törvényes képviselő által meghatalmazott képviselő is eljárhat. Jogi képviselő lehet az ügyvéd és az ügyvédi iroda, ha a sértett meghatalmazott képviselőjeként, vagy a pótmagánvádló képviselőjében jár el [Be. 10. § (1) bekezdés 7. pont a)–b)]. A Be. több esetben előírja a jogi képviselő mellett a pótmagánvádló személyes eljárási kötelezettségét [pl. az előkészítő ülésen [Be. 801. § (1) bekezdés], illetve a tárgyaláson jelen kell lennie [Be. 803. § (1) bekezdés]]. A Be. 793. § (1) bekezdése szerint, ha a sértett pótmagánvádlóként kíván fellépni, a panaszt elutasító ügyészségnél vádindítványt nyújt be. A Be. 793. § (3) bekezdésben foglalt rendelkezés szerint a vádindítványt a jogi képviselő is ellátja aláírásával, illetve minősített vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírásával, amely rendelkezés kettős aláírási kötelezettségre utal. A Be. 794. § (2) bekezdés szerint a sértett a vádindítvány elutasításáról rendelkező nem ügydöntő végzés kézbesítésétől számított tizenöt napon belül a vádindítványt ismételt benyújthatja, ha azt a bíróság korábban a Be. 794. § (1) bekezdés d) pontja alapján azért utasította el, mert nem tett eleget a Be. 793. § (3) bekezdésben foglalt aláírási kötelezettségnek és az elutasítás oka már nem áll fenn.

- [28] A támadott jogszabályi rendelkezést a Kúria BH2020.100. számú döntésében már értelmezte. A Kúria határozatában kifejtett érvelését az Alkotmánybíróságnak az Abh.-ban, a pótmagánvádló jogi képviselőjének jogorvoslati jogával kapcsolatosan rögzített elveire alapozta. Az Alkotmánybíróság ezen határozatában a régi Be. alapján rögzítette, hogy a perbeli képviselő lényege a képviselő polgári jogi intézményére vezethető vissza. Ennek megfelelően a képviselő a képviselt helyett és nevében jár el, de a képviselő cselekménye által a képviselt válik jogosítottá, illetve kötelezetté (Abh., Indokolás [39], eredetileg: 141/B/1993. AB határozat, ABH 1994, 584, 585). Az Abh. szerint „[a] pótmagánvádas ügyben történő jogi képviselőre – tehát a büntető eljárásbeli képviselőre – vonatkozó meghatalmazás a vádindítvány elkészítésére, benyújtására, valamint a vád képviselőtére és az ezzel összefüggő jognyilatkozatok megtételére terjed ki” (Abh., Indokolás [42]).
- [29] A kúriai határozat szerint „[m]indezekből az is következik, hogy addig, amíg a jogi képviselő által kifejtett tevékenység a meghatalmazás biztosította keretek között marad, nem önállóan jár el. Amellett, hogy ez az értelmezés van összhangban a kötelező jogi képviselő jogalkotói céljával, ez következik önmagából a képviselő szabályainak nyelvtani értelmezéséből is. A képviselő tartalma eszerint nem más, minthogy a képviselt személy »más személy útján« teszi meg jognyilatkozatát [Ptk. 6:11. § (1) bek.], illetve gyakorolja jogait [korábbi Be. 56. § (1) bek.]. [...] Mindebből következően a pótmagánvádlónak a jogi képviselő részére adott meghatalmazáson lévő aláírása elegendő ahhoz, hogy az eljárási nyilatkozatokat és cselekményeket a továbbiakban ő a jogi képviselő útján, míg a jogi képviselő közvetlenül tehesse meg, azaz sem a korábbi Be. szabályai, továbbá sem a Kúria, sem az Alkotmánybíróság értelmezése nem kívánta meg azt, hogy az egyes jognyilatkozatokat – ideértve a vádindítvány benyújtását is – a pótmagánvádló aláírásával erősítse meg. [...] A Kúria utal a Be. 793. § (3) bekezdésében írt azon szabály értelmezésére is, mely szerint a vádindítványt a jogi képviselő is ellátja aláírásával. Ez annyit jelent, hogy amennyiben csak a sértett aláírása szerepel a vádindítvány céljából benyújtott beadványon és a sértettnek nincs jogi képviselője, akkor az indítvány valóban nem tekinthető joghatályosnak, és így ez megalapozza a Be. 794. § (1) bekezdés b) pontjának alkalmazását. E szabályból azonban nem következik az, hogy a sértett által adott meghatalmazáson lévő aláíráson túl a jelenleg hatályos eljárási szabályok azt a további követelményt is tartalmaznák, hogy a vádindítványt a jogi képviselő mellett a sértettnek is alá kellene írnia.” (BH2020. 100., Indokolás [20]–[22])
- [30] 3. Az Alkotmánybíróság megkereste az igazságügyi minisztert álláspontjának kifejtése céljából. Az igazságügyi miniszter tájékoztatása szerint a jogalkotó a pótmagánvádas eljárás szabályozását annak szem előtt tartásával alakította ki, hogy a külön eljárásban érvényesülhessen a sértett személyes döntése és felelőssége. A részletszabályok kifejezik azt, hogy a pótmagánvádló az ügy ura, vagyis az általa meghatalmazott jogi képviselő nem rendelkezik az ügy érdemi kimenetelét befolyásoló önálló jogosítványokkal. Ennek az elvnek nem mond ellent azon rendelkezés sem, hogy a pótmagánvádló jogi képviselője kötelező. A jogi képviselő szaktudása ugyanis nem helyettesítheti a pótmagánvádló azon szándékát, amely arra irányul, hogy az ügyben a bíróság hozzon érdemi, a terhelt bűnösségét megállapító döntést. A pótmagánvádló aláírása azt fejezi ki, hogy kívánja a vádindítvány benyújtását és egyetért annak a tartalmával, a jogi képviselő aláírása pedig azt igazolja, hogy a vádindítvány a büntetőjogi és a büntetőeljárási szabályoknak megfelelően készült el. A vádindítvány kettős hitelesítésének formai kötöttsége egyúttal biztosítja, hogy a pótmagánvádló és a jogi képviselője közötti későbbi esetleges jogviták elkerülhetők legyenek, illetve a pótmagánvádló számára egyértelművé teszi, hogy a vádemelésben testet öltő döntésért járó felelősség elsősorban őt terheli. A Be. 793. § (3) bekezdésben foglalt kettős

aláírási kötelezettség elmulasztása a Be. 794. § (2) bekezdése alapján utólag pótolható, ha a sértett a vádindítvány elutasításáról rendelkező nem ügydöntő végzés kézbesítésétől számított tizenöt napon belül a vádindítványt szabályosan aláírva benyújtja. A kettős aláírásban megnyilvánuló formai kötöttség a vádemelésről történő rendelkezéshez kapcsolódik, amit az is alátámaszt, hogy a Be. 798. § (1) bekezdés szerinti ügyészi vádelejtést követően a sértett azon írásbeli bejelentését, hogy pótmagánvádlóként kíván fellépni, a jogi képviselőnek is alá kell írnia. Az igazságügyi miniszter álláspontja szerint a vádindítványnak kizárólag a jogi képviselő által történő aláírása okozhatna inkább a büntető bíróság számára a jognyilatkozat érvényességével kapcsolatos aggályokat, hiszen adott esetben a meghatalmazás részleteinek és az esetleges eltérő nyilatkozatnak az értelmezésére lenne köteles, szemben a jelenlegi szabályban előírt kettős aláírás egyszerű ellenőrzése helyett.

[31] Az igazságügyi miniszter álláspontja szerint a jogszabályi rendelkezés egyértelmű, az értelmezési bizonytalanságot a korábbi Abh. határozat analógiaként történő helytelen alkalmazása okozta. Véleménye szerint az Abh.-ban szereplő alkotmányos követelmény alapjául szolgáló feltételrendszer jelen ügghöz képest lényeges különbségeket mutat. A pótmagánvádló jogi képviselőjének jogorvoslati jogát az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése alapján vizsgálta, a vizsgálat tárgya a régi Be. szabályozása volt [rég. Be. 56. § (4) bekezdés és a 324. § (1) bekezdés együttes alkalmazása], amelynek bizonytalanságát az Alkotmánybíróság alkotmányos követelménnyel küszöbölte ki. A jogalkotó a Be. 809. § (1) bekezdésében az Abh.-ban foglalt alkotmányos követelményt – a jogi képviselő önálló jogorvoslati jogát – érvényesítette, amely szerint „[a]z elsőfokú bíróság ítélete ellen a pótmagánvádló, és – a pótmagánvádló hozzájárulásával – jogi képviselője fellebbezésre jogosult”. A szabályozás megfogalmazása ebben a tekintetben is azt a koncepciót támasztja alá, hogy a döntés a pótmagánvádlóhoz kapcsolódik, állásfoglalása nélkül nem nyújtható be a fellebbezés, és a jogi képviselő nem rendelkezik önálló döntési jogkörrel, hanem csak a fellebbezés szakszerűségéért felelős. Az analógia folytán alkalmazott Abh. alkotmányos alapkérdése továbbá a jogorvoslati jog [XXVIII. cikk (7) bekezdés] érvényesítése volt, míg jelen esetben a bírói kezdeményezés nem egy alapjog sérelméről alapul, hanem a konkrét jogszabályi rendelkezés egyértelműsége, illetve világos megfogalmazása [B] cikk (1) bekezdés] vitatott.

[32] 4. Az indítványozó a támadott rendelkezés alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiságból levezetett normavilágosság elvére alapozta.

[33] Az Alkotmánybíróság legutóbb a 20/2020. (VIII. 4.) AB határozatban foglalta össze az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamisággal kapcsolatos gyakorlatát: „az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság egyik feltétlen ismérve a jogbiztonság. A jogbiztonság pedig az államtól, és elsősorban a jogalkotótól azt várja el, hogy a jog egésze, egyes részterületei és egyes szabályai is világosak, egyértelműek és a norma címzettjei számára is értelmezhetőek és követhetőek legyenek (Indokolás [116], [120]). A jogalanyoknak tényleges lehetőséget kell biztosítani arra, hogy magatartásukat a jog előírásaihoz igazíthassák [25/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 131, 132]. Ehhez pedig az szükséges, hogy a jogszabály szövege a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzon [26/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 135, 142]. Az Alkotmánybíróság értelmezésében megállapítható továbbá a jogbiztonság sérelme, ha a szabályban rejlő belső ellentmondás a jogalkalmazás során szükséges értelmezéssel nem kiküszöbölhető [1/1999. (II. 24.) AB határozat, ABH 1999, 25, 46].

Rámutatott az Alkotmánybíróság arra is, hogy a jogbiztonság meglétének vagy hiányának vizsgálatakor differenciáltan kell eljárni. Annak megállapítása során, hogy a szabályozás módja, a normatartalom sérti-e a jogbiztonságot, minden esetben figyelembe kell venni a szabályozás célját és a címzettek körét is (125/B/2003. AB határozat, ABH 2005, 1127, 1137). Más a normavilágosság és jogbiztonság alkotmányossági mércéje akkor, ha a címzettekől elvárható valamilyen speciális, az értelmezéshez szükséges szakértelem és más, ha az általánosságban érinti a jogalanyokat (395/D/2010. AB határozat, ABH 2011, 2090, 2096).” (Indokolás [67]–[68])

[34] Az Alkotmánybíróság a B) cikk (1) bekezdés szerinti jogbiztonságból levezetett normavilágosság tekintetében kialakított szempontrendszer alapján tehát jelen esetben azt tudja vizsgálni, hogy 1) a támadott rendelkezés egyértelmű tartalma megállapítható-e és 2) a támadott rendelkezés ellentétben áll-e a Be. más szabályával, különös tekintettel a jogi képviseletre vonatkozó rendelkezésekkel.

[35] A támadott rendelkezés megfogalmazása szerint „[a] vádindítványt a jogi képviselő is ellátja aláírásával illetve minősített vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírásával” [Be. 793. § (3) bekezdés]. A nyelvtani értelmezés alapján az „is” szó kettős aláírásra utal, vagyis a jogi képviselő aláírása mellett egy másik aláírásra is szükség van. Tekintettel arra, hogy a Be. 793. § (1) bekezdése a sértettől szól és

arról, hogy ha pótmagánvádlóként kíván fellépni, akkor a panaszt elutasító ügyészségnél vádindítványt nyújt be, így a rendszertani értelmezés arra vezet, hogy a másik aláírásnak a pótmagánvádló aláírásának kell lennie.

- [36] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ennek következtében egyértelműen megállapítható a jogszabályi rendelkezés tartalma.
- [37] A másik kérdés, amelyre az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésből levezetett normavilágosság vizsgálata során ki kell térnie, jelen ügyben az, hogy a támadott rendelkezés és a Be.-nek a jogi képviselőre vonatkozó rendelkezései között fennáll-e feloldhatatlan ellentmondás.
- [38] Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban már rögzítette, hogy a pótmagánvádló alkotmányos helyzetének egyik fontos eleme az, hogy fellépése esetén nem az állami büntetőígyényt érvényesíti, arról ugyanis az államot képviselő ügyészség már lemondott. Ilyen értelemben a pótmagánvádló fellépése járulékos jellegű, mert csak akkor lehetséges, ha a közvadás eljárás „*dominus litise*”, vagyis az ügyész abban nem vesz részt. Tükörképnek is nevezik az eljárást, mert ahogyan a vádlottat megilleti, hogy az ellene emelt vádról a bíróság döntsön, úgy illeti meg a sértettet e jognak a tükörképe, a jog arra, hogy sérelméről is a bíróság hozzon döntést [15/2016. (IX. 21.) AB határozat, Indokolás [58]].
- [39] A jogalkotó a Be. rendszerét úgy alakította ki, hogy az általános szabályok után meghatározta az egyes külön eljárásokra vonatkozó eltérő rendelkezéseket. A Be. 61. § a büntetőeljárársban a jogi képviselet általános szabályait tartalmazza, amelynek (2) bekezdése rögzíti, hogy a meghatalmazott képviselő a képviselt személy Be. szerinti jogait gyakorolhatja. Abból a körülményből, hogy a jogalkotó a támadott rendelkezést a külön eljárásban, a pótmagánvádlónak a vádindítvány benyújtásával kapcsolatos kötelezettségei között rögzítette, az következik, hogy a jogszabály rendszerében történő elhelyezése folytán nem állhat ellentétben a Be. azon általános rendelkezéseivel, amelyek a meghatalmazás általános szabályait tartalmazzák, mivel ez a pótmagánvádló számára a kötelező jogi képviselet általános szabályainak érvényesülése mellett egy külön aláírási kötelezettséget teremt. Hasonló jogalkotói megfontolás érvényesül a Be. 798. § (1) és (2) bekezdésében, ahol pótmagánvádlói fellépés esetén a sértett írásban bejelenti, hogy a vádat képviselni kívánja és ezt a jogi képviselő is ellátja aláírásával, vagyis ebben az esetben kettős aláírást követel meg a törvény. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ezek alapján a támadott rendelkezés nem áll jogértelmezéssel fel nem oldható ellentmondásban a Be. egyéb rendelkezéseivel.
- [40] Az Alkotmánybíróság a szabályozással kapcsolatban kiemeli, hogy büntetőjogi tárgyú döntéseiben mindig következetesen hangsúlyozta, hogy „nincs jogosítványa a büntetőpolitika által megfogalmazott szükségletek, követelmények és célok helyességéről és indokairól, így különösen azok célszerűségéről és hatékonyságáról határozattal dönten. Az Alkotmánybíróság csak a normában testet öltött politikai döntés alkotmányosságáról vagy alkotmányellenességéről határozhat. [...] Az Alkotmánybíróságnak tehát arra van jogosítványa, hogy a büntetőpolitika alkotmányos korlátait állapítsa meg, de ne a politika tartalmáról döntsön, ennek során pedig különös tekintettel legyen az alapjogok védelmének alkotmányos büntetőjogi garanciáira.” [Legutóbb pl. 20/2020. (VIII. 4.) AB határozat, Indokolás [61], eredetileg: 1214/B/1990. AB határozat, ABH 1995, 571, 573, 574; lásd még: 23/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [33]; 10/2018. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [42]] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a jogalkotó mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy a külön eljárásokban milyen eltérő szabályokat ír elő, különösen, ha annak elfogadható és észszerű indokát adja.
- [41] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódó vizsgálata során megállapította, hogy a támadott rendelkezés egyértelműen felismerhető normatartalommal rendelkezik, amelyet a jogalkotó egy határozott koncepció mentén alakított ki és indokaival alátámasztott.
- [42] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az Alaptörvény 28. cikke alapján a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuluma, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni [3298/2021. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [29]; 21/2020. (VIII. 4.) AB határozat, Indokolás [33]]. Jelen ügyben a támadott jogszabály szövege egyértelműen kettős aláírást utal és ennek jogalkotói célját az igazságügyi miniszter által kifejtett álláspont megvilágította.
- [43] Az Alkotmánybíróság utal arra is, hogy a bíróságok nyelvi kereteket figyelmen kívül hagyó norma-értelmezése nem vezethet ahhoz, hogy a jogértelmezés „eloldódik” az értelmezett jogszabálytól [2/2016. (II. 8.) AB határozat, Indokolás [46]].
- [44] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint jelen esetben az ellentmondás nem a törvény egyes rendelkezései között, hanem a támadott rendelkezés tartalma és annak különféle bírói értelmezései között áll fenn. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az eltérő bírói álláspontok feloldása jelen esetben nem feladata. Az Alkotmány-

bíróság ebben a vonatkozásban utal az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésére, amely szerint a Kúria biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét {lásd: 3290/2021. (VII. 7.) AB végzés, Indokolás [43]; 3234/2021. (VI. 4.) AB végzés, Indokolás [69]; 3076/2021. (III. 4.) AB végzés, Indokolás [16]; 3349/2019. (XII. 9.) AB végzés, Indokolás [21]}.

- [45] 5. Az Alkotmánybíróság a kifejtett indokok alapján arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó által kifogásolt szabályozási megoldás nem sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiságból levezetett jogbiztonság részét képező normavilágosság követelményét, ezért a bírói kezdeményezéseket elutasította.

Budapest, 2021. október 19.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/474/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3455/2021. (XI. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bf.116/2020/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Deák Andrea ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdés alapján a Győri Járásbíróság B.361/2018/49. számú ítélete, a Győri Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bf.116/2020/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó pótmagánvádlóként vádindítványt nyújtott be két terhelt ellen. A Győri Járásbíróság 2020. január 15-én kelt B.361/2018/49. számú ítéletében az I. rendű terheltet az ellene a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 372. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő sikkasztás büntette, valamint a II. rendű terheltet az ellene a Btk. 372. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő sikkasztás vétsége miatt emelt vád alól felmentette.
- [3] A Győri Törvényszék mint másodfokú bíróság 2020. október 15-én jogerős 4.Bf.116/2020/7. számú végzésével az elsőfokú ítéletet mindkét terhelt tekintetében helybenhagyta.
- [4] Az indítványozó jogi képviselője útján az első fokon eljáró bíróságnál elektronikus úton 2020. december 11-én az Abtv. 27. § (1) bekezdés alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, majd 2021. március 17-én az Alkotmánybírósághoz érkezett beadványában indítványát kiegészítette. Az alkotmányjogi panaszban a Győri Járásbíróság B.361/2018/49. számú ítélete, valamint a Győri Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bf.116/2020/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt jogainak sérelme miatt.
- [5] 2. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [6] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az indítványozó jogi képviselője a Győri Törvényszék támadott végzését 2020. október 28-án vette át és az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti panaszt 2020. december 11-én – határidőben – nyújtotta be az elsőfokú bírósághoz.
- [7] A panasz részben eleget tesz az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [az Abtv. 27. § (1) bekezdés], a támadott bírósági határozatok megjelölését (Győri Járásbíróság B.361/2018/49. számú ítélete, Győri Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bf.116/2020/7. számú végzése), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés], valamint indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz továbbá abban a tekintetben, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági határozatok alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [8] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az indítványozó az alkotmányjogi panasznak alapul szolgáló büntető ügyben pótmagánvádló volt, így az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint érintettnek tekinthető [legutóbb pl. 3127/2019. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [21]; 3245/2018. (VII. 1.) AB határozat, Indokolás [14]]. Az Alkotmánybíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.

- [9] A panasz részben nem tesz eleget a befogadhatóság követelményeinek, mert az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a közigazgatási hatósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, tehát a panasszal támadott bírósági határozatok és ezen alaptörvényi rendelkezés között nincs alkotmányjogi összefüggés. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ennek következtében a panasznak ez az eleme érdemben nem vizsgálható {például: 3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [6]; 3122/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [12] és 3124/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [10] 3. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [11] Az indítványozó szerint a támadott bírósági határozat az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésbe ütközik. Álláspontja szerint az eljáró bíróságok nem voltak pártatlanok, mivel a pótmagánvádló bizonyítási indítványainak (igazságügyi szakértő kirendelésére, valamint a sértett egyes tanúinak kihallgatására vonatkozó indítványok) nem adtak helyt és erre vonatkozó döntéseiket nem indokolták megfelelően.
- [12] Az Alkotmánybíróság utal következetes gyakorlatára, amely szerint az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, vagyis jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette például: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]}. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésből levezetett bírói indokolási kötelezettséggel kapcsolatban rögzítette, hogy abból nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozatban, Indokolás [89]}.
- [13] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bizonyítékok bírói értékelését (igazságügyi szakértő kirendelésére, valamint a sértett egyes tanúinak kihallgatására vonatkozó indítványok elutasítását) és az ennek alapján megállapított tényállást, valamint annak indokolását kifogásolja. Az alkotmányjogi panaszban törvényességi és nem alkotmányossági jellegű kérdéseket fogalmaz meg, amelyeket a büntetőeljárásban igénybe vett jogorvoslati eljárás során már felvetett, és amelyet a bíróságok már megvizsgáltak. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem jelöl meg olyan tényt vagy körülményt, amely az alaptörvény-ellenesség kételyét felvetné vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést alapozna meg.
- [14] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. október 19.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/155/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3456/2021. (XI. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6K.30.796/2017/2. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, melyben a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6K.30.796/2017/2. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és – a Budapesti Ügyvédi Kamara 2004.F.109/48. számú, illetve a Magyar Ügyvédi Kamara FF/062/2016. számú határozataira is kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a támadott döntések sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, az R) cikk (3) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, valamint a 28. cikkét.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bírósági határozatban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. Az indítványozó ügyvéd, a Budapesti Ügyvédi Kamara (a továbbiakban: BÜK) tagja. 2003 decemberében a Központi Ügyészségi Nyomozó Hivatal bejelentette a BÜK-nek, hogy az indítványozót gyanúsítottként hallgatták ki bűnpártolás bűntette és magánokirat-hamisítás vétsége miatt. A BÜK fegyelmi eljárást indított az indítványozóval szemben. Az előzetes vizsgálat elrendelését követően az indítványozó a fegyelmi eljárásban 2004 januárjában részletes nyilatkozatot tett és csatolta a meghallgatásáról készült hatósági jegyzőkönyvet. A BÜK Fegyelmi Tanácsa 2004.F.109/2. számú határozatával a fegyelmi eljárást az indítványozó ellen indult büntetőeljárás jogerős befejezéséig felfüggesztette. Az indítványozót a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2014. május 9-én hozott ítéletével bűnösnek mondta ki bűnpártolás vétségében és magánokirat-hamisítás vétségében és (500 000 Ft összegű) pénzbüntetésre ítélte. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 2015. november 25-én kelt ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletében foglalt minősítést megváltoztatta és az indítványozót megrovásban részesítette. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság 2016. december 2-ai végzésével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [4] 1.2. A BÜK Fegyelmi Tanácsa (a továbbiakban: Fegyelmi Tanács) – a jogerős döntés ismeretében – 2016. május 23-án 2004.F.109/48. számú határozatával, kétrendbeli szándékos fegyelmi vétség elkövetése miatt megrovás fegyelmi büntetéssel sújtotta az indítványozót. A határozat részletesen hivatkozott az első- és a másodfokú bíróság ítéleteiben foglaltakra, és ennek alapján rögzítette, hogy az indítványozó tisztában volt azzal, hogy az általa visszatümoztott közbeszerzési ajánlatok arra szolgáltak, hogy valós közbeszerzés látszatát keltsék. A Fegyelmi Tanács megállapította, hogy az indítványozó a bűncselekmények elkövetésével az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (a továbbiakban: Ütv.) 3. § (2) és (3) bekezdésébe foglalt hivatásrendi normákat is megsértette. A Fegyelmi Tanács enyhítő körülményként értékelte az időmúlást és azt, hogy az indítványozó fegyelmi élete 1992. óta felelősségre vonástól mentes volt, ugyanakkor súlyosító körülményként vette figyelembe, hogy kétrendbeli fegyelmi vétséget valósított meg.
- [5] Az indítványozó fellebbezésében kifejtett álláspontja szerint egyrészt a Fegyelmi Tanács elfogult volt, másrészt 15 év elteltével fegyelmi ügye elévült, illetve azt állította, hogy sérült a kétszeres értékelés tilalma is. Kifogásolta, hogy a fegyelmi eljárásban nem kapott összefoglaló jelentést, az előzetes vizsgálatot nem folytatták le és így összességében a Fegyelmi Tanács nem tárta fel a tényállást.
- [6] 1.3. A MÜK Fegyelmi Fellebbviteli Tanácsa (a továbbiakban: Fellebbviteli Tanács) 2017. január 23-án kelt FF/062/2016. számú határozatával az elsőfokú döntést helybenhagyta. A Fellebbviteli Tanács az elfogultsággal

összefüggésben megállapította, hogy a kifogásokat az arra jogosult ügyvédi szervek elbírálták és elutasították. A kétszeres értékelés tilalmával kapcsolatban pedig az Ütv. nem zárja ki, hogy a jogerős büntetőítélet mellett, ugyanezen magatartás miatt fegyelmi eljárás is induljon az ügyvéd ellen. Az elévülésre való hivatkozás pedig nem foghat helyt, mivel a MÜK 3/1998. (VI. 27.) számú – elbírálskor hatályos – Fegyelmi Eljárási Szabályzata (a továbbiakban: FESZ) szerint az a fegyelmi vétség, amely bűncselekmény törvényi tényállását valósítja meg, a bűncselekménnyel együtt évül el. A Fellebbviteli Tanács kifejtette, hogy a bűncselekmény minősítése a bíróság és nem a fegyelmi hatóság feladata, végül pedig cáfolta, hogy nem volt előzetes vizsgálat a fegyelmi eljárásban. Az indítványozó kérte a Fellebbviteli Tanács határozatának bírósági felülvizsgálatát. Kérelmében sérelmezte, hogy a fegyelmi eljárás megindításáról nem értesült, úgy vélte, hogy az eljáró fegyelmi tanácsok elfogultak voltak, e körben hiányolta az ügyelosztási tervet, illetve fenntartotta azon álláspontját, hogy fegyelmi vétsége elévült.

- [7] 1.4. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.K.30.796/2017/12. számú ítéletében a keresetet elutasította. A bíróság rögzítette, hogy az Ütv. nem tartalmazott olyan rendelkezést, amely nyilvánosan hozzáférhető ügyelosztási terv közzétételére kötelezte volna a kamara elnökét. Ugyanakkor az Ütv. 44. §-a meghatározta azokat az objektív és szubjektív kizárási okokat, amely alapján az érintett személy fegyelmi biztosként nem járhatott el. Az indítványozó a fegyelmi eljárás során nem tudott a törvény által szabályozott objektív kizárási okot megjelölni, az elfogultsági indítványát pedig elutasították. A fentiekre tekintettel az indítványozó bizonyítási indítványait a fenti körben mellőzte.
- [8] Az előzetes vizsgálat elrendelésének hiányát a bíróság nem állapította meg, tekintettel arra, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a felperest tájékoztatták a fegyelmi eljárás megindításáról, a fegyelmi eljárás során az indítványozó folyamatos tájékoztatást nyújtott a büntetőeljárás állásáról, azzal kapcsolatos álláspontjáról, és bár a fegyelmi tárgyaláson nem vett részt, de az egyes eljárási cselekményekről szabályszerűen értesült. Az indítványozó kereseti kérelme e körben alaptalannak bizonyult.
- [9] A fegyelmi vétség elévülésének kérdésében a bíróság osztotta az első- és másodfokú fegyelmi tanács álláspontját, azaz mind az Ütv., mind a FESZ egyértelműen kimondta, hogy az a fegyelmi vétség, amely bűncselekmény törvényi tényállását valósítja meg, a bűncselekménnyel együtt évül el. Az indítványozó ezzel ellentétes álláspontja tehát nem volt megalapozott.
- [10] A bíróság rámutatott, hogy a kamarai szervek nem hagyhatták figyelmen kívül a büntetőbíróság ítéletét, azaz nem állapíthatták meg, hogy az indítványozó nem követett el bűncselekményt.
- [11] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében előadta, hogy a fegyelmi ügyében hozott kamarai határozatok, illetve a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.K.30.796/2017/12. számú ítélete sértik a jogbiztonságot [B] cikk (1) bekezdés], az Alaptörvény értelmezésére vonatkozó szabályt [R] cikk (3) bekezdés], a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jogot [XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés], a jogorvoslathoz való jogot [XXVIII. cikk (7) bekezdés], valamint a 28. cikket.
- [12] Az indítványozó alapvetően arra alapozta a tisztességes eljáráshoz (azon belül is a törvényes bíróhoz) való joga sérelmét, hogy a kamarai fegyelmi hatóságok nem rendelkeztek nyilvános ügyelosztási renddel, azaz sem a FESZ, sem az Ütv. nem tartalmazott erre nézve előírást. A tisztességes eljáráshoz való jog körébe tartozó észszerű idő elv sérelmét is állította az indítványozó, mert a fegyelmi eljárás 13 éven át tartott. Ugyanakkor az indítványozó álláspontja szerint a fegyelmi eljárás során a kamarai szervek törvénysértő módon figyelmen kívül hagyták az elévülés szabályait, így a fegyelmi eljárás lefolytatása önmagában is alaptörvény-ellenes volt, mert az elévülési szabályoknak a bíróság általi értelmezése sértette az Alaptörvény 28. cikkét.
- [13] A jogorvoslathoz való jog sérelmét arra alapozta, hogy a fegyelmi határozatok bírósági felülvizsgálata csak formális volt, mert a bíróság nem indokolta meg, hogy miért hagyta figyelmen kívül az indítványozónak az ügyelosztási rend hiányára alapozott kereseti kérelmét, ami egyben az indokolt bírói döntéshez való joga sérelmét is okozta.
- [14] Az indítványozó állította a fegyverek egyenlőségének a sérelmét is, amit arra alapozott, hogy a fegyelmi ügyében nem folytatták le az előzetes vizsgálatot, őt nem tájékoztatták a fegyelmi eljárás megindításáról, ami a tudomásszerzéstől számított 12 év után indult csak meg, illetve a bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a büntetőbíróság nem állapította meg, hogy az indítványozó bűncselekményt követett el – épp ezért nem is ítélte el –, így csak megrovás intézkedést alkalmazott vele szemben.

- [15] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [16] Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [17] 3.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló fegyelmi és közigazgatási peres eljárásban félként vett részt, így indítványozói jogosultsága megállapítható. A határidőben előterjesztett alkotmányjogi panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt követelményeinek csak részben tesz eleget. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény R) cikk (1)–(3) bekezdése és 28. cikke {3231/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [8]; 3058/2017. (III. 20.) AB végzés, Indokolás [12]; 3153/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [14]; 3029/2021. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; 3208/2021. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [15]}. Az indítványozó a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmét is állította. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alkotmányjogi panaszt alapítani {3164/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [41]; 3062/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [18]}. Jelen esetben az indítvány nem ebben az összefüggésben hivatkozott az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére.
- [18] Az indítvány határozottságával összefüggésben az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítvány-kiegészítésben az indítványozó hosszasan idézi a 21/2014. (VII. 15.) AB határozatot, precedensként hivatkozva rá és kérve az abban foglaltak figyelembevételét. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutat, hogy: „önmagában a vonatkozó alkotmánybírói határozatok idézése nem tekinthető adekvát indokolásnak. Az indítványozó feladata annak bemutatása és megfogalmazása, hogy miért és mennyiben tartja alaptörvény-ellenesnek a bírói döntést. Alkotmánybírói döntések felsorolása, azok idézése a nélkül, hogy az indítványozó előadná, miért tartja alaptörvény-ellenesnek a bírói döntést nem tekinthető az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott indokolásnak.” {3264/2019. (X. 30.) AB végzés, Indokolás [13]}
- [19] 3.2. A tisztességes eljáráshoz való jog [XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés] tekintetében az indítványozó részben azt kifogásolta, hogy a kamarai fegyelemi szerveknek nem volt nyilvánosan hozzáférhető ügyelosztási rendje, ami sértette a törvényes bíróhoz való jogát. E körben az indítványozó arra alapozta a jogsérelmét, hogy sem az Ütv., sem a FESZ nem tartalmazott előírást az ügyelosztási rendről. Az indítványozó tehát a jogszabályi rendelkezés hiányára alapította alapjogi sérelmét, azaz lényegében mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítását kérte.
- [20] Az Abtv. 46. § (1) és (2) bekezdése a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítását nem önálló eljárásnak, hanem az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során alkalmazható jogkövetkezményként szabályozza. Ebből következik, hogy mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló indítvány előterjesztésére nincs jogszabályi lehetőség {3202/2018. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [19]; 3320/2017. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [27]; 3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [62]}. Ennek következtében az indítványozó ilyen tartalmú indítvány előterjesztésére nem jogosult {3034/2020. (II. 24.) AB végzés, Indokolás [23]}.
- [21] 3.3. Az indítványozó a tisztességes hatósági eljáráshoz való joga sérelmét a tekintetben is állította, hogy a fegyelmi eljárás 13 évig tartott, ami ellentétes az észszerű időn belüli elbírálás elvével. E körben a büntetőeljárás indokolatlan elhúzódására, másodsorban a fegyelmi eljárásnak a büntetőeljárás idejére történő felfüggesztésére hivatkozott. Ugyanakkor az indítványozó szerint az alaptörvény-ellenesség alapvető oka az volt, hogy a terhére rótt fegyelmi vétség már elévült, ezért az észszerű időn belüli elbírálás elve nem is érvényesülhetett

- az ő ügyében, mert nem is volt helye a fegyelmi eljárás lefolytatásának. Valójában tehát annak a ténykérdésnek alkotmánybíróági felülbírálatát szerette volna elérni, hogy elévült-e a fegyelmi vétség vagy sem.
- [22] A fegyverek egyenlőségének sérelmét is állította az indítványozó, azonban ebben a körben is ténykérdések vizsgálatát kérte az Alkotmánybíróságtól, így annak megállapítását, hogy fegyelmi ügyében nem folytatták le az előzetes vizsgálatot és nem tájékoztatták őt a fegyelmi eljárás megindításáról, illetve a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a büntetőbíróság nem állapította meg, hogy az indítványozó bűncselekményt követett el, épp ezért csak intézkedést alkalmazott vele szemben.
- [23] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza azt a következetes gyakorlatát, amely szerint tartózkodik annak vizsgálatától, hogy a bírósági döntések indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}. Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára, így a bizonyítékok felülmérlegelésére, a tényállás megállapítására vagy a jogvitát lezáró határozat kizárólag szakjogi tartalmú kritikájára {3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]}.
- [24] Mindezek alapján az indítvány csak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) foglalt indokolt bírói döntéshez való jog sérelme tekintetében felelt meg a határozott kérelem törvényi követelményeinek, ezért az Alkotmánybíróság a továbbiakban az alkotmányjogi panasz kizárólag ezen elemét vizsgálta.
- [25] 4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [26] Az indokolt bírói döntéshez – és ezen keresztül a jogorvoslathoz – való joga sérelmét is állította az indítványozó, arra hivatkozással, hogy a bíróság nem indokolta meg, miért nem vette figyelembe az ügyelosztási rend hiányára alapozott kereseti kérelmét.
- [27] Az indokolt bírói döntéssel összefüggésben az Alkotmánybíróság következetes álláspontja, hogy „[a] tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági határozat érvelését tévesnek, megalapozatlannak tartja, nem alapozhatja meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadási feltételeket.
- [28] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6K.30.796/2017/2. számú ítéletében részletesen kitért a fenti kérdés vizsgálatára. E körben egyrészt megállapította, hogy nem volt olyan törvényi előírás, amely nyilvános ügyelosztási terv megalkotását írta volna elő, másrészt rögzítette, hogy az indítványozó – felhívás ellenére – sem tudott sem objektív, sem szubjektív kizárási okot megjelölni a Fegyelmi, illetve a Fellebbviteli Tanács eljáró tagjaival kapcsolatban.
- [29] Mindebből következik, hogy az indítvány nem vetett fel sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [30] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az 52. § (1b) bekezdés *a*), *b*) és *e*) pontjában, részben pedig az Abtv. 29. §-ában foglalt követelményeknek. Erre tekintettel az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*), *c*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. október 19.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1599/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3457/2021. (XI. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 8.K.701.572/2021/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A török állampolgárságú indítványozó jogi képviselője (dr. Pohárnok Barbara ügyvéd) útján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján, amelyben az indítványozó kérte a Fővárosi Törvényszék 8.K.701.572/2021/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítvány szerint a bírói döntés sérti az indítványozó vonatkozásában az Alaptörvény VI. cikkének (1) bekezdését, a XXVIII. cikkének (1) és (7) bekezdését, valamint a Q) cikk (2) bekezdését.
- [2] Kérte továbbá az indítványozó, hogy a 2021. február 3-án kelt, az indítványozó perbeli jogi képviselője által a Fővárosi Törvényszékhez benyújtott, jelen alkotmányjogi panaszhoz mellékletként csatolt beadványban foglaltak szerint az Alkotmánybíróság az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) előtt kezdeményezzen előzetes döntéshozatali eljárást.
- [3] Kérte az indítványozó azt is, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének hiányában az Alkotmánybíróság a jelen panasz tárgyában indult eljárását az EUB előtt folyamatban lévő C-159/21. számú előzetes döntéshozatali eljárásban meghozandó ítéletig az Abtv. 60. §-a alapján függeszse fel.
- [4] A Fővárosi Törvényszék támadott ítélete és az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (a továbbiakban: OIF, vagy alperes) 106-1-6191/3/2021-Ké. számú határozata alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [5] 1.1. A török állampolgárságú indítványozó az 1990-es években autóbuszvezetőként érkezett Magyarországra, ekkor ismerkedett meg későbbi, magyar állampolgár feleségével, akivel fennálló kapcsolatából 1995-ben gyermeke született. Az indítványozót 2000. június 30-án Budapest Főváros Közigazgatási Hivatala bevándoroltként elismerte, amely státusza, mint mögöttes státusz a jelen ügyben folytatott bírósági eljárás idején is fennállt. Az indítványozót 2014. március 21-én elkövetett életveszélyt okozó testi sértés büntette miatt két év, három évre felfüggesztett börtönbüntetésre ítélte a bíróság. Az indítványozó 2010-ben, feleségére tekintettel 2020. augusztus 4-ig érvényes állandó tartózkodási kártyát kapott. Ezt követően az indítványozó 2020. augusztus 5-én nemzeti letelepedési engedély kiadása iránti kérelmet terjesztett elő, amelyet 2020. október 19-én a hatóság elsőfokú határozatával elutasított, a Budapest Rendőrfőkapitánya által jelzett közrendi, közbiztonsági és az Alkotmányvédelmi Hivatal (a továbbiakban: AH) által jelzett nemzetbiztonsági kockázatra tekintettel. A döntés elleni fellebbezést követően a másodfokú eljárás az alkotmányjogi panasszal támadott ítélet meghozatalára irányuló eljárás időpontjában még folyamatban volt.
- [6] Az AH 2020. november 30-án kelt átiratában az alperesnél javaslatot tett az indítványozó kiutasítására és vele szemben 5 év beutazási és tartózkodási tilalom elrendelésére, a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) 43. § (2) bekezdés *d*) pontjának első fordulata, (3) bekezdése és a 45. § (2) bekezdés *a*) pontja alapján, mivel az indítványozó beutazása és tartózkodása Magyarország nemzetbiztonságát súlyosan sérti vagy veszélyezteti.
- [7] Az AH javaslata alapján az OIF eljárást indított, melynek során 2021. január 20-án az indítványozót tolmács közreműködésével meghallgatta, aki elmondta, hogy egész életében autóbuszvezetőként, illetve kamionsofőrként dolgozott, Törökországban semmije nem maradt, kapcsolatai megszakadtak, testvéreivel telefonon tartja a kapcsolatot, hazájába történő visszatérése esetén üldöztetésnek nem lenne kitéve, viszont szeretne Magyarországon maradni a családjával, a Törökországba történő visszatérést kifejezetten megtagadta.

- [8] Az OIF ezt követően 2021. január 20-án meghozott határozatával az indítványozót az EU tagállamainak területéről (hatósági kísérettel) Törökország területére kiutasította, és ezzel egyidejűleg 5 év beutazási és tartózkodási tilalmat, valamint SIS II figyelmeztető jelzés elhelyezését rendelte el vele szemben.
- [9] Az OIF határozatában megállapította, hogy az indítványozó az eljárás időpontjában nem rendelkezett semmilyen magyarországi tartózkodásra feljogosító engedéllyel, mert a birtokában lévő ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolást a folyamatban lévő nemzeti letelepedési engedély iránti kérelem végleges elbírálásáig kapta. Az OIF a Harmtv. 45. § (2) bekezdés a) pontja alapján az indítványozó bevándorolti státuszára figyelemmel, a Harmtv. 45. § (1) bekezdése szerint értékelte az indítványozó tartózkodásának időtartamát, életkorát, családi körülményeit, a kiutasítás családtagokat érintő lehetséges következményeit, kötődését Magyarországhoz, valamint származási országához fűződő kapcsolatainak hiányát.
- [10] E mérlegelés alapján az OIF – hangsúlyosan értékelve a különleges szakértelemmel rendelkező rendvédelmi szerv javaslatát –, határozatában azt állapította meg, hogy a jogkövető magatartás és az idegenrendészeti jogszabályok betartása, illetve betartatása elsőbbséget élvez a külföldi egyéni érdekeivel szemben, ezért az indítványozót – a Harmtv. 45. § (2) bekezdés a) pontjára is figyelemmel – a Harmtv. 43. § (2) bekezdés d) pontja alapján – mivel beutazása és tartózkodása a nemzetbiztonságot súlyosan sérti, vagy veszélyezteti – kiutasította.
- [11] 1.2. A Fővárosi Törvényszék a 8.K.701.572/2021/14. számú jogerős ítéletével az indítványozónak az OIF határozatával szembeni keresetét elutasította.
- [12] Ítéletében a bíróság mindenekelőtt leszögezte, hogy a Harmtv. 45. § (2) bekezdés a) pontja értelmében a bevándorolt státuszú indítványozó Magyarországról csak a nemzetbiztonságot, a közbiztonságot vagy a közrendet súlyosan sértő vagy veszélyeztető okból, ugyanakkor – a Harmtv. 45. § (2a) bekezdése alapján elrendelt – a Harmtv. 45. § (1) bekezdése szerinti szempontok figyelembevételét követően utasítható ki.
- [13] Megállapította ugyanakkor a bíróság ítéletének indokolásában azt is, hogy a Harmtv. 43. § (2) bekezdés d) pontja kőgens jogszabályi rendelkezést tartalmaz, azaz el kell rendelni annak a harmadik országbeli állampolgárnak a kiutasítását, akinek a tartózkodása a nemzetbiztonságot, a közbiztonságot vagy a közrendet sérti, vagy veszélyezteti, továbbá a 43. § (3) bekezdése értelmében az AH javaslatában foglaltaktól az OIF nem térhet el. Mindezek alapján tehát – a bíróság álláspontja szerint – az alperesnek nem volt mérlegelési jogköre abban dönteni, hogy az AH javaslata alapján elrendeli-e az indítványozó kiutasítását és vele szemben 5 év beutazási és tartózkodási tilalmat, ideértve az SIS figyelmeztető jelzés elhelyezését is, hiszen mindezt az AH javaslata tartalmazta. Rámutatott továbbá a bíróság arra is, hogy az AH javaslatát megalapozó bizonyítékok minősített adatot képeznek, amelyek jelen eljárásban nem ismerhetők meg, arra külön eljárásban a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Mavtv.) 11. §-a alapján van lehetőség, az indítványozó azonban azt nem igazolta, hogy az AH elutasító határozatával szemben a peres eljárást megindította volna, és az, hogy az indítványozó megfontolja a per kezdeményezését, önmagában a jelen eljárás felfüggesztését nem tette indokolttá.
- [14] Elutasította a bíróság az indítványozónak az AH perbe állítására vonatkozó indítványát arra hivatkozva, hogy az AH a pert megelőző idegenrendészeti eljárásban nem szakhatóságként, hanem javaslattevő szervként járt el, és mivel a javaslat alapját minősített adatok képezték, azokról a perben az AH nem nyilatkozhatott volna.
- [15] A bíróság leszögezte továbbá, hogy az AH által rendelkezésére bocsátott adatok alapján arányosnak találta az indítványozónak a Harmtv. 43. § (2) bekezdés d) pontja alapján történt kiutasítását, megállapítva azt, hogy az AH javaslata nem volt figyelmen kívül hagyható, továbbá az AH a közrendre, közbiztonságra és nemzetbiztonságra való veszélyesség tekintetében „elvitathatatlan kompetenciákkal bír, amiért a javaslatával való szembe helyezkedés az arányosság vizsgálata mellett sem indokolt”.
- [16] Végül a bíróság megállapította, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelem előterjesztésének szükségessége egy esetlegesen megismerési eljárásban hozott határozattal szemben indult közigazgatási perben merülhet fel, „ekként jelen ügyben előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére nem volt lehetőség”.
- [17] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában sérelmezte, hogy az AH javaslatának nincs „rendelkezése” (hivatkozása szerint nem szerepel benne konkrétan, hogy az AH megállapítja az indítványozóval szemben a súlyos nemzetbiztonsági sérelem fennállását), továbbá nincs érdemi indokolása sem, a javaslat csak a jogszabályok felsorolását tartalmazza, így konkrétan az sem derül ki belőle, hogy az AH „sértést” vagy „veszélyeztetést

vagy „súlyos sértést” állapított-e meg, továbbá az irat minősítése révén sem az indítványozó, sem a kiutasítást elrendelő hatóság a kiutasítás indokát nem ismerhette meg.

- [18] Az indítványozó szerint az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) és az EUB, valamint az Alkotmánybíróság kötelező jogértelmezése alapján [egyebek mellett az indítványozó hivatkozott – az ugyan büntető tárgyú –, de jelen ügygel véleménye szerint analógiába állítható 6/1998. (III. 11.) AB határozatra] biztosítani kell ilyen esetben azt, hogy az indítványozó és a jogi képviselő a minősített adatoknak legalább a lényegi kivonatát megismerje, hogy azokkal szemben érdemben védekezni tudjon. Hivatkozott az indítványozó az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJE) 8. cikkére, 13. cikkére, a Hetedik kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkére, továbbá az uniós jog alkalmazásának az az Alkotmánybíróság által is megállapított [2/2019. (III. 5.) AB határozat] elsőbbségére, megállapítva egyben azt, hogy a Q) cikk (2) bekezdésében foglalt alkotmányos parancs ellenére az EJE vizsgálatát a bíróság elmulasztotta és ez vezetett az indítványozó VI. cikk (1) bekezdésében biztosított alapjoga sérelmére, nevezetsen arra, hogy 30 év jogszerű magyarországi tartózkodást követően kiutasították, így a vele 28 éve egy háztartásban élő magyar állampolgár családtagjaitól elszakították.
- [19] Hivatkozott az indítványozó arra is, hogy az, hogy a bíróság megismerhette a minősített iratokat, még nem biztosította az indítványozó magán- és családi élethez való jogának, illetve a tisztességes eljáráshoz és a jogorvoslathoz való jogának tiszteletben tartását. Álláspontja szerint ugyanis mind a XXIV. cikk (1) bekezdésével, mind a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével ellentétes az, ha egy büntetőjogias (szankciós) jellegű közigazgatási eljárásban a bírósági felülvizsgálat során az érintett nem jogosult a rá vonatkozó minősített adatokat megismerni, ez nyilvánvalóan sérti a védelemhez való jogot, és kiüresíti, formálissá teszi a jogorvoslathoz való jogot is.
- [20] Hivatkozott végül az indítványozó arra is, hogy bár az ítélet azt állapítja meg, hogy arányos volt a kiutasítás a Harmtv. 43. § (2) bekezdés *d*) pontja alapján, ez a következtetés azonban indítványozói álláspont szerint azért is nyilvánvalóan megalapozatlan, mert az ítélet által sem vitatottan a Harmtv. 45. § (2) bekezdés *a*) pontja lehetővé tett csak a kiutasítás jogalapja, így az ítélet által idézett és vizsgált rendelkezés nem is volt alkalmazható, ráadásul sem az AH javaslat, sem a kiutasító határozat nem rendelkezett egyértelműen a jogszabályi feltétel, azaz a „nemzetbiztonság súlyos sértése” fennállásáról.
- [21] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltak szerint az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [22] Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [23] 3.1. Az indítványozó perbeli jogi képviselője a Fővárosi Törvényszék ítéletét 2021. március 22-én vette át, az alkotmányjogi panasz 2021. május 21-én, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül került benyújtásra az elsőfokú bíróságon. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntést, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, valamint – a Q) cikk (2) bekezdése kivételével – az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és annak indokolását, továbbá kifejezett kérelmet a bírósági döntés megsemmisítésére. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló közigazgatási peres eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, ahogyan az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [24] Megállapította ugyanakkor az Alkotmánybíróság azt is, hogy az Alaptörvény Q) cikkének (2) bekezdése nem tartalmaz az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot, ezért e rendelkezésekre alkotmányjogi panasz nem alapítható. Indítványozói jogosultság hiányában nem vizsgálhatta továbbá az Alkotmánybíróság az indítványozónak az EJE felhívott rendelkezéseivel kapcsolatos érvelését, ugyanis az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint [a]z Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f*) pontja alapján ugyanis kizárólag jogszabály (és nem bírói ítélet) nemzetközi szerződésbe ütközésének a vizsgálata kérhető, és az is csak az Abtv. 32. § (2) bekezdésében meghatározott indítványozói kör által, nem alkotmányjogi panasz keretében [3327/2018. (X. 16.) AB végzés, Indokolás [22]].

- [25] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [26] Az alkotmányjogi panaszról megállapíthatóan az indítványozó egyrészt azt kifogásolta, ahogyan a hatóság és a bíróság a Harmtv. kiutasításra vonatkozó egyes rendelkezéseit az indítványozó ügyében értelmezte, másrészt azt, hogy az indítványozó nem ismerhette meg a kiutasítás alapjául szolgáló minősített adatokat, végül pedig kétségbe vonta, hogy a bíróság mérlegelése megfelelt volna az arányosság követelményének és az EJEÉ tételes rendelkezéseinek.
- [27] Az Alkotmánybíróság már több ügyben kimondta, hogy a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamenyny – vélt vagy valós – jogsérelem orvoslása eszközének, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb eszközzel már nem orvosolható {lásd például: 3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [55]}.
- [28] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy mind a Harmtv. egyes rendelkezéseinek egyásra tekintettel történő értelmezése, mind – a bíróság által megismert minősített adatok alapján – a ténykérdések mérlegelése a bíróság hatáskörébe tartozik. Megállapítja az Alkotmánybíróság ezen túlmenően, hogy a minősített adat megismerésére irányuló eljárás a jelen ügyben lefolytatott idegenrendészeti eljárástól elkülönült eljárás, így jelen ügyben a bíróság a minősített adat megismerhetősége tárgyában nem dönthetett, továbbá az indítványozó személyét illető nemzetbiztonsági kockázatot a hatóság értékelte, amely értékelést a bíróság érdemben felülvizsgált, így ennek alkotmányjogi panaszjárás keretében történő felülmérlegelésére az Alkotmánybíróságnak nincs lehetősége.
- [29] 4. Az Alkotmánybíróság a fentieket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz indokolás hiányában nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában foglaltaknak, részben pedig az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételeknek. A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség nem volt megállapítható, ahogyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vett fel az indítvány, ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *a)*, *c)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.
- [30] Az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel az Alkotmánybíróságnak az előzetes döntéshozatal, illetve az eljárása felfüggesztése tárgyában döntést hoznia nem kellett.

Budapest, 2021. október 19.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2353/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3458/2021. (XI. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.I.35.222/2020/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. ifj. Lomnici Zoltán ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerint a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 41.K.33.444/2019/14. számú ítélete és a Kúria Kfv.I.35.222/2020/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és az indítványban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó engedély alapján működő ingatlanalap, amely adásvételi szerződés alapján nagyértékű ingatlanokat vásárolt. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-budapesti Adó- és Vámigazgatósága mint elsőfokú hatóság az ingatlanok forgalmi értékének 2%-át figyelembe véve, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 3. § (3) és (5), valamint a 23/A. § (2) bekezdése alapján összesen 615 480 000 Ft visszerthes vagyonátruházási illetékfizetési kötelezettséget állapított meg az indítványozó terhére.
- [4] A kiszabott illetéket az indítványozó az Itv. 19. § (1) bekezdésére hivatkozással vitatta, de a fellebbezése folytán eljáró Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága mint másodfokú közigazgatási szerv az illetékfizetési kötelezettséget megállapító fizetési meghagyást helybenhagyta. A határozat szerint a hatóság mérlegelés nélkül köteles az Itv. 23/A. § (2) bekezdése szerint eljárni. E rendelkezésbe foglalt speciális, ingatlanalapokra vonatkozó, egységesen 2%-os illetékkulcsot meghatározó szabályozásra figyelemmel a hatóságnak nincs lehetősége az Itv. 19. § (1) bekezdésében rögzített másik speciális szabály, az ingatlanonként 200 millió Ft illetékmaximum alkalmazására.
- [5] Az indítványozó a másodfokú közigazgatási határozattal szemben benyújtott keresetét a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2020. január 7-én kelt, 41.K.33.444/2019/14. számú ítéletével elutasította.
- [6] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmére eljáró Kúria 2020. december 3-án kelt, Kfv.I.35.222/2020/10. számú döntésével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúriának abban a jogkérdésben kellett állást foglalnia, hogy az engedély alapján működő ingatlanalap ingatlanszerzése esetén az illeték mértékének meghatározásakor csak az Itv. 23/A. § (2) bekezdését, vagy a 19. § (1) bekezdését, vagy ezen két utóbbi jogszabályi rendelkezést együttesen kell-e alkalmaznia.
- [7] A Kúria ennek megfelelően egymásra tekintettel értelmezte az Itv. felhívott rendelkezéseit és értékelte a konkrét tényállás mellett történő alkalmazhatóságukat. Megjelölte, hogy miért nem tartja relevánsnak az indítványozó által hivatkozott bírói döntéseket, illetve a jogalkotó céljára és indokolására vonatkozó érvelését. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az Alaptörvény 28. cikke alapján helyesen alkalmazta az Itv. 23/A. § (2) bekezdése szerinti illetékkulcsot, figyelmen kívül hagyva az Itv. 19. § (1) bekezdésében szereplő illetékmaximumot. A hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó kifogással kapcsolatban rámutatott, hogy a jogalkotó az Itv. 23/A. § (2) bekezdésében külön szabályozta az ingatlanalapokra vonatkozó visszerthes vagyonátruházási illeték mértékét, ezért az ingatlanalapok nincsenek összehasonlítható helyzetben az (1) bekezdésben szereplő gazdálkodó szervezetekkel. A Kúria – döntése elvi tartalmaként – megállapította, hogy „[a]z engedély alapján működő ingatlanalap ingatlanszerzése után az illeték mértékét az Itv. 23/A. § (2) bekezdése alapján kell megállapítani és nem vehető figyelembe az Itv. 19. § (1) bekezdése szerinti 200 millió forintos felső határ”.

- [8] 2.2. Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikke, a XV. cikk (1) bekezdése, a XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése, valamint a 28. cikke sérelmére hivatkozással terjesztett elő alkotmányjogi panaszt a megjelölt bírói döntésekkel szemben.
- [9] Az indítványozó szerint indokolatlanul magas illeték előírásával az állami szerv a szükségességi-arányossági tesztbe ütközően korlátozta a tulajdonhoz való jogát. Álláspontja szerint a bíróságok indokolatlanul tettek különbséget az ingatlanforgalmazók és az ingatlanalapok között az illetékfizetési kötelezettségek tekintetében, amely a törvény előtti egyenlőség sérelmével járt. A tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét abban látta, hogy szerinte az eljáró bíróságok több megközelítése esetén sem vették figyelembe érveit, mérlegelésük ezáltal önkényessé vált, továbbá döntésüket megfelelő indokolással sem támasztották alá.
- [10] 3. Az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [11] 3.1. Az indítványozó meghatalmazással eljáró jogi képviselője az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be. Megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó rendelkezést és a sérelmezett bírói ítéleteket. Az indítványozó az alapügy felperese volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [12] Az indítványozó megjelölte az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz a sérelmezett bírói döntések megsemmisítésére. Ugyanakkor az Alaptörvény felhívott rendelkezései közül az Alaptörvény 28. cikke nem tartalmaz az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított és védett alapjogot, arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [13] A fentiek szerint az indítványban megjelölt alaptörvényi rendelkezések közül csak az Alaptörvény XIII. cikke, a XV. cikk (1) bekezdése, a XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében felel meg a határozott kérelem valamennyi követelményének [Abtv. 52. § (1b) bekezdés].
- [14] 3.2. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [15] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését – különösen, ha az értelmezés a Kúria határozatában jelenik meg – el kell ismernie {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [16] A testület gyakorlata következetes abban, hogy „[a]z Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. „Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [...]” {3137/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9]}
- [17] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével és XV. cikkével összefüggésbe hozott aggályok szakjogi jellegűek, a bíróságok jogalkalmazói tevékenységét, jogértelmezését bírálják, valójában tehát az indítvány az alapügy törvényességi felülbírálatára irányul, amelyeket az indítványozó részben már az alapügyben is előadott. Az indítványozó vitatta a bíróságok arra vonatkozó döntését, hogy az Itv. felhívott rendelkezései közül a peres ügyben mely rendelkezések alkalmazandók, ugyanakkor az alkalmazandó jog meghatározása és annak az értelmezése az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint kizárólag a rendes bíróság feladata {3037/2014. (III. 13.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [18] Az indítványozó hivatkozott a bírói indokolás vélt hiányosságaira is. Ezek tekintetében az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az indítványozó érveit az eljáró bíróságok a támadott ítéletekben számba vették, azokra egyenként és kimerítően reagáltak. Mind az elsőfokú bíróság, mind a Kúria részletesen elemezte, nyelvtanilag

értelmezte, az ügy tényállására tekintettel egymással tartalmilag ütköztette az Itv. felhívott rendelkezéseit. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indokolt bírói döntéshez való jog azt a kötelezettséget támasztja az eljáró bírósággal szemben, hogy az indokolás az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre terjedjen ki {3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}. Az indokolási kötelezettség elmulasztásának kételye tehát nem merült fel a konkrét ügyben.

- [19] Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [20] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére azt visszautasította.

Budapest, 2021. október 19.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/650/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3459/2021. (XI. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.I.35.683/2019/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. ifj. Lomnici Zoltán ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerint a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 101.K.27.604/2019/13. számú ítélete és a Kúria Kfv.I.35.683/2019/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és az indítványban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó engedély alapján működő ingatlanalap, amely adásvételi szerződés alapján nagyértékű ingatlanokat vásárolt. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Pest Megyei Adó- és Vámigazgatósága mint elsőfokú hatóság az ingatlanok forgalmi értékének 2%-át figyelembe véve, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 3. § (3) és (5), valamint a 23/A. § (2) bekezdése alapján összesen mintegy 411 millió Ft visszerhes vagyónáruházási illetékfizetési kötelezettséget állapított meg az indítványozó terhére.
- [4] A kiszabott illetéket az indítványozó az Itv. 19. § (1) bekezdésére hivatkozással vitatta, de a fellebbezése folytán eljáró Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága mint másodfokú közigazgatási szerv az illetékfizetési kötelezettséget megállapító fizetési meghagyást helybenhagyta. A határozat szerint a hatóság mérlegelés nélkül köteles az Itv. 23/A. § (2) bekezdése szerint eljárni. E rendelkezésbe foglalt speciális, ingatlanalapokra vonatkozó, egységesen 2%-os illetékkulcsot meghatározó szabályozásra figyelemmel a hatóságnak nincs lehetősége az Itv. 19. § (1) bekezdésében rögzített másik speciális szabály, az ingatlanonként 200 millió Ft illetékmaximum alkalmazására.
- [5] Az indítványozó a másodfokú közigazgatási határozattal szemben benyújtott keresetét a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2019. szeptember 10-én kelt, 101.K.27.604/2019/13. számú ítéletével elutasította.
- [6] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmére eljáró Kúria 2020. december 3-án kelt, Kfv.I.35.683/2019/10. számú döntésével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúriának abban a jogkérdésben kellett állást foglalnia, hogy az engedély alapján működő ingatlanalap ingatlanszerzése esetén az illeték mértékének meghatározásakor csak az Itv. 23/A. § (2) bekezdését, vagy a 19. § (1) bekezdését, vagy ezen két utóbbi jogszabályi rendelkezést együttesen kell-e alkalmaznia.
- [7] A Kúria ennek megfelelően egymásra tekintettel értelmezte az Itv. felhívott rendelkezéseit és értékelt a konkrét tényállás mellett történő alkalmazhatóságukat. Megjelölte, hogy miért nem tartja relevánsnak az indítványozó által hivatkozott bírói döntéseket, illetve a jogalkotó céljára és indokolására vonatkozó érvelését. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az Alaptörvény 28. cikke alapján helyesen alkalmazta az Itv. 23/A. § (2) bekezdése szerinti illetékkulcsot, figyelmen kívül hagyva az Itv. 19. § (1) bekezdésében szereplő illetékmaximumot. A hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó kifogással kapcsolatban rámutatott, hogy a jogalkotó az Itv. 23/A. § (2) bekezdésében külön szabályozta az ingatlanalapokra vonatkozó visszerhes vagyónáruházási illeték mértékét, ezért az ingatlanalapok nincsenek összehasonlítható helyzetben az (1) bekezdésben szereplő gazdálkodó szervezetekkel. A Kúria – döntése elvi tartalmaként – megállapította, hogy „[a]z engedély alapján működő ingatlanalap ingatlanszerzése után az illeték mértékét az Itv. 23/A. § (2) bekezdése alapján kell megállapítani és nem vehető figyelembe az Itv. 19. § (1) bekezdése szerinti 200 millió forintos felső határ”.

- [8] 2.2. Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikke, a XV. cikk (1) bekezdése, a XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése, valamint a 28. cikke sérelmére hivatkozással terjesztett elő alkotmányjogi panaszt a megjelölt bírói döntésekkel szemben.
- [9] Az indítványozó szerint indokolatlanul magas illeték előírásával az állami szerv a szükségességi-arányossági tesztbe ütközően korlátozta a tulajdonhoz való jogát. Álláspontja szerint a bíróságok indokolatlanul tettek különbséget az ingatlanforgalmazók és az ingatlanalapok között az illetékfizetési kötelezettségek tekintetében, amely a törvény előtti egyenlőség sérelmével járt. A tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét abban látta, hogy szerinte az eljáró bíróságok több megközelítése esetén sem vették figyelembe érveit, mérlegelésük ezáltal önkényessé vált, továbbá döntésüket megfelelő indokolással sem támasztották alá.
- [10] 3. Az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [11] 3.1. Az indítványozó meghatalmazással eljáró jogi képviselője az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be. Megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó rendelkezést és a sérelmezett bírói ítéleteket. Az indítványozó az alapügy felperese volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [12] Az indítványozó megjelölte az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz a sérelmezett bírói döntések megsemmisítésére. Ugyanakkor az Alaptörvény felhívott rendelkezései közül az Alaptörvény 28. cikke nem tartalmaz az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított és védett alapjogot, arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [13] A fentiek szerint az indítványban megjelölt alaptörvényi rendelkezések közül csak az Alaptörvény XIII. cikke, a XV. cikk (1) bekezdése, a XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében felel meg a határozott kérelem valamennyi követelményének [Abtv. 52. § (1b) bekezdés].
- [14] 3.2. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [15] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését – különösen, ha az értelmezés a Kúria határozatában jelenik meg – el kell ismernie {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [16] A testület gyakorlata következetes abban, hogy „[a]z Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. „Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [...]” {3137/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9]}
- [17] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével és XV. cikkével összefüggésbe hozott aggályok szakjogi jellegűek, a bíróságok jogalkalmazói tevékenységét, jogértelmezését bírálják, valójában tehát az indítvány az alapügy törvényességi felülbírálatára irányul, amelyeket az indítványozó részben már az alapügyben is előadott. Az indítványozó vitatta a bíróságok arra vonatkozó döntését, hogy az ltv. felhívott rendelkezései közül a peres ügyben mely rendelkezések alkalmazandók, ugyanakkor az alkalmazandó jog meghatározása és annak az értelmezése az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint kizárólag a rendes bíróság feladata {3037/2014. (III. 13.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [18] Az indítványozó hivatkozott a bírói indokolás vélt hiányosságaira is. Ezek tekintetében az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az indítványozó érveit az eljáró bíróságok a támadott ítéletekben számba vették, azokra egyenként és kimerítően reagáltak. Mind az elsőfokú bíróság, mind a Kúria részletesen elemezte, nyelvtanilag

értelmezte, az ügy tényállására tekintettel egymással tartalmilag ütköztette az Itv. felhívott rendelkezéseit. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indokolt bírói döntéshez való jog azt a kötelezettséget támasztja az eljáró bírósággal szemben, hogy az indokolás az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre terjedjen ki [3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]]. Az indokolási kötelezettség elmulasztásának kételye tehát nem merült fel a konkrét ügyben.

- [19] Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” [3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]].
- [20] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére azt visszautasította.

Budapest, 2021. október 19.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/919/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3460/2021. (XI. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Ítéltábla Gpkf.III.30.021/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszában kérte a Debreceni Ítéltábla Gpkf.III.30.021/2021/4. számú, és a Debreceni Törvényszék 9.G.40.213/2020/3. számú perújítási eljárás során hozott végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panaszban foglaltak az alábbiak szerint foglaltak össze.
- [3] 2.1. A perújított ügyben az indítványozó (az alapeljárás felperese) az alperesi társaság 1–5/2018. (2018. április 26.) számú közgyűlési határozatainak hatályon kívül helyezését, továbbá az 1–4/2018. (2018. május 8.) számú közgyűlési határozatok jogszabálysértő voltának a megállapítását kérte. A Debreceni Törvényszék az eljárást a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 240. § (1) bekezdésének a) pontja alapján, figyelemmel a Pp. 176. § (1) bekezdés g) pontjára 2019. december 12-én a 10.G.40.169/2019/3. számú végzésével megszüntette, mert részvénykönyvi bejegyzés hiányában az indítványozó nem volt jogosult a részvényesi jogok gyakorlására, a közgyűlési határozatok megtámadására. A törvényszéki döntés utalt a Debreceni Ítéltábla Gfv.IV.30.012/2019/12. számú jogerős ítéletére, mely kimondta, hogy az indítványozó nem jogosult a részvénykönyvi bejegyzésre irányuló kérelem előterjesztésére.
- [4] A Kúria 2020. május 21-én kelt, Gfv.VII.30.309/2019/12. számú ítéletével a Debreceni Ítéltábla Gfv.IV.30.012/2019/12. számú döntését hatályon kívül helyezte, s az elsőfokú ítélet indítványozóra kedvező, az alperesi társaság igazgatóságát új határozat hozatalára kötelező rendelkezését helybenhagyta.
- [5] 2.2. Ezt követően az indítványozó 2020. december 8-án előterjesztett perújítási kérelmében kérte a Debreceni Törvényszék 10.G.40.169/2019/3. számú permegszüntető végzésének a hatályon kívül helyezését, az eredeti eljárás újbóli lefolytatását, keresetének az érdemi elbírását, a támadott közgyűlési határozatok hatályon kívül helyezését. Kérte továbbá a perújítási kérelem, az alperesi társaság új székhelye szerint, illetékes Fővárosi Törvényszékhez való áttételét. A Kúria döntésére hivatkozva állította, hogy fennáll a perindítási joga, így nincs akadálya az eredeti eljárás újbóli lefolytatásának. A Debreceni Törvényszék 2020. december 15-én kelt, 9.G.40.213/2020/3. számú végzésével a perújítási kérelmet visszautasította. A törvényszék utalt arra, hogy a Pp. 393. §-a szerint perújításnak a jogerős ítélet és az ítélet hatályával rendelkező határozatok ellen van helye, a permegszüntető végzés viszont nem tekinthető ilyennek. A Debreceni Ítéltábla 2021. március 11. napján kelt, Gpkf.III.30.021/2021/4. számú döntésével az elsőfokú döntést helybenhagyta. A másodfokú döntés kitért arra is, hogy a Pp. 397. § (1) bekezdése alapján nincs mód a perújítási kérelem alperesi társaság új székhelye szerinti bírósághoz történő áttételére.
- [6] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott panaszában az indítványozó az Alaptörvény B) cikke, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése megsértésére figyelemmel állította a támadott döntések alaptörvény-ellenességét.

- [7] 3.1. Az alkotmányjogi panasz szerint a bírósági döntések két okból sértik a jogbiztonsághoz való jogot, a tisztességes eljárásához való jogot, továbbá ennek részjogosítványait: a törvényes bíróhoz való jogot, a perindításhoz (vagyis a bírósághoz forduláshoz), és az indokolt bírósági döntéshez való jogot, valamint a jogorvoslathoz való jogot: a) egyrészt az eljáró bíróságok nem hozhattak volna semmilyen érdemi döntést a perújítási kérelem tárgyában, mivel a Pp. alapján erre – az alperes székhelyváltozása miatt – már nem volt illetékességük. Emellett a másodfokú bíróság az illetékesség hiányára vonatkozó fellebbezési kifogást a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) már hatályát veszített szövegére és annak miniszteri indokolására hivatkozva utasította el; b) másrészt a bíróságok az alapperben hozott permegszüntető végzés ítéleti hatályát alapjogot sértően, nem az Alaptörvény 28. cikkével összhangban ítélték meg, mert a permegszüntető végzés jogi természetét nem érdemben, hanem kizárólag formai kellékek alapján értékelték. A bíróságoknak a „jogerős ítélet hatályával rendelkező” tulajdonság megállapításához azt kellett volna vizsgálniuk, hogy a per újbóli megindítása törvényileg megengedett-e, mert minden olyan határozat ítéleti hatállyal rendelkezik, amelynek az anyagi jogerőhatása objektíve kizárja új per indításának lehetőségét. Az indítványozó szerint a perújítással támadott jogerős pert megszüntető végzés a jelen ügyben anyagi jogerő hatással bír, mivel annak az a következménye, hogy az indítványozó az alperessel szemben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:36. § (1) bekezdése alapján fennálló igényét a 30 napos jogvesztő törvényi határidő eltelte miatt később, újabb per indításával már nem érvényesítheti. Vagyis a pert megszüntető végzés érdemi és végleges jogi helyzetet hozott létre a felek között, tehát megfelel a Pp. 393. §-ában írt, az ítélet hatályával rendelkező határozat kritériumainak, ezért ellene van helye perújításnak.
- [8] 3.2. Az indítványozó kezdeményezte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság hivatalból folytassa le a „jogszabályi környezet” alkotmányossági vizsgálatát, ha megítélése szerint nem a bírói jogértelmezés és jogalkalmazás okozza az indítványozó alapjogainak sérelmét. Ezzel kapcsolatban azonban indokolást nem adott elő.
- [9] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek megfelel-e.
- [10] 4.1. Az alkotmányjogi panaszt az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül nyújtotta be. Az eljárásban felperesként vett részt, ezért az ügyben érintettnek minősül. Az alkotmányjogi panasszal támadott végzés az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező olyan egyéb döntés, amellyel szemben helye lehet alkotmányjogi panasz benyújtásának. A támadott döntés rendes jogorvoslattal nem támadható, az indítványozó a jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [11] 4.2. Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére az indítványozó által a jogállamiság megsértésére vonatkozó tartalommal nem alapítható alkotmányjogi panasz, mert az nem tekinthető alapvető jognak. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a B) cikk (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt csak két kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – vizsgálja érdemben {3033/2013. (II. 12.) AB végzés, Indokolás [7]}. Mivel ilyen kivételes esetekre utaló körülmények nem merültek az alapügyben, és az indítvány ilyen irányú indokolást sem tartalmazott, ezért a B) cikk (1) bekezdésének sérelme érdemben nem vizsgálható.
- [12] 4.3. Az indítványnak az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban felsorolt követelményeit részben teljesíti.
- [13] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét (a bírósághoz fordulás joga) részben olyan indítványi elemekkel (illetékesség hiányában történő eljárás, permegszüntető végzés ítéleti hatályának téves megállapítása) összefüggésben állítja, amelyeket alkotmányjogilag releváns indokolással nem támaszt alá. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontjának megfelelően az indítványnak meg kell jelölnie az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, azaz arra vonatkozóan kell részletes indokolást tartalmaznia, hogy a támadott bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény rendelkezéseivel. Az indítványozó lényegében a bírói döntés egyes megállapításai megalapozatlanságát, a jogszabályok álláspontjától eltérő értelmezését állítja, megfeleltetve ezen jogszabályok állított megsértését a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmének. Az indítvány tehát „[a] törvénysértést alaptörvény-sértéssel azonosítja, ezzel azonban nem tesz eleget az Abtv.-ben előírt határozottság követelményének” {3138/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [15]}. Mindez egyben azt is jelenti, hogy ezen

indítványi elemek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének (bírósághoz fordulás joga) sérelmével összefüggésben nem teljesítik a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontja szerinti követelményét. Ugyanez áll a „jogszabályi környezet felülvizsgálatára” irányuló indítvány elemre is, mert ezzel összefüggésben az indítványozó semmilyen alkotmányjogilag értékelhető érvelést nem adott elő.

- [14] 4.4. A kifejtettek alapján a tisztességes eljárásához (a törvényes bíróhoz való joggal, és az indokolt bírósági döntéshez való joggal), valamint a jogorvoslathoz való joggal összefüggő indítványi elemek felelnek meg a határozott kérelem valamennyi követelményének.
- [15] 5. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [16] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt a tisztességes eljárásához való jog sérelmével összefüggő gyakorlatára emlékeztet, amely szerint „[a] bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz azonban nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének. Miként az Alaptörvény [...] fent idézett rendelkezéseiből is kitűnik, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban azonban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [...]. [...] A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható [...]” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[14]} „Az Alkotmánybíróság [...] nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon” {3170/2021. (IV. 30.) AB végzés, Indokolás [12]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [17] Az Alkotmánybíróságnak a törvényes bíróhoz való joggal összefüggő gyakorlatában is érvényesül, hogy az „Alkotmánybíróság nem törvényességi szempontú vizsgálatot végez, és nem egyszerű felülvizsgálati fórumként jár el – az esetleges eljárási hibák, jogértelmezési, ténymegállapítási kérdések [...] nem vezetnek alaptörvény-ellenesség megállapítására {lásd például hatásköri/illetékességi mint jogértelmezési vagy tényállás-megállapítással összefüggő kérdés kapcsán: 3063/2015. (IV. 10.) AB végzés, Indokolás [11]; 3265/2017. (X. 19.) AB határozat, Indokolás [33]}” {3076/2020. (III. 18.) AB határozat, Indokolás [21]}. Ezért annak megítélése, hogy a perújítási eljárásra melyik bíróság illetékes, illetve az illetékesség esetleges hiányának melyek a jogkövetkezményei olyan szakjogi kérdésnek minősül, amely a bíróságok által az eljárási szabályok megtartásával megállapított tényállás felülvizsgálatával lenne vizsgálható. Ez olyan jogértelmezési kérdés, amelynek felülvizsgálatára a jelen ügyben az Alkotmánybíróságnak nincs lehetősége.
- [18] Az Alkotmánybíróságnak az indokolt bírói döntés kapcsán következetes álláspontja, hogy „a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági határozat érvelését tévesnek, megalapozatlannak tartja, nem alapozhatja meg a panasz befogadását. Az indítványozó azon kifogása kapcsán, hogy az indokolás a már hatályát veszített régi Pp. szövegén és annak miniszteri indokolásán alapul, az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a hivatkozott részben a Pp. miniszteri indokolása maga utal az akkor hatályos, ma már régi eljárási szabályra, így ennek a döntésben történő felhívása alapjogi relevanciával nem bír. Az Alkotmánybíróság e körben hangsúlyozza, hogy a másodfokú döntés részletesen, jogszabályi hivatkozásokra és a bírósági gyakorlatra utalással indokolta

álláspontját, az indokolásában nem tárható fel olyan hiányosság, amely az indokolt bírói döntéshez való jog alkotmányos tartalmára tekintettel alapjogi súllyal bírna.

- [19] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét abban látta, hogy a bíróságok az alperben hozott permegszüntető végzés ítéleti hatályát alapjogot sértően ítélték meg, ezért a perújítási kérelme visszautasításra került, vagyis a jogorvoslati joga gyakorlásától el volt zárva. A jogorvoslati joga gyakorlásához való jog alapján a jogorvoslat ténylegességével összefüggő feltétlen követelmény, hogy az eljáró fórum az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassa és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálja [17/2019. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [72]]. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó jogorvoslati jogát az alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben gyakorolta, a bíróság a jogorvoslati kérelme alapján indult másodfokú eljárásban hozta meg a támadott bírói döntését, az indítványozó tehát élhetett a jogorvoslati joga gyakorlásával, ettől az elsőfokú döntés által nem volt elzárva. Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy annak eldöntése, hogy a permegszüntető végzés az adott ügyben olyan határozatnak minősül, amellyel szemben az eljárási szabályok megengedik a perújítást, olyan törvényértelmezési kérdés, amely a rendes bíróságok hatáskörébe tartozik; ezen szakjogi döntés felülbírálatára az Alkotmánybíróság nem jogosult. Az Alkotmánybíróság a perújítási feltételek megtartását törvényességi szempontból nem bírálja felül, alkotmányossági felülvizsgálatnak akkor lehet helye, ha a bírói döntés az eljárási törvény ellenében nem adja logikus indokát a perújítási kérelem visszautasításának. A jelen ügyben azonban a másodfokú bírói döntés részletesen számot adott a perújítás kérelem visszautasításának indokáról, és a kialakult bírói gyakorlat perbeli esetben való alkalmazásának indokoltságáról.
- [20] A panaszban állított alapjogi sérelmekkel összefüggésben előadott kifogások valójában az indítványozó számára sérelmes bírósági döntések megállapításainak törvényességi, és nem alkotmányossági kritikáján alapulnak. Az indítványozó az eljáró bíróság jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát, a perújítási kérelem visszautasítását, továbbá a végzések indokolásának egyes elemeit vitatja, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek.
- [21] 6. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére azt visszautasította.

Budapest, 2021. október 19.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2085/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3461/2021. (XI. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Ítéltábla Bpi.II.169/2020/5. számú végzése és a Kúria Bpkf.III.963/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Jován László ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az indítványozót (mint gazdasági társaság ügyvezetőjét, az alapügyben I. rendű terhelt, majd elítélt és a jelen ügy tárgyát képező perújítás kezdeményezője) a Veszprémi Törvényszék 12.B.857/2016/82. számú ítéletében bűnösnek mondta ki a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396. § (1) bekezdés a) pontja és (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő költségvetési csalás bűntettében, valamint 2 rendbeli a Btk. 345. § szerint minősülő folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében és ezért halmazati büntetésül börtön fokozatban végrehajtandó 7 év 8 hónap szabadságvesztésre, 10 év gazdasági társaság vezető tisztségviselői tevékenységének végzésétől eltiltásra, valamint mellékbüntetés-ként 10 év közügyektől eltiltásra ítélte.
- [3] 1.2. A védelem fellebbezése alapján másodfokon eljáró Győri Ítéltábla az elsőfokú döntést az indítványozó szempontjából annyiban megváltoztatta, hogy a vele szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés és a közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamát egyaránt 6-6 évre enyhítette, egyebekben a fellebbezést nem találta megalapozottnak, ezért a bíróság az elsőfokú döntést a Bf.I.27/2018/11. számú ítéletével az indítványozó tekintetében helybenhagyta.
- [4] 1.3. A jogerős ítélet ellen az indítványozó védőjén keresztül (a jelen eljárás alapját képező) perújítási indítványt terjesztett elő a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 637. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont alapján a Győri Fellebbviteli Főügyészség útján a Győri Ítéltáblához. Perújítási indítványában arra hivatkozott, hogy az indítványozó képviselőjében eljáró védője a Be. 42. § (2) bekezdés c) pontja szerinti adagyűjtést és tanúkatatást végzett, amelynek eredményeképpen – álláspontja alapján – olyan új bizonyítékok kerültek felkutatásra, amelyek alapján más megvilágításba helyezik az első- és másodfokú ítéletben megállapított tényállást. Az indítványozó ezt megelőzően korábban is nyújtott be perújítási kérelmet, rossz egészségi állapotára hivatkozva, azt igazságügyi orvosszakértői véleménnyel alátámasztva. Kérelmét az eljáró bíróság elutasította, ugyanis a hivatkozottak az alapeljárásban folyt bizonyítás tárgyát képezték, azt a bíróság a büntetés kiszabása körében értékelte. A döntést a Kúria végzésével helybenhagyta.
- [5] A Győri Fellebbviteli Főügyészség a perújítási indítvány elutasítását indítványozta, figyelemmel arra, hogy a jogi képviselő beadványában és az általa csatolt iratokban nem található olyan okok, amelyek a perújítás alapjául szolgálnának. Álláspontja szerint az abban kifejtettek már az alapügy eljárása során felmerültek, azok a terhelti védekezést ismétlik meg.
- [6] Hangsúlyozta a Győri Fellebbviteli Főügyészség azt is BF.94/2020/3-I. számú átiratában, hogy a perújítás szempontjából nem a bizonyítási eszköznek, hanem a bizonyítéknak kell újnak lennie. Ugyanazon bizonyíték más forrásból vagy más bizonyítási eszköz révén nem minősül újnak. Ennek alátámasztásaként hivatkozott a bíróság a BH2015. 123. számú kúriai döntésre. Mindezek alapján a védő által bemutatott, az alapügyben már korábban vizsgált tényekre vonatkozó újabb bizonyítási eszközök nem alkalmasak a perújítás mint rendkívüli jogorvoslat megindításának alapjául.

- [7] Az indítványozó védőjének az átiratra tett észrevételében a kérelmét megismételve és részben kiegészítve előadta, hogy – álláspontja szerint – a szóban forgó bizonyítékokat az alapügyben a bíróságok nem vizsgálták, azok korábban nem voltak ismertek. Az indítványozó megjegyezte azt is, hogy bűncselekményt nem követett el, valamint utalt rossz egészségi állapotára is.
- [8] 1.4. A Győri Ítéltábla az indítványozó és védője által benyújtott a perújítási indítványt alaptalannak találta, ezért azt a Bpi.II.169/2020/5. számú végzésével elutasította. Indokolásában kitért arra, hogy egyetért a Győri Fellebbviteli Főügyészség azon álláspontjával kapcsolatban, hogy az indítványozó a törvényben meghatározott perújítási okot nem szolgáltatott. Az indítványozó a perújítási indítványában foglaltakat már korábban, az eljárás alatt előterjesztett bizonyítási indítványaiban is előadta, amelyeket az eljáró bíróságok részletesen vizsgáltak, majd az indokolási kötelezettségüknek teljes körűen eleget téve elutasítottak. Ezen felül megjegyezte az eljáró bíróság azt is, hogy az indítványozó által az eljárás során vitatottak is az alapügyben született döntés indokolásában részletesen cáfolatot nyertek. A jogerős ítéletben kifejtettek nem tartalmaznak felderítetlenséget vagy hiányosságot a megállapított tényállással kapcsolatban. A Győri Ítéltábla megállapította, hogy „[m]indezek alapján az alapügyben megállapított tényállás megalapozott volt, amely a bizonyítékok teljes körű értékelésén nyugszik” (Győri Ítéltábla döntése, 11. oldal).
- [9] Hangsúlyozta az is a Győri Ítéltábla, hogy a jogi képviselő által csatolt nyilatkozat és dokumentumok – a perújítás szempontjából – csak új okiratok, de új bizonyítéknak nem tekinthetők (EBH2009.1937. II. pont). Ennek fényében tehát nincs olyan új bizonyíték, amely alapját képezheti a perújítás lefolytatásának ugyanis az nem alapozható a bizonyítékoknak az alapügyben hozott ítéletben foglaltaktól eltérő értékelésére (BH2006.387. I. pontja).
- [10] 1.5. A Győri Ítéltábla végzése ellen az indítványozó védője jelentett be fellebbezést, lényegében változatlanul fenntartva a perújítási indítványában foglaltakat. Hivatkozott arra, hogy a perújítási indítványban csatolt dokumentumok azt bizonyítják, hogy az indítványozó magatartása csupán gondatlan volt az alapítéletben megállapított tényállás kapcsán, így vele szemben felmentésnek van helye.
- [11] A Legfőbb Ügyészség BF.881/2020/2. számú átiratában a fellebbezést alaptalannak tartotta. Hangsúlyozta, hogy álláspontja alapján a szóban forgó kérdéseket az eljáró bíróságok az alapeljárásban vizsgálták, valamint utalt arra, hogy a másodfokú végzés kiemelte azt is, hogy az indítványozóval szemben egyetlen olyan adat sem merült fel, amely arra engedne következtetni, hogy az alapítéleti tényállást megvalósító magatartása gondatlannak minősülne.
- [12] A Kúria a fellebbezést alaptalannak találta, ezért a Bpkf.III.963/2020/2. számú végzésével az Ítéltábla döntését helybenhagyta. A végzés indokolásának lényege szerint a Kúria, egyetértve az Ítéltábla döntésében foglaltakkal, megállapította, hogy a védő a perújítási indítványában új bizonyítékot nem ajánlott fel, az alapügyben mérlegelt bizonyítékok újraértékelésének igényével lépett fel, azonban a bírói mérlegelés nem lehet a perújítás alapja. Kifejtette ezzel kapcsolatosan a Kúria, hogy a perújítás olyan rendkívüli jogorvoslat, amelynek igénybevételére kizárólag a Be. 637. § (1) bekezdés a)–g) pontjában felsorolt okok valamelyikének maradéktalan teljesítése esetén, ugyanezen törvényhely (2), (3) és (5) bekezdéseiben írt további feltételek alapján van mód. A Be. 637. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint akkor van helye a perújításnak, ha az alapügyben felmerült vagy fel nem merült tényekre vonatkozó olyan új bizonyítékot hoznak fel, amely valószínűvé teszi, hogy a terheltet fel kell menteni, vagy lényegesen enyhébb büntetést kell kiszabni. A Kúria szerint az Ítéltábla megfelelően mutatott rá arra a tényre, hogy csupán ezen három egymásra épülő törvényi feltétel fennállása esetén rendelhető el a perújítás.
- [13] Az indítványozó kétségtelenül az alapeljárásban már felmerült tényre (tényekre) hozott új bizonyítékot, amelyek – álláspontja alapján – a gondatlan magatartást igazolják. A Kúria utalva az alapítéletekben és a perújítási indítványt elutasító döntésben foglaltakra megállapította, hogy az indítványban részletezettek és a fellebbezésben hivatkozott bizonyítékok nem alkalmasak eltérő tényállás megállapítására, valamint nem valószínűsítik, hogy az indítványozót fel kellene menteni vagy vele szemben lényegesen enyhébb büntetést kéne kiszabni. Ennek alátámasztásaként hivatkozott a korábbi BH2004. 229., valamint a BH2006. 387. számú eseti döntésére, amelyek szerint a perújítás lényege, hogy perdöntő tény hiányzik az alapügyből. Az ilyen tény megléte, illetve perbeli hiánya azonban nem fakadhat az alapügyben mérlegelt (meglévő) bizonyítékok újraértékeléséből, valamint a felajánlott új bizonyítékkal együtt való újraértékeléséből.

- [14] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, mert álláspontja szerint a Győri Ítéltábla Bpi.II.169/2020/5. számú végzése és a Kúria Bpkf.III.963/2020/2. számú végzése sérti az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését, a T) cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, valamint a 28 cikket. Mindezekre figyelemmel kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az említett bírósági döntések alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [15] 2.1. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmével kapcsolatban – különösen a jogorvoslathoz való joga tekintetében – az indítványozó alkotmányjogi panaszában alapvetően azt kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok olyan korábban kialakult joggyakorlatra (BH2015. 123.) hivatkozva utasították el a perújítási indítványát, amelyet álláspontja szerint tévesen értelmeztek. Megjegyezte ezzel kapcsolatosan az indítványában, hogy a hivatkozott döntés rendelkező része, miszerint: „nem a bizonyítási eszköznek, hanem a bizonyítéknak kell újnak lenni” elfogadható és összhangban van a Be. vonatkozó rendelkezéseivel, ugyanakkor az ügyében született döntésekből megállapítható, hogy a bizonyítási eszköz újdonságára hivatkozva úgy utasították el a bizonyítási indítványait, hogy annak „beltartalma” új, az alapügyben el nem bírált bizonyíték.
- [16] A bíróságok által hivatkozott másik (BH2006. 387.) korábbi eseti döntés azt tartalmazza, hogy a perújítási indítvány nem irányulhat az alapügyben megállapított tényállás alapjául szolgáló bizonyítékok értékelésének vitatására. Az indítványozó meglátása szerint a perújítási indítványok megengedhetőségének körében az új bizonyítékokról rendelkeznek a bíróságok úgy, hogy azok az alapügyben megállapított bizonyítékértékelést támadják. Véleménye szerint ez ellentétes az Alaptörvénnyel.
- [17] Végezetül utalt arra is az indítványozó, hogy az első- és másodfokú döntésekből a bíróságok azon álláspontja olvasható ki, miszerint a perújítás csupán az elsőfokú és a jogerős döntésben megállapított tényállást támadja és ez szolgált a rendkívüli jogorvoslat elutasításához is. Nézőpontja szerint a perújítás jogintézményének lényege pont az alapügyben született ítéleti tényállás vitatása az új bizonyítékok tükrében. A bírói értelmezés tehát teljesen ellentétes a törvény szövegével és annak szellemével.
- [18] Mindezekre tekintettel utalt arra az indítványozó, hogy a hivatkozott bírói gyakorlat jogellenes és érdemben kiiktatja „holt jogszabállyá” változtatja a perújítás intézményét, mint rendkívüli perorvoslatot. Ugyan általánosságban a jogorvoslat lehetősége biztosítva van, de ezen hivatkozott gyakorlat alapján nem érvényesül az Emberi Jogok Európai Egyezménye Jogok és Szabadságok című I. fejezetének 13. cikkében foglalt hatékony jogorvoslathoz való jog. Tehát az említett önkényes bírói jogértelmezés ellentétes az Alaptörvény 28. cikkében foglalt azon rendelkezéssel, hogy a bíróságok jogértelmezésük során jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik.
- [19] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [20] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata nem zárja ki azt, hogy a perújítási indítványt elutasító bírósági döntés is önállóan támadható legyen Abtv. 27. §-a szerinti panasz benyújtásával, ebben az esetben azonban kizárólag a perújítási indítvány elbírálását elvégző bíróságok eljárásának, jogértelmezésének az alkotmányossága, így tehát a perújítási indítvány tárgyában hozott bírósági döntések Alaptörvénnyel való összhangja vizsgálható [lásd például: 3014/2020. (II. 4.) AB végzés, Indokolás [12]; 3215/2021. (V. 28.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [21] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [22] 3.2. Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntéseket, indokolja azok Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítésüket.
- [23] Az indítványozó indítványában hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére is. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek, ugyanis ezen alaptörvényi rendelkezések vonatkozásában az indítványozó nem adott elő alkotmányjogilag értékelhető érvelést

az ügye vonatkozásában, csupán az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezést jelölte meg. Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy az indítvány az Alaptörvény fent hivatkozott rendelkezése tekintetében nem felel meg a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek, mivel – az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint – az indokolás hiánya {lásd többek között: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadályá.

- [24] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [25] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyekben – az alapügy terheltjeként – a perújítást kezdeményező fél volt.
- [26] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont, 51. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozzon. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében az Alaptörvény R cikk (2) bekezdése, T cikk (1) bekezdése és 28. cikke nem az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát tartalmazza, ennek megfelelően ezen cikkek állított sérelme nem vetheti fel az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét sem {az R cikk (2) bekezdésére és a T cikk (1) bekezdésére együttesen például: 3252/2019. (X. 30.) AB határozat, Indokolás [21], a 28. cikkre például: 3152/2019. (VI. 26.) AB végzés, Indokolás [19]}. Az Alkotmánybíróság ezért megállapítja, hogy az indítvány e vonatkozásban nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti követelményt.
- [27] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [28] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó elsősorban azért fordult az Alkotmánybírósághoz, mert megalapozatlannak, tévesnek és jogszabálysértőnek tartja az ügyében hozott bírósági döntéseket. A panasz így valójában a támadott ítélet – közvetve az alapügyben hozott bírósági döntések – ismételt felülbírlatára irányul. Jelen ügyben is emlékeztetni szükséges azonban arra, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}.
- [29] Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3215/2021. (V. 28.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [30] „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [31] 4. Az eljáró bíróságok döntéseinek indokolásában az alapügyben részletesen kifejtettekre visszautalva egyértelműen számot adtak arról, hogy miért, mely jogi érvek mentén tartják megalapozatlannak a perújítási indítványt. Az idézett állandó gyakorlat alapján az Alkotmánybíróság nem bocsátkozhat annak érdemi vizsgálatába, hogy a perújítás megengedhetősége tárgyában hozott bírósági döntés helyes volt-e. Ezen felül az Alkotmánybíróság

jelen ügghöz kapcsolódóan is hangsúlyozandónak tartja, hogy nem tekinthető az eljárás tisztességessége [XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntéseket tévesnek, magára nézve sérelmesnek tartja {lásd hasonlóan például: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]; 3215/2021. (V. 28.) AB végzés, Indokolás [22]}.

- [32] Az Alkotmánybíróság rámutat arra is, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből az a jog vezethető le, hogy az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassák és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálják, az azonban nem, hogy a kérelemnek minden körülmények között helyt kell adni {lásd például: 3347/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [50]}. Megállapítható, hogy az indítványozó a perújítás megengedhetősége tárgyában hozott elsőfokú döntés ellen jogorvoslattal élhetett, és benyújtott jogorvoslati kérelmét a másodfokú bíróság érdemben el is bírálta. Erre tekintettel a jogorvoslatihoz való jog sérelme jelen esetben nem merül fel {lásd hasonlóan: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [33] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntésekkel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2021. október 19.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2037/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3462/2021. (XI. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.VII.37.017/2021/2. számú végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Solt Anna Mária ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal élt a Kúria Kfv.VII.37.017/2021/2. számú végzésével, valamint a Budapest Környéki Törvényszék 1.K.700.830/2020/18. számú ítéletével szemben, kérve a kúriai végzés, valamint a törvényszéki ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az alapul szolgáló ügyben az indítványozó öregségi nyugdíj megállapítása iránt adott be kérelmet az illetékes kormányhivatalhoz. Az indítványozó kifogásolta, hogy az elsőfokú hatóság a nyugdíj megállapításánál nem vette figyelembe a tartós kiküldetése időszak alatt részére járó devizaillesményt arra való hivatkozással, hogy ez után az összeg után nyugdíjjárulékot nem fizettek. Az indítványozó fellebbezéssel élt, de azt a másodfokú hatóság elutasította. Az indítványozó a másodfokú közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt pert indított. A Budapest Környéki Törvényszék 1.K.700.830/2020/18. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. Az ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be. A Kúria Kfv.VII.37.017/2021/2. számú végzésével az indítványozó felülvizsgálati kérelmét visszautasította.
- [3] Az indítványozó panaszában előadta, hogy az adott juttatás után az akkor hatályos jogszabályok szerint nem kellett nyugdíjjárulékot fizetnie, annak fizetését a törvény nem is tette számára lehetővé. Álláspontja szerint alaptörvény-ellenes a bírói döntés azért, mert nem lett volna elutasítható a nyugdíj-megállapítás a devizaillesmény után, ha az indítványozó azért nem fizetett utána nyugdíjjárulékot, mert arra a törvény alapján nem volt lehetőség. Az indítványozó szerint a kifogásolt jogalkalmazás sérti a szociális biztonsághoz, az időskori megélhetéshez, a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz, valamint a jogorvoslati lehetőséghez való alapjogát. Állította, hogy a bírói döntés a jogbiztonság sérelmét is okozza a jogszabályok nem kiszámítható értelmezése miatt. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, C) cikk (1) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, 25. cikk (3) bekezdése, 28. cikke, XIX. cikk (1) és (4) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, XXV. cikk (1) bekezdése – az indítványi kérelem tartalma szerint helyesen: XV. cikk (1) bekezdése –, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése sérelmére hivatkozott. A törvényszéki ítélet sérti szerinte „továbbá a tisztességes eljárásnak a Pp. [polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény] 2. § (1) bekezdésében írt követelményét”, illetve az Emberi Jogok Európai Egyezménye (továbbiakban: Egyezmény) 6. cikkében foglaltakat is.
- [4] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [5] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett kúriai végzéssel zárult ügyben felperes volt, számára hátrányos döntés született, s a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.

A magánszemély kérelmező ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.

- [6] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben előterjesztett panaszában (a Kúria végzésének kézbesítése az indítványozó jogi képviselője számára 2021. február 17-én történt, az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2021. április 8-án elektronikus úton terjesztette elő) a bírósági eljárást befejező, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai végzést támadta.
- [7] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjával összefüggésben következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata a tekintetben, hogy alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmének valószínűsítésére alapítható. A jelen indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában többek között állította az Alaptörvény alapjogot nem rögzítő C) cikk (1) bekezdésének, R) cikk (2) bekezdésének, 25. cikk (3) bekezdésének és 28. cikkének sérelmét is, melyekre hivatkozva alkotmányjogi panasz nem terjeszthető elő. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése tekintetében pedig az abban megfogalmazott jogállamiság és jogbiztonság alkotmányos követelményére hivatkozásnak csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében van helye [3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]]. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése nem jogot, hanem olyan jogelvet tartalmaz, amelynek egyedi érintett vonatkozásában fennálló sérelme önmagában nem valósulhat meg, így arra alkotmányjogi panasz nem alapítható [3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [11]]. Alkotmányjogi panasz esetében az Alaptörvény B) cikkére így nem lehet alappal hivatkozni, mert az nem alapjogi rendelkezés [3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [29]; 3090/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [46]].
- [8] Az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]] Az indítvány e követelménynek az Alaptörvény XIX. cikk (1) és (4) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában nem tesz eleget.
- [9] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [10] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a felülvizsgálati kérelme befogadását megtagadó kúriai végzést az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes eljáráshoz való jogába ütközőnek tartotta sérelmezve azt, hogy a Kúria hiányosnak minősítette felülvizsgálati kérelmét úgy, hogy „valójában minden információ rendelkezésre állt a döntés befogadásához és elbírálásához”. Tartalma szerint tehát az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz valójában a Kúria döntésének felülbírálatára irányult. Az Alkotmánybíróság jogköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Abtv. 27. §-a értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Következetes gyakorlata értelmében az Alkotmánybíróság a bírói döntés iránya, illetve a bírósági eljárás felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető általános felülbírálati fórumnak. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére [lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]]. Az indítvány a Kúria eljárásával összefüggésben nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségűként értékelhető kérdést, illetve olyat, amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy a támadott kúriai végzéssel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.

- [11] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában és 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában írt feltételeknek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. október 19.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/924/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3463/2021. (XI. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 35.K.703.986/2020/20. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.058/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője (dr. Kodela Viktor ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal élt a Fővárosi Törvényszék 35.K.703.986/2020/20. számú ítélete ellen, – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága 2234176165 iktatószámú másodfokú határozatára, és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kelet-budapesti Adó- és Vámigazgatósága 2105525809 iktatószámú elsőfokú határozatára is kiterjedően – azok alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [3] Az alapul szolgáló ügyet illetően az indítványozó előadta, hogy az elsőfokú adóhatóság általános forgalmi adó bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést folytatott le nála. Az adóhatóság elsőfokú határozatában általános forgalmi adónemben adóhiánynak minősülő különbözetet állapított meg, adóbírságot és késedelmi pótlékot szabott ki. A másodfokú hatóság az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A másodfokú adóhatósági határozat ellen az indítványozó keresetet terjesztett elő; a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 21.K.33.692/2017/9. számú ítéletével az alperesi másodfokú határozatot – annak semmisségére hivatkozással – hatályon kívül helyezte, és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezte. A megismételt eljárásban az adóhatóság az elsőfokú határozatot helybenhagyta, amely másodfokú határozat felülvizsgálata iránt az indítványozó keresetet nyújtott be; a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 26.K.31.967/2018/18. számú ítéletével az alperes másodfokú határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően – hivatkozással a Kúria irányadó ítélezési gyakorlatára – megsemmisítette és az elsőfokú adóhatóságot új eljárás lefolytatására utasította. A jogerős ítélet ellen az alperesi adóhatóság terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, mely nyomán a Kúria a Kfv.I.35.696/2018/9. számú végzésével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és az eljáró bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A Kúria a fenti végzésében megállapította, hogy a kiadmányozás hibájára alapított okból az adóhatósági határozatok az 1/2019. KMPJE jogegységi határozat értelmében nem tekinthetők semmisnek. A megismételt eljárásban a Fővárosi Törvényszék az indítványban támadott ítéletével az indítványozó keresetét elutasította; az ítélettel szembeni felülvizsgálati kérelem befogadását a Kúria Kfv.I.35.058/2021/2. számú végzésével megtagadta.
- [4] Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal élt a Fővárosi Törvényszék 35.K.703.986/2020/20. számú ítélete ellen – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága 2234176165 iktatószámú másodfokú határozatára, és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kelet-budapesti Adó- és Vámigazgatósága 2105525809 iktatószámú elsőfokú határozatára is kiterjedően – azok alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt. (A Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzését nem támadva.) Álláspontja szerint sérült a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való alapjoga azáltal, hogy számára az adóhatóság az iratbetekintést nem engedélyezte; az ügyben olyan bíró járt el, aki 3 évvel korábban az adóhatóságnál dolgozott vezető beosztásban. A tisztességes eljáráshoz való joga sérelméhez vezetett továbbá az, hogy a sérelmezett ítéletében a Fővárosi Törvényszék elfogadta a Kúria megállapítását, ami szerint a kiadmányozás hibájára alapított okból az adóhatósági határozatok semmissége az 1/2019. KMPJE jogegységi határozat után nem alkalmazható. Ezáltal a Törvényszék jogszabálynak nem minősülő jogegységi határozat felhasználásával úgy bontotta fel

a jogszabálysértésben nem szenvedő jogerős ítélet (a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 26.K.31. 967/2018/18. számú ítélete) jogerejét, hogy arra jogszabályi felhatalmazása és jogalapja sem volt. Ezen túlmenően sérelmezte az adóhatósági eljárás időtartamát, valamint – utalva az Alkotmánybíróság 25/2020. (XII. 2.) AB határozatára – kifogásolta, hogy az adóbírság kiszabásakor az adóhatóság nem mérlegelte a határozathozatal időtartamát.

- [5] Az alapjogi sérelmet az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint B) cikk (1) bekezdése tekintetében látta megvalósulni.
- [6] Az indítványozó kérte az alkotmánybíróságot, hogy az Abtv. 61. § (1) bekezdése alapján hívja fel a Fővárosi Törvényszéket az ítélet végrehajtásának az alkotmánybíróági eljárás végéig történő felfüggesztésére.
- [7] 2. Ezt követően az indítványozó újabb beadványt terjesztett elő, melyben az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, az Abtv. 27. § (1) bekezdése és 43. § (1) bekezdése alapján a Kúria Kfv.I.35.058/2021/2. számú – a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó – végzésének az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközését állítva, kérte annak megsemmisítését, valamint a Törvényszék felhívását arra, hogy a jogerős ítélet végrehajtását a jelen alkotmánybíróági eljárás befejezéséig függeszse fel.
- [8] Az ügyben folyamatban volt felülvizsgálati eljárás során a Kúria Kfv.I.35.058/2021/2. számú végzésével az indítványozó által benyújtott felülvizsgálati kérelem befogadását még az alkotmányjogi panasz benyújtását megelőzően megtagadta. Az eredeti alkotmányjogi panaszban az indítványozó a Kúria befogadást megtagadó végzését nem támadta. Az indítvány a Fővárosi Törvényszék jogerős döntésével szemben azonban határidőben került benyújtásra, alapjogsérelmét az indítványozó egyértelműen a jogerős döntésre vezette vissza, ezért a törvényi feltételeknek megfelelő, határidőben érkezett indítványt az Alkotmánybíróság főttkára nyilvántartásba vette. Az ezt követően a Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzése ellen előterjesztett újabb alkotmányjogi panasz – mint azonos indítványozótól, és azonos ügyből származó beadvány – az Ügyrend 35. §-a alapján indítványkiegészítésnek tekintendő.
- [9] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [10] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírósági döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó az alapul szolgáló ügyben felperes volt, az Abtv. 27. § (2) bekezdés *a*) pontja értelmében érintettsége fennáll, az alkotmányjogi panasz tekintetében indítványozói jogosultsággal rendelkezik. Jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [11] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A jogerős bírósági ítéletet (a letöltési igazolás szerint 2021. január 19-én) vette kézhez az indítványozó, a panaszt 2021. március 19-én – határidőben – terjesztették elő. Az ügyben rendkívüli jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.
- [12] Az Abtv. 52. §-a értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontját, és az Abtv. 27. §-át, amely alapján az alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezte, valamint a megsemmisíteni kért bírósági döntéseket, és az előzményül szolgáló hatósági határozatokat, valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit. Beadványaiban előadta, hogy álláspontja szerint a bírósági döntések miért ellentétesek az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel, ezzel részben eleget tett a határozott kérelem törvényi feltételeinek.
- [13] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Az indítvány eltérő indokaira tekintettel az Alkotmánybíróság külön vizsgálta a jogerős bírósági ítélet, illetve a Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzése elleni alkotmányjogi panasz befogadhatóságát.
- [14] 3. Az indítványozó a jogerős bírósági ítélet elleni beadványában többek között az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogbiztonság elvének sérelmét állította. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmére alapítható. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése tekintetében az abban megfogalmazott jogállamiság és jogbiztonság alkotmányos követelményére hivatkozásnak csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára

- alapított indítványok esetében van helye [3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]]. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése nem jogot, hanem olyan jogelvet tartalmaz, amelynek egyedi érintett vonatkozásában fennálló sérelme önmagában nem valósulhat meg, így arra alkotmányjogi panasz nem alapítható [3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [11]]. Alkotmányjogi panasz esetében az Alaptörvény B) cikkére mindezek alapján nem lehet alappal hivatkozni, mert az nem alapjogi rendelkezés [3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [29]; 3090/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [46]; 3185/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [13]; 3403/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [12]].
- [15] Az indítványozó által az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése, valamint XXIV. cikk (1) bekezdése tekintetében előadott érveit illetően az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok (alkotmányjogi panaszbeadvány, bírósági ítélet) alapján arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel. Az indítványozó az eljárás során vélt vagy valós sérelmeit – melyeknek egy része az eljárás során orvoslásra került (irat betekintés), más részét korábban nem is sérelmezte (elfogultság) – kívánta alkotmányossági vizsgálat keretében felülvizsgáltatni. Az alkotmányjogi panasz végső soron arra irányult, hogy az adóhatósági vizsgálat eredményét, és az abból levont jogi következtetéseket az Alkotmánybíróság a hatóságoktól és a bíróságoktól eltérő módon értékelje, illetve a bíróság által elfoglalt jogi álláspontot vizsgálja felül.
- [16] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírósági döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott [3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]]. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírósági döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felül bírálataira nem rendelkezik hatáskörrel [3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]].
- [17] 4. A Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt illetően az Alkotmánybíróság korábban már állást foglalt a tekintetben, hogy a Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzése a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, és alkotmányjogi panasszal támadható [lásd: 3245/2019. (X. 17.) AB végzés, Indokolás [14]; 3188/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [11]].
- [18] Azonban a jelen ügyben is fenntartja azt a korábbiakban kifejtett álláspontját, miszerint „[a] Kúria azon döntése, mely – a Kp. 118. § (1) bekezdése alapján – a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő peres féltől várja el, hogy a kérelem befogadhatóságát az ott taxatív felsorolt valamely okra hivatkozva maga indokolja, és e jogszabályhelyet úgy értelmezi, miszerint a befogadás feltétele – a formai okokból történő visszautasíthatóságon túl – az ilyen okok kérelmező általi, tartalmi jellegű bizonyítása, nem vet fel alkotmányossági problémát” [3023/2020. (II. 10.) AB végzés, Indokolás [18]; 3188/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [21]]. Ezen túlmenően annak megítélése, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei fennállnak-e, szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlatának megfelelően – a Kúria döntését nem bírálhatja felül [3365/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [21]; 3308/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [20]; 3188/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [22]].
- [19] 5. Tekintettel arra, hogy a jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.
- [20] Az indítványozó alkotmányjogi panaszbeadványaiban kérte a sérelmezett jogerős bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését is. Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását visszautasította, az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti, végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet nem vizsgálta.

Budapest, 2021. október 19.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybíróság ügyszám: IV/819/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3464/2021. (XI. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.20.640/2020/18. számú részítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.20.640/2020/18. számú, valamint a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.786/2019/7-II. számú részítélete alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 359/C. § (2) bekezdése alapján hívja fel az első fokon eljáró bíróságot a megsemmisíteni kért kúriai részítelest és a másodfokú részítelest végrehajtásának, valamint a 71.P.20.163/2020 ügyszámon folyamatban lévő elsőfokú eljárás felfüggesztésére.
- [2] 2. Az indítvány benyújtására alapul szolgáló ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. Az indítványozó élettársi kapcsolatának időtartama (2000. december–2006. július 12.) alatt volt élettársával (a továbbiakban: élettárs) építkezésbe kezdett. A lakást az élettárs rokonai tulajdonában álló, több lakásból álló ház padlásterének beépítésével alakították ki; a beépítetlen padlástér 2004 decemberében az élettárs tulajdonába került. A peradatok alapján 2005 májusában beköltöztek a lakásba, azonban az utolsó használatbavételi engedélyeket (csatorna, illetve gázkészülék) csak 2007 őszén adták ki. Az élettársi kapcsolat időközben megszűnt közöttük, indítványozó 2006. szeptember 18-án kiköltözött az ingatlanból. Az indítványozó ezt követően indított pert az élettársi közös vagyon megosztása tárgyában.
- [4] 2.2. Az indítványozó (a bírósági eljárásban: felperes) módosított keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a (ház) ingatlan 100/2140-ed eszmei tulajdoni hányadának a tulajdonosa, másodlagosan kérte a megszerzett tulajdoni hányad 75/2140-ed részben való megállapítását. Kérte továbbá az élettársával (a bírósági eljárásban: I. rendű alperes) az ingatlanon keletkezett közös tulajdon megszüntetését akként, hogy az indítványozó tulajdoni hányadát élettársa váltsa magához; amennyiben élettársa a megváltási ár megfizetésére nem volna képes, illetve az méltányos érdekét sértené, kérte a közös tulajdon árverési úton történő értékesítését és a vételár eszmei tulajdoni hányadok szerinti megosztását. Másodlagosan kérte a közös tulajdonban lévő, hatlakásos ingatlan társasházi tulajdonná alakítását. A perbe II-IX. rendű alperesekként az ingatlan többi tulajdonosát is bevonta; őket a kereset tūrésére kötelezni az indítványozó.
- [5] Az indítványozó 2006. szeptember 1-től többlethasználati díj és annak kamatai megfizetésére kérte kötelezni élettársát.
- [6] Az indítványozó kérte továbbá az életközösség időtartama alatt vásárolt, tételesen felsorolt 13 ingóság értéke, mindösszesen 3 196 287 Ft vagyoni érték felosztását saját javára 75,03%, élettársa javára 24,97% szerzésben való közreműködési arány szerint.
- [7] Az élettárs a kereset elutasítását kérte; arra hivatkozott, hogy az építkezés anyagi háttere az ő különvagyonából származott, arra rokonai közreműködésével került sor. Az indítványozó minimális munkát végzett az építkezés kapcsán. A többlethasználati díj megállapításának elutasítását amiatt kérte, mert állítása szerint az indítványozó önként, a visszatérés szándéka nélkül hagyta el a lakást; a követelés azért is idő előtti, mert az indítványozó nem tulajdonosa az ingatlanak.

- [8] Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék a keresetnek részben helyt adott, részben elutasította azt. Ítéletével megkereste az illetékes kormányhivatalt az ingatlan tulajdoni lapján szereplő, az élettársra vonatkozó 15/214 tulajdoni hányad tulajdonjogának törlése, valamint az indítványozó 79/2140 és az élettárs 71/2140 arányú tulajdonjogának bejegyzése érdekében, élettársi közös vagyon megszüntetése jogcímén. Elrendelte a fennálló közös tulajdon árverés útján történő értékesítését, meghatározva a legkisebb árverési vételárát, amelyet a felek között 63,2%–36,8% arányban kell felosztani. A bíróság az alpereseket mindennek tűrésére kötelezte. A fentieken túlmenően az indítványozó keresetét elutasította.
- [9] A bíróság számos tanút meghallgatott, igazságügyi szakértői véleményt szerzett be. Részletesen felmérte az ingatlan építésének egyes részleteit és azt, hogy azt ki végezte és feltehetően milyen forrásból. A bíróság vizsgálta továbbá, hogy az élettársaknak a kapcsolat kezdetekor, illetve végén mennyi megtakarítása, különvagyona volt; az élettársi kapcsolat ideje alatt mekkora jövedelmük keletkezett, illetve kaptak-e személyre szóló (pénzbeli vagy egyéb) ajándékot (amely a különvagyonba számítandó). Vizsgálta továbbá a beépítetlen padlástér és a kialakított lakás forgalmi értékét; mind az építkezés megkezdésekor, mind a beköltözéskor, mind pedig az élettársi közösség megszűnésekor. A bíróság ez alapján állapította meg, hogy az indítványozó 63,2%, míg élettársa 36,8%-ban járult hozzá a vagyonszerzéshez.
- [10] A bíróság nem találta bizonyítottnak az indítványozó által állított munkavégzés mennyiségét.
- [11] A bíróság az ingóságok tekintetében arra mutatott rá, hogy az indítványozó eredeti nyilatkozata szerint az építkezés ideje alatt más nagyobb értékű ingóságot vagy ingatlant nem vettek, egyedül az ingatlan vonatkozásában keletkezett élettársi közös vagyon; az ingó vagyonra vonatkozó igényét csak 12 évvel a per kezdete után kívánta érvényesíteni. A bíróság a kérelemnek nem adott helyt, megállapította, hogy az ingóságok egy része tartozéknak, másik része alkotórésznek minősül, amelyet az ingatlan forgalmiértékének a megállapításakor lehetett figyelembe venni.
- [12] A bíróság az indítványozó többlethasználati díj iránti igényét sem találta megalapozottnak.
- [13] 2.3. Az indítványozó és az élettárs fellebbezése alapján másodfokon eljáró Fővárosi Ítéletábrla részítéletében az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét (az indítványozó keresetét a 90/2140 tulajdoni hányadot meghaladóan, valamint az ingókkal kapcsolatos igény tekintetében elutasító, illetőleg az alpereseket az indítványozó tulajdonjoga bejegyzésének tűrésére kötelező rendelkezései) nem érintve, a tulajdonjog bejegyzése iránti megkereséssel kapcsolatos rendelkezését részben megváltoztatta, és az indítványozó 20/2140, az élettárs 130/2140 arányú tulajdonjogának élettársi közös vagyon megosztása címén való bejegyzése végett kereste meg az illetékes kormányhivatalt. A közös tulajdon megszüntetésére vonatkozó és a keresetet a többlethasználati díj tekintetében elutasító rendelkezéseket a bíróság hatályon kívül helyezte, és e körben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.
- [14] Az indítványozó fellebbezésében a szerzési arányok 72,47%–27, 53%-ra változtatását kérte, mivel álláspontja szerint egyrészt az élettársa különvagyonából le kell vonni az ingóságok megszerzésére fordított összeget, másrészt a saját maga által végzett szellemi és fizikai munka értékét 2 805 000 Ft értékben kérte beszámítani. Kérte továbbá a közös tulajdon megszüntetése körében figyelembe venni az 1,9 méter belmagasság alatti 20 m²-nyi terület fele részét. Erre tekintettel 10 178 831 forinttal kérte megemelni az ingatlan értékét, illetőleg legkisebb árverési vételárát. Vitatta továbbá a -20%-os korrekció alkalmazását, amelynek figyelmen kívül hagyása mellett a forgalmi érték 103 951 250 forint lenne. A többlethasználati díj tekintetében ismét előadta, hogy az ingatlanból nem önként és a visszatérés szándéka nélkül távozott és fel is szólította az élettársát a lakás birtokba bocsátására.
- [15] Az élettárs fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte, ennek hiányában pedig részítélettel kérte megállapítani a szerzésben való közreműködés, illetőleg az ingatlanon fennálló indítványozói tulajdon arányát. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás több szempontból iratellenes. Továbbra is arra hivatkozott, hogy az építkezést saját különvagyonából, illetve a szüleitől kapott ajándékokból, az ő személyes közreműködésükkel valósították meg.
- [16] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítást a szükséges terjedelemben lefolytatta, a rendelkezésre álló bizonyítékokat azonban részben okszerűtlenül mérlegelte és emiatt a tényállást kisebb pontatlanságokkal, illetőleg hiányosan állapította meg. A másodfokú bíróság a levont jogi következtetésekkel is csak részben értett egyet. Nézete szerint az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának több pontján is helytállóan hivatkozik az élettársi közös vagyon megosztásának módja tárgyában kialakult bírói gyakorlatra, ennek ellenére azonban a megosztás általa alkalmazott módja – koncepcionális tévedések miatt – mégsem

felelt meg a jogszabályoknak. Az élettársi kapcsolat tartama alatt megszerzett egyes vagyontárgyakon fennálló tulajdoni hányadok meghatározása során ugyanis az egész élettársi kapcsolatra egységesen irányadó közreműködési arány mellett a bíróságnak számba kell vennie azokat a tényezőket is, amelyek az egyes vagyontárgyak esetén ezt az általánosan irányadó arányt az adott vagyontárgy tekintetében módosíthatják. Ha a saját vagyon megléte és annak az adott vagyontárgy megszerzésére való felhasználása bizonyítható, akkor a bírói gyakorlat a felhasznált saját vagyont nem mint az adott fél által megszerzett jövedelemhez hozzászámítandó és így az általánosan irányadó közreműködési arányt a fél javára módosító tényezőt, hanem mint az adott vagyontárgy tekintetében a tulajdoni arányt közvetlenül befolyásoló körülményt veszi figyelembe.

- [17] A másodfokú bíróság – szemben az elsőfokú ítélettel – további, közel 7 millió Ft élettársi különvagyon közvetlen felhasználását látta igazoltnak az építkezés munkálatokra. A másodfokú bíróság több egyéb, az élettárs által hivatkozott, ám az elsőfokú bíróság által elutasított tényezőt is figyelembe vett (pl. a beépítetlen padlástér értékét növelő tényező, illetve a korábban vásárolt és az építkezéshez felhasznált építőanyagok ára, az élettárs rokonaira tekintettel a szakemberek által végzett „ingyenmunka” értéke). A bíróság végül az értéknövekedésnek azt az összegét állapította meg, melyet az élettárs különvagyonából már nem finanszírozhatott (így az a közös vagyonból került finanszírozásra) és ez alapján a szerzési arányt 13,1%–86,9%-ban látta megállapíthatónak; a tulajdonjogot pedig az indítványozó részéről 20/2140, az élettárs részéről 130/2140 állapította meg. Ezen új arányok miatt a másodfokú bíróság a közös tulajdon megszüntetésével kapcsolatos elsőfokú rendelkezést sem tekinthette megalapozottnak, ezért e körben a bíróságot új határozat hozatalára utasította.
- [18] Az indítványozó többlethasználati díj iránti igényét a másodfokú bíróság megalapozottnak találta, annak öszszegszerűségéről azonban nem tudott határozni, mert az igazságügyi ingatlanszakértői szakkérdés. Erre tekintettel az elsőfokú bíróságot e körben is a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.
- [19] 2.4. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, melyben azt kérte, hogy a Kúria a jogerős részítéletet helyezze hatályon kívül és állapítsa meg, hogy a felperes 90/2140-ed, az élettárs 60/2140-ed arányú tulajdonjogot szerzett, valamint, hogy a többlethasználati díj megfizetésének kezdő időpontja 2006. szeptember 18. Kérte, hogy a Kúria az áfa összegét is vegye figyelembe az építkezés bekerülési költsége összegénél. Vitatta a másodfokú bíróság által alkalmazott metodika helyességét. Nézete szerint az élettárs különvagyonának egy része (ingóságok értéke) kétszeresen került elszámolásra. A lakás aktuális forgalmi értékének a kiszámítása is téves.
- [20] A Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezése folytán a többlethasználati díj igényérvényesítése időtartamáról (kezdő időpont) és a díj mértékéről, továbbá a közös tulajdon megszüntetésénél irányadó aktuális forgalmi értékről jogerős rendelkezés nincs, így e körben a felülvizsgálati kérelem kizárt. Az ingóvagyonra vonatkozóan azért nincs helye felülvizsgálatnak, mert az elsőfokú bíróság az indítványozó keresetét e körben elutasította, és ez ellen a felek fellebbezéssel nem éltek. Iratellenesen hivatkozik a felperes arra, hogy az elsőfokú bíróság az ingóságok élettársi saját vagyoni jellegét megállapította: az ítélet az ingóságokat részben tartozéknak, részben alkatrésznek minősítette és a forgalmi érték meghatározásánál tekintette értékelhetőnek.
- [21] A Kúria hivatkozott arra, hogy a felülvizsgálati kérelem tartalmi kellékeinek lényeges jellegzetessége a jogszabályhely és a kifejtett indokolás közötti szoros logikai és perjogi kapcsolat fennállása; a felülvizsgálati kérelemnek a szerkezetátalakítási költségek mellőzésére, illetve a nettó bekerülési értéken való elszámolására, valamint a padlás értékére vonatkozó részére ezt a kapcsolatot nem találta megállapíthatónak. Az egyes beruházási költségek, munkadíjak, az értékcsökkentő tényezőként figyelembe vett közműhiány, belmagasság elszámolása tekintetében az indítványozó maga hivatkozott arra, hogy ezek téves bizonyítékértékelések eredményei; az e körben megjelölt régi Pp. 163. § (2) bekezdése a bizonyítékok mérlegelésével ok-okozati összefüggésben nem áll. A felperes által elvégzett munkák beszámításának vizsgálatát szintén amiatt nem látta lehetségesnek a Kúria, hogy az e körben megjelölt régi Pp. rendelkezéssel nem állt fenn ok-okozati kapcsolat.
- [22] A Kúria úgy értékelte, hogy egyrészt a másodfokú bíróság számítási hibát vétett, másrészt a tervezés díját nem a bekerülési költség részeként kell elszámolni (hanem az a közös tulajdon megszüntetésénél számolható majd el), ez alapján állapította meg a tulajdoni hányadokat 24/2140 és 126/2140 arányban.
- [23] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított, a tisztességes eljáráshoz való alapjoga, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való joga sérelmét állította.

- [24] 3.1. Az indítványozó részletesen ismertette az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére vonatkozó – ügyében relevánsnak ítélt – gyakorlatát. Külön kiemelte: „A kereseti kérelem kimerítésének kötelezettsége azt a követelményt támasztja a bírói döntéssel szemben, hogy a bíróságok érdemi vizsgálat eredményeként az ítélet rendelkező részében rendelkezzenek a kereset, illetőleg viszontkereset valamennyi eleméről [24/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [19]].” Hangsúlyosnak tartotta az Alkotmánybíróságnak az indokolási kötelezettségre vonatkozó gyakorlatát is. Az indítványozó hivatkozott az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével kapcsolatos gyakorlatára is.
- [25] 3.2. Az indítványozó alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként azt jelölte meg, hogy a peres eljárás folyamán több tételt tartalmazó kereseteket terjesztett az elsőfokú bíróság elé, amelyek közül több kereseti tétel másodfokon az „Ítéletábra által nem került elbírálásra, vonatkozó indokolás sem volt és, mivel a másodfokú ítélet egyben jogerős ítélet volt”, ezen kereseti tételek esetében megvonták tőle „a bírósághoz-elbíráláshoz és a kereset kimerítéséhez való jogát”. Miután a másodfokon el nem bírált kereseti tételeket a Kúria sem bírálta el érdemben, az indítványozó álláspontja szerint a jogorvoslathoz való joga is sérült.
- [26] 3.3. Az indítványozó ismertette az élettársi közös vagyon részét képező ingatlan megosztásának és a tulajdoni hányadok meghatározásának eshetőlegesen választható módszertani változatait és azok sajátosságait [szerzési arány alapú módszertan, illetve szerzési arány és a beruházás bekerülési (építési) költsége alapú módszertan]. Az első- és másodfokon eljáró bíróság más-más módszertant alkalmazott. Az indítványozó állítása szerint az elsőfokú eljárás során több kereseti kérelmet is előterjesztett annak érdekében, hogy bármelyik módszer esetén a releváns tényeket figyelembe tudja venni a bíróság. Az indítványozó a következő, a másodfokú bíróság, illetve a Kúria által el nem bíralt „kereseti tételeket” nevesített: a) az általa végzett munkák ellenértéke (mintegy 2 800 000 Ft értékben), b) a szerkezetalkítási költségek elbírálása (mintegy 5 100 000 Ft), c) Áfa-költségek (mintegy 3 000 000 Ft). Tekintettel az elsőfokú bíróság által választott módszertanra, e bírói fórumnak nem kellett e kérdésekben döntenie. Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben biztosított jogának a sérelme amiatt következett be, hogy a per folyamán a másodfokú eljárásban először létrehozott beruházási bekerülési (építési) költséghez szervesen kapcsolódó, még az elsőfokú eljárásban benyújtott és a felek által vitatott kereseti tételek elbírálása a másodfokú eljárásban nem történt meg, e vitatott kereseti tételekre vonatkozó indokolás sincs, miközben lényegében ezen tételek elbírálása határozná meg a peres felek tényleges tulajdoni hányadait. Sérelmesnek tartotta, hogy a bíróság közel 4 millió forintban állapította meg az általa fizetendő per- és illetékköltséget, azonban további indokolást e körben nem terjesztett elő.
- [27] Az indítványozó a részítéletben el nem bíralt és az indokolásban sem említett, vitatott kereseti és fellebbezési tételek korábban ismertetett felsorolását kiegészítette, kifogásolta d) a lakás 1,9 m alatti belmagasságú területének figyelmen kívül hagyását és e) az ingatlan értéke meghatározásakor annak 20%-kal történő csökkentését. Tekintettel arra, hogy a másodfokú részítélet egyben jogerős ítélet is volt, az indítványozó állítása szerint ezen kereseti tételek esetében megvonták tőle a bírósághoz-elbíráláshoz, az indokoláshoz és a kereset kimerítéséhez való jogát is. Nézete szerint így nem került megválaszolásra az a kérdés, hogy a fenti költségeket (szerkezetalkítás, áfa) ki fedezte.
- [28] 3.4. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított, jogorvoslathoz való joga az indítványozó nézete szerint amiatt sérült, mert a fenti kérdések megválaszolásának hiánya fellebbezéssel már nem volt orvosolható, így a felülvizsgálati eljárásban kísérelte meg azt. Részletesen felsorolta, hogy nézete szerint mely tételek beszámítása volt hibás, és melyeket kellett volna a másodfokú bíróságnak beszámítania. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet befogadta, azonban az a)–e) pontokban felsorolt tételek esetében érdemi vizsgálatot nem folytatott le, formai okra hivatkozva. Bár valóban téves volt a jogszabályi hivatkozás, a tartalma egyértelműen megállapítható volt, ezért a Kúriának a régi Pp. 273. § (2) bekezdése szerint érdemben kellett volna ezeket vizsgálni. Az indítványozó álláspontja szerint a kúriai tárgyaláson jogi képviselője explicit módon megjelölte a megfelelő régi Pp. rendelkezést, de ez egyébként a felülvizsgálati kérelméből is kiértelmezhető lett volna. Az indítványozó végül arra hivatkozott, hogy a Kúria és az Ítéletábra elvonta az alapjogát arra nézve, hogy perbe vitt lényegi kereseteit rendes bíróság érdemben elbírálja. Ezáltal pedig az ő „és három óvodáskorú gyermekének magánéletét, lakhatási lehetőségét, emberi méltóságát visszafordíthatatlan, negatív helyzetbe taszította”.
- [29] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogad-

hatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezettnek tekinthető, az indítványozó érintett és a Kúria részítéletével szemben további jogorvoslatra nincs lehetősége. Az indítvány az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdésében foglalt feltételeknek is megfelel.

- [30] 4.1. Az Abtv. 29. §-a szerint „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be”. E vagylagos feltételnek az indítvány az alábbiak miatt nem felel meg.
- [31] Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróságnak – az indítványozó által is ismertetett – részletesen kimunkált gyakorlata van mind az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), mind a (7) bekezdése tekintetében és az indítvány új, eddig még nem vizsgált szempontot nem vetett fel, ezért a jelen ügyben megválaszolendő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés nem azonosítható.
- [32] A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességhez kapcsolódóan az Alkotmánybíróság az alábbiakra mutat rá.
- [33] Az Alkotmánybíróság – általánosságban – a jelen ügyben is hangsúlyozza azon következetes gyakorlatát, mely szerint „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel.” {3170/2014. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [8]} A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {ld. 3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [34] „A bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz azonban nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének. Miként az Alaptörvény [...] fent idézett rendelkezéseiből is kitűnik, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban azonban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panaszra. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [...]. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[14]}
- [35] 4.2. Bár az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódóan az Alkotmánybíróságnak a kereseti kérelmek kimerítésére vonatkozó gyakorlatára hivatkozott, indítványában már egyes kereseti és fellebbezési tételek elbírálásának hiányát állította. A becsatolt iratokból kitűnően a kereseti kérelme meghatározott eszmei tulajdoni hányadának megállapítására, a közös tulajdon megszüntetésének meghatározására, másodlagosan a hatlakásos ingatlan társasházzá alakítására vonatkozott, illetve ezek tűrésére kérte kötelezni az alpereseket; élettársát többlehasználati díj megfizetésére kérte kötelezni majd keresetét később az ingóságokra vonatkozó kereseti kérelemmel is kiegészítette. Ezek közül a társasházzá alakítási kérelem és az ingóságokra vonatkozó kereseti kérelem első fokon elutasításra került és a döntés – fellebbezés hiányában – jogerőre emelkedett; a tulajdoni arányokat a Kúria döntése tartalmazza, az alperesek pedig az eljárás során tudomásul vették a tűrés kötelezettségüket. A többlehasználati díj tekintetében az eljárás még folyamatban van csakúgy, mint a közös tulajdon megosztásának a tárgyában és ehhez kapcsolódóan az aktuális forgalmi érték kérdésében. Mindezekből az következik, hogy a bíróság a kereseti kérelmeket vagy már jogerősen elbírálta, vagy azok elbírálása még folyamatban van.
- [36] Az indítványozó által hivatkozott „kereseti tételek” nem tekinthetők önálló kereseti kérelemnek. Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az indítványozó d) és e) pontként megjelölt kérelme tárgyában az eljárás még folyamatban van; azokat a bíróság az ingatlan aktuális forgalmi értékének megállapításakor értékelheti. Az indítványozó hivatkozott arra, hogy a különféle számítási metodikák esetleges alkalmazása miatt az elsőfokú eljárás során többféle bizonyítékot, illetve kérelmet is benyújtott, amiknek egy részét az elsőfokú bíróságnak – a választott metodika miatt – nem kellett figyelembe vennie. E körbe tartozik a b) pontként megjelölt kérelmi

elem. A becsatolt iratokból kitűnik, hogy a szerkezeti átalakítási költségek beszámításával kapcsolatos kérelmét az elsőfokú eljárás során jelezte az indítványozó, ám azokra sem fellebbezésében, sem az alperesi fellebbezést követően benyújtott fellebbezés-kiegészítésében nem hivatkozott (holott az alperesi fellebbezés alapján fennállt az esélye annak, hogy a másodfokú bíróság más számítási módra tér át). A *b*) pont szerinti kérelem a felülvizsgálati kérelemben jelent meg ismét; a *c*) pont szerinti kérelem pedig ekkor jelent meg először. Az általa végzett munka, illetve annak ellenértéke és beszámítása [*a*] pont] volt az egész eljárás során vitatott volt; azonban az elsőfokú bíróság az általa lefolytatott széleskörű bizonyítás során is csak annyit állapított meg, hogy az indítványozó végzett munkát az építkezés során (ennek egy részét az élettársa is elismerte), ugyanakkor az, hogy pontosan milyen munkát végzett és annak értéke nem határozható meg. A másodfokú bíróság pedig nem az egyes, becsatolt számlák alapján végezte az építkezés bekerülési költségének a meghatározását, hanem azt a szakértői vélemény alapján tette meg. (E körben az élettárs által végzett munkát sem vett figyelembe; az élettárs oldalán is csak olyan szakmunkák ellenértékét számolta el, amelyeket ingyenesen, szívességből, de szakember végzett.)

- [37] Az Alkotmánybíróság mindezekon túlmenően rámutat arra, hogy ezek a kérdések a bíróságok bizonyítási, tényállásmegállapítási feladatkörébe tartoznak; törvényességi és nem alkotmányossági kérdések. Tekintettel arra, hogy döntéseiket az eljáró bíróságok – az indítványozó által hivatkozott kérelmekre, illetve azok felülvizsgálatára vonatkozóan is – részletesen megindokolták, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelme e körben sem merül fel.
- [38] 4.3. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének a sérelmére is. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó általánosságban nem volt elzárva a jogorvoslati jogának a gyakorlásától, hiszen mind fellebbezéssel, mind felülvizsgálati kérelemmel élt, amelyek részben sikerre is vezettek (többlethasználati díj megállapítása, illetve a tulajdoni arány Kúria általi korrigálása).
- [39] A Kúria felülvizsgálati eljárásával kapcsolatban az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban, hogy „[a]z Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslatihoz való jog olyan alkotmányos alapjog, amely tárgyát tekintve a bírói, illetőleg a hatósági (más közigazgatási) döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni” {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]}. Az egyes eljárási törvényekben biztosított rendkívüli jogorvoslatok azonban, mint amilyen a felülvizsgálati kérelem is, kívül esnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének védelmi körén [lásd pl. 3120/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [22]]. A jogorvoslatihoz való alkotmányos követelmény kizárólag a rendes jogorvoslatra terjed ki, ebből következően a felülvizsgálat az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslatihoz való jog tartalmával nem áll alkotmányjogi összefüggésben [lásd: 3242/2015. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [24]].
- [40] A fentiek alapján tehát megállapítható, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség bekövetkezte az indítvány alapján nem merül fel.
- [41] 5. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2021. október 19.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető, alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/846/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3465/2021. (XI. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.I.35.336/2019/2. számú végzése, valamint a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 11.K.27.089/2019/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Lőrinci Város Önkormányzat Képviselő-testülete 21/2015. (X. 29.) önkormányzati rendelete 4. § (2) bekezdése és 5. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Krausz Ilona ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a és 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria Kfv.I.35.336/2019/2. számú végzése, valamint a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (továbbiakban: KMB) 11.K.27.089/2019/5. számú ítélete, illetve Lőrinci Város Önkormányzat Képviselő-testülete 21/2015. (X. 29.) önkormányzati rendelete (továbbiakban: Ör.) 4. § (2) bekezdése és 5. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény M) cikk (1) és (2) bekezdései, XIII. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése, továbbá 25. cikk (1) bekezdése, 28. cikke, illetve 32. cikk (2) és (3) bekezdése rendelkezéseinek sérelmére alapította.
- [3] 2. 2015. február 23. napjától az indítványozó tulajdonát képezi egy Lőrinci város „kivett ipartelep” megjelölésű belterületi ingatlanának 736/10000 tulajdoni hányada, amely a vásárlás időpontjában telekadó-mentességet élvezett. Ezt követően, 2016. november 29. napján a települési önkormányzat módosította a helyi adóról szóló Ör.-t, aminek következtében a magánszemélyek részére járó adómentesség megszűnt, és az addig adómentes ingatlan 2017. január 1. napjától telekadó-fizetési kötelezettség alá esett. Erre tekintettel a település adóhatóságként elsőfokon eljáró jegyzője az indítványozót a 2017. január 1. napjától kezdődően évi 402 700 Ft telekadó megfizetésére kötelezte. A határozattal szemben az indítványozó jogorvoslattal élt, ami alapján a másodfokon eljáró Heves Megyei Kormányhivatal az elsőfokú hatóság határozatát akként változtatta meg, hogy az indítványozót a kérdéses ingatlan után 927 690 Ft telekadó megfizetésére kötelezte 2017. január 1-jétől kezdődően.
- [4] Az indítványozó a határozattal szemben törvényes határidőn belül kereseti kérelmet terjesztett elő, melyben kérte a kormányhivatal határozatának az elsőfokú határozatra is kiterjedően történő megváltoztatását és a kivett telekadó mellőzését. Az indítványozó kérte továbbá a Kúria Önkormányzati Tanácsának (a továbbiakban: Önkormányzati Tanács) megkeresését is. Az indítványozó a keresetében előadta, hogy az ingatlan megvásárlásakor abban a hiszemben volt, hogy a területet a környezetkárosodástól (azbesztszennyezés) mentesítették, a rekultivációs költségeket megfizették. Csak a későbbiek során szerzett arról tudomást, hogy a szennyezettség változatlanul fennáll, a területet a károsodástól nem tudták mentesíteni. Mindezekre tekintettel az ingatlan gazdasági hasznosításra alkalmatlan, illetve ugyanezen okokból értékesíthetetlen is, vagyis ténylegesen értéktelen, forgalomképtelen.
- [5] Mivel a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (továbbiakban: Hatv.) vonatkozó rendelkezései az adó kivetésének feltételei között tartalmazza az arányosság követelményét, illetve a helyi sajátosságok és az adóalanyok teherbíró képességének figyelembevételére irányuló kötelezettséget is, az Ör. rendelkezései törvénysértőek, a módosítás folytán keletkezett adófizetési kötelezettség pedig konfiskáló jellegű. A bíróság igazságügyi környezetvédelmi szakértőt rendelt ki, aki szakvéleményében úgy foglalt állást, hogy a perbeli ingatlan adott állapotában ipari célú hasznosításra nem alkalmas, az ingatlan környezeti kármentesítése csak jelentős kiadással

valósítható meg. A vizsgált ipari területen az egészségveszélyeztetési kockázat sem zárható ki. A szakvélemény szerint a területen az ingatlanok jelen állapotukban lényegében forgalomképtelennek tekinthetők. Az indítványozó által csatolt igazságügyi szakértői iroda által készített szakvélemény szerint a perbeli ingatlan teljes értéke – tehát nem csak az indítványozó tulajdoni hányadát képező része – 58 723 870 Ft, ennek alapján a felperes tulajdoni hányadának megfelelő forgalmi érték 4 323 000 Ft volt.

- [6] Az eljáró bíróság ezt követően az eljárás felfüggesztése mellett indítványozta az Önkormányzati Tanácsnál az Ör. 4. § (2) bekezdésének és 5. § (2) bekezdésének Hatv. 6. § d) pontjával és 7. § g) pontjával való ellentétének megállapítását, a támadott rendelkezések megsemmisítését és alkalmazásuk tilalmának kimondását. Az Önkormányzati Tanács a Köf.5014/2018/4. számú határozatával megvizsgálta az indítványozó által hivatkozott érveket a Hatv.-vel fennálló ellentét vonatkozásában, és megállapította, hogy az Ör. nem törvénysértő: támadott rendelkezései egyrészt normatívák, mindenkire nézve kötelező előírásokat tartalmaznak, és nem kizárólag az indítványozó tulajdonában álló ingatlant (tulajdoni hányadot) érintik; másrészt nem terjeszkednek túl az Alaptörvény és a Hatv. felhatalmazása alapján a települési önkormányzatot megillető adókivetési jogon. A határozat – figyelemmel arra is, hogy az ingatlan forgalmi értékének fentebb említett becsült értékénél kizárólag azt jóval meghaladó egyéb becslések álltak a per során rendelkezésre – megállapította azt is, hogy a legkisebb becsült forgalmi érték mintegy 21%-át kitevő adóterhelés nem tekinthető sem aránytalanul súlyos, sem az adóalanyok teherbíró képességét figyelmen kívül hagyó mértékűnek, az nem konfiskáló jellegű. Ezen felül utalt arra is, hogy az állított – az Önkormányzati Tanács megítélése szerint vitatott – környezeti kárral kapcsolatban esetlegesen kármegállapításnak lehet helye, ez azonban ilyen esetben a polgári jog szabályai szerint érvényesíthető, nem lehet tárgya sem az Önkormányzati Tanács előtt folyó, sem pedig a hatósági határozat bírósági felülvizsgálata iránt folyamatban lévő eljárásnak. Mindezekre tekintettel az Önkormányzati tanács a bírói indítványt elutasította.
- [7] A KMB az indítványozó által szintén kifogásolt döntésében kifejtette, hogy az önkormányzati rendeletek magasabb szintű jogszabállyal való ellentéte tárgyában való döntéshozatalra kizárólag az Önkormányzati Tanács rendelkezik hatáskörrel; e tárgyban a legfőbb bírói szerv által meghozott döntés mindenkire nézve kötelező, annak felülbírálatára hatáskörrel nem rendelkezik, a Kúria döntésében foglaltakhoz az indítványozó ügyében eljáró bíróság kötve van. A KMB részletezően utalva az Önkormányzati Tanács döntésében foglaltakra az indítványozó keresetét, illetve az eljárás felfüggesztésére és az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelmét elutasította. Az indítványozó a döntéssel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyet a Kúria a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 271. § (1) bekezdés l) pontja [nincs helye felülvizsgálatnak, ha azt törvény kizárja], illetve 340/A. § (2) bekezdés a) pontja [nincs helye felülvizsgálatnak az adóhatóságnál fennálló, továbbá az adók módjára behajtandó köztartozásnak minősülő fizetési kötelezettséget megállapító ügyekben, ha a közigazgatási hatósági ügyben vagy a bírságot kiszabó határozatban megállapított fizetési kötelezettség, illetőleg kártalanítási összeg az egymillió forintot nem haladja meg] alapján az alkotmányjogi panasszal támadott végzésével hivatalból elutasította.
- [8] Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt a Kúria felülvizsgálati végzésével, illetve a KMB jogerős döntésével szemben. Álláspontja szerint az eljárás során sérült a tisztességes eljáráshoz és a tulajdonhoz való alapjoga, erre tekintettel kérte a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését az Alkotmánybíróságtól. Indítványa kiegészítésében az Ör. érintett rendelkezéseinek megsemmisítését is kérte az Alaptörvény M) cikk (1) és (2) bekezdéseinek – amelyre nézve azonban érvelést egyáltalán nem adott elő –, illetve a XIII. cikk (1) bekezdésének sérelme okán. Többször utalt arra, hogy az Ör. támadott módosítása kizárólag őt és fiát érinti, illetve hogy az ingatlan a gazdasági hasznosíthatóság kizártsága okán jövedelemtermelésre nem alkalmas, ezért a megállapított adót magánvagyonából lenne kénytelen fedezni, amely végső soron annak felemésztését eredményezné (konfiskáló jellegű); illetve az túlzott mértékű is mivel álláspontja szerint az adó megfizetésével gyakorlatilag két évente újra megvásárolná az ingatlant. Kifogásolta, hogy az ingatlan a vásárláskor adómentességet élvezett, amelyet később elvesztett, illetve, hogy az Önkormányzat állítása szerint korábban arról tájékoztatta, hogy a terület rekultivációja megtörtént, ezzel szemben arra nyilvánvalóan nem került sor. Indokolásának azon részében, amely a sérelmezett bírói döntés, illetve jogszabály alaptörvény-ellenességére vonatkozó érvelés címet viseli, az indítványozó ugyanakkor kifejezetten úgy fogalmazott, hogy az indítvány benyújtására azért került sor, mert „az általam kezdeményezett eljárás tárgya nem az egy évi kiszabott adó mértéke, hanem az önkormányzati rendelet módosításának törvényellenessége volt, amely során sérült a tulajdonhoz és a tisztességes eljáráshoz való Alaptörvényben megfogalmazott jogom”. Ezzel összefüggésben a beadványaiban ismételt a Hatv. 6. § c) pontjának sérelmére hivatkozott; mivel pedig

ez álláspontja szerint fennáll, „az eljáró Bíróságoknak pedig e tárgyban kellett volna döntést hozniuk, a tényállás feltárása mellett és a bizonyítékok figyelembe vétele mellett”. Erre szerinte nem került sor, álláspontja szerint ezért az önkormányzat és a bíróságok eljárása során sérült a XXIV. cikk (1) bekezdésében és a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való joga, illetve az annak részét képező fegyveregyenlőség elve. Mindezekre tekintettel kérte a támadott bírósági döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, illetve a KMB jogerős ítélete végrehajtásának felfüggesztését az Alkotmánybíróságtól.

- [9] Az indítványozó jogi képviselője útján külön beadványban hivatkozott továbbá az Alkotmánybíróságon IV/1426/2020. számon indult alkotmányjogi panasz ügyben meghozott döntésre [3233/2021. (VI. 4.) AB határozat], mint a jelen ügyben „előtárt tényállással”, „azonos tényállás” mellett meghozott bírói döntések megsemmisítését tartalmazó alkotmánybírósági határozatra; kérve az indítvány annak megfelelő elbírálását.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ezekkel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [11] 3.1. Az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont] az alábbiak szerint tesz eleget.
- [12] Az indítványozó jogi képviselője alkotmányjogi panaszát A Kúria támadott végzéséhez képest az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben adta postára.
- [13] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt formai követelményeknek eleget tesz, mivel megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 27. §-a és 26. § (1) bekezdése]; az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [M) cikk (1) és (2) bekezdései, XIII. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése, továbbá 25. cikk (1) bekezdése, 28. cikke, illetve 32. cikk (2) és (3) bekezdése]. Az indítvány a megjelölt alaptörvényi rendelkezések közül a tulajdonhoz való jog és a tisztességes eljáráshoz való jog tekintetében a támadott ítélet, illetve jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést is tartalmaz; valamint kifejezett kérelmet fogalmaz meg a támadott törvényszéki döntés, illetve jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére.
- [14] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor megállapította, hogy az indítvány, illetve annak kiegészítése nem tartalmaz alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást az M) cikk (1) és (2) bekezdésének sérelme tekintetében, ami a határozott kérelemmel szemben az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában előírt kötelező tartalmi feltétel hiányát eredményezi, és aminek következtében az indítvány ezen részének Alkotmánybíróság általi vizsgálata kizárt.
- [15] Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele, hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon, az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az Alaptörvény M) cikk (1)–(2) bekezdése önmagában, továbbá a 25. cikk (1) bekezdése, 28. cikke, illetve 32. cikk (2) és (3) bekezdése ugyanis nem tartalmaz az Abtv. 26. §-a, illetve 27. §-a szerinti Alaptörvényben biztosított jogot. Az Alkotmánybíróság az M) cikk és a 28. cikk kapcsán korábban már megállapította, hogy „[a]z Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban a kérdésben, hogy az Alaptörvény M) cikk (1)–(2) bekezdéseit, [...] és 28. cikkét sem tekinti olyan, az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát tartalmazó alaptörvényi rendelkezésnek, amelyre alkotmányjogi panasz alapítható {lásd pl. 3075/2018. (II. 26.) AB végzés, Indokolás [24]–[26]; 3070/2018. (II. 26.) AB végzés, Indokolás [15], illetve 3266/2017. (X. 19.) AB végzés, Indokolás [8]}.” [3021/2019. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [24], megerősítette pl. 3/2020. (I. 3.) AB határozat, Indokolás [26], 3065/2020. (III. 2.) AB határozat, Indokolás [16]} Ugyanez állapítható meg az Alaptörvény 25. § (1) bekezdése, valamint 32. cikk (2)–(3) bekezdései tekintetében is. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az ezekre alapított indítványi elemeket az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontjában, illetve 27. § (1) bekezdés a) pontjában írt feltétel hiányában abban az esetben sem vizsgálhatta volna, ha azok tekintetében az indítvány értékelhető indokolást tartalmaz.
- [16] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény indítványozó által hivatkozott egyéb rendelkezései kapcsán azt állapította meg, hogy az indítványozó valójában valamennyi általa megjelölt alapjogi sérelmét tartalmilag a tulajdonhoz való joga – szerinte megállapítható – sérelméből vezeti le. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, valamint XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmével kapcsolatos indítványi elemeket együttesen, a tulajdonhoz való jog sérelmével összefüggésben értékelte.

- [17] 3.2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. §-ában, 26. § (1) bekezdésében foglalt további, valamint a 29. § és a 31. § szerinti feltételeket.
- [18] Az Abtv. 26. § (1) bekezdésében és 27. § (1) bekezdésében meghatározott egyedi ügyben való érintettség megállapítható: az indítványozó, mint az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló bírói döntéssel kapcsolatos alapper felperese, nyilvánvalóan érintettnek tekinthető.
- [19] Az indítványozó jogi képviselője a Kúria végzését 2019. június 17-én vette kézhez. Az indítvány 2019. augusztus 1-jén, vagyis ezen időponthoz képest az Abtv. 30. § (1) bekezdésében írt határidőn belül került benyújtásra. Az indítványozó ugyan a támadott döntéssel összefüggésben a jogerős bírói döntés megsemmisítését is kérte, azonban alkotmányjogi panaszt kizárólag a Kúriának a felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasító végzése (nem érdemi döntése) kézhezvételét követően terjesztette elő. Mivel a vonatkozó eljárási szabályok (Ügyrend 32. §) értelmében ilyen esetben az indítvány elbírálására csak kivételesen kerülhet sor, az Alkotmánybíróságnak elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében, vagyis az Abv. 26–27. §-ában foglalt, bővebben az Ügyrend 32. §-ában kibontott azon feltétellel összefüggésben kellett állást foglalnia, amely alapján alkotmányjogi panasszal csak az ügy érdemében hozott, vagy az eljárást lezáró döntés támadható. E körben az Alkotmánybíróság – utalva ide vonatkozó gyakorlatára, valamint az Ügyrend vonatkozó szabályának értelmezési kereteivel kapcsolatban közölt pontosságokra is – már korábban az alábbi megállapításokat tette.
- [20] „Az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszok tekintetében az Alkotmánybíróság az ezen rendelkezésekben foglalt, az ügy érdemében hozott, vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek, ezáltal alkotmányjogi panasszal megtámadható bírói döntésnek tekinti – az Ügyrend 32. §-ában foglaltaknak megfelelően – nem csak a jogerős, de adott esetben a felülvizsgálati eljárásban meghozott döntéseket is. A Kúria ilyen, felülvizsgálati kérelem alapján meghozott döntésével szemben alkotmányjogi panasz benyújtására azonban főszabályként csak abban az esetben van lehetőség, ha az az ügy kimenetelére is kihat, érdemi rendelkezést tartalmaz [az Ügyrend 32. § (2) bekezdés a)–d) pontokban meghatározott tartalmú döntések], feltéve, hogy az indítványozó a jogerős döntést az Alkotmánybíróság előtt nem támadta meg, vagy az azal szemben benyújtott alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság a Kúria folyamatban lévő eljárására tekintettel utasította vissza [Ügyrend 32. § (3) bekezdés]. A Kúria felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasító végzése nem tartozik a fenti tartalmú döntések körébe. Mindezekhez képest az Ügyrend 32. § (4) bekezdése kivételes lehetőségként, szűk körben, lehetővé teszi a felülvizsgálati kérelmet érdemi vizsgálat nélkül, hivatalból elutasító döntéssel szemben alkotmányjogi panasz benyújtását. Erre kizárólag akkor van lehetőség, ha az indítványozó által a jogerős döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság éppen a felülvizsgálati kérelem benyújtására, a felülvizsgálati eljárás folyamatban léteire tekintettel, egyéb vizsgálat nélkül utasította vissza; jóllehet erre a körülményre tekintettel a Kúria döntésével szemben az Abtv. 30. § (1) bekezdésében írt határidőben benyújtott alkotmányjogi panaszt, amennyiben az a jogerős döntésre is kiterjed, utóbbi döntés tekintetben sem lehet elkésettnek tekinteni [Ügyrend 32. § (4) bekezdés].” {3352/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]} A jelen ügy kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a jogerős döntéssel szemben nem terjesztett elő alkotmányjogi panaszt, erre tekintettel az Ügyrend 32. § (4) bekezdésben foglalt kivétel szabály alkalmazásának – és ezáltal az indítvány ezen eleme érdemi elbírálhatóságának – az Ügyrendben nevesített egyik kelléke hiányzik.
- [21] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalásában [a továbbiakban: Tüáf.] az Ügyrend egyes rendelkezéseinek – így egyebek mellett a jelen ügyben érintett rendelkezésének – egységes értelmezése körében a korábbi gyakorlat értelmezési kereteit pontosító, lényeges megállapításokat tett. Az állásfoglalásnak az Abtv. 26. § (1) bekezdéséhez, 27. §-ához és az Ügyrend 32. § (2) bekezdéséhez fűzött 2. pontja értelmében „Az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasznak a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást - az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye. A bírósági eljárást – egyéb határozattal – befejező bírói döntések minősítése során az Alkotmánybíróság a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást (vagy annak valamelyik szakaszát) szabályozó törvényi rendelkezéseket veszi alapul. Ebből következően az Ügyrend 32. § (2) bekezdésének »is« fordulata, figyelemmel a (3) bekezdésben foglaltakra, nem zárja ki felülvizsgálati eljárásban hozott más döntések alkotmánybírósági felülvizsgálatát. Az Abtv. előírásaira tekintettel az eljárás során hozott (közbenső) végzések elleni kérelmek tárgyában hozott döntések kivételével bármely kúriai felülvizsgálati döntés megtámadható az Abtv. 26. § (1) bekezdése és/vagy 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal.”

- [22] A Tüáf. idézett megállapítása rögzíti lényegében annak lehetőségét, hogy az Alkotmánybíróság elbíráhatja a kúriai végzésekkel szemben benyújtott alkotmányjogi panaszokat, abban az esetben, ha a Kúria felülvizsgálatot hivatalból elutasító döntése nem formai hiányosságon, vagy kógens törvényi előíráson, hanem jogértelmezést igénylő megállapításon alapult [lásd pl. 3199/2020. (VI. 11.) AB végzés, Indokolás [13]]. A Tüáf. 5. pontja azonban azt is egyértelműen rögzíti, hogy a támadott (nem érdemi) kúriai végzéssel szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszok esetében az ilyen kivételes esetekben is szükséges a jogerős döntés alkotmányossági felülvizsgálatához – mint az Ügyrend 32. § (4) bekezdésében foglalt kivételszabály alkalmazásához – az az előfeltétel, hogy az adott jogerős döntést az indítványozó alkotmányjogi panasszal határidőben megtámadja, és azt az Alkotmánybíróság éppen a folyamatban lévő kúriai felülvizsgálat létre tekintettel korábban az Ügyrend 32. § (3) bekezdésében foglalt előírások alkalmazásával érdemi vizsgálat nélkül visszautasítsa. Csak ebben az esetben létezik ugyanis olyan korábbi alkotmányjogi panasz, amely ilyen esetben a kúriai döntés meghozatalának időpontjától függetlenül nem tekinthető elkésztettnek. A Tüáf. ezzel kapcsolatban a következőképpen fogalmaz: „5. Az Ügyrend 32. § (2) és (4) bekezdéséhez: Az alkotmányjogi panasz alapján lefolytatott alkotmányossági felülvizsgálat keretében a Kúria döntésén keresztül a – korábban alkotmányjogi panasszal megtámadott, de a felülvizsgálati eljárás miatt érdemben nem vizsgált – jogerős döntés – a korábbi alkotmányjogi panaszba foglalt kérelemnek megfelelően – akkor is felülvizsgálható, ha az indítványozó korábban felülvizsgálati (vagy csatlakozó felülvizsgálati) kérelmet nyújtott be, de azt a Kúria érdemi vizsgálat nélkül visszautasította.”
- [23] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a jelen ügy kapcsán az alábbi megállapításokat tartotta fontosnak rögzíteni.
- a) Az indítvány, illetve annak kiegészítése – amely csak a Kúria döntésének kézhezvételéhez képest tekinthető határidőben benyújtottnak – a megsemmisíteni kért kúriai végzés alaptörvény-ellenessége tekintetében egyáltalán nem tartalmaz önálló indokolást. Ezen döntés megsemmisítését is kizárólag a kifogásolt jogerős döntéssel (illetve azzal összefüggésben lényegében az Önkormányzati Tanács döntésében foglaltakkal), valamint – a kúriai döntésben nem is alkalmazott – Ör. rendelkezések állított alaptörvény-ellenességével összefüggő érvek alapján kérte az indítványozó.
- b) A Kúria felülvizsgálatot hivatalból, érdemi vizsgálat nélkül elutasító döntése (a támadott végzés) nem mérlegelésen, a Kúria által folytatott jogértelmezésen alapult, hanem a Pp. mérlegelést nem tűrő, kógens előírásain [Pp. 271. § (1) bekezdés *l*) pontja, illetve 340/A. § (2) bekezdés *a*) pontja].
- c) Az indítványozó a beadványaiban szintén megsemmisíteni kért jogerős döntést, illetve az Ör. – kizárólag ezen döntésben alkalmazott – rendelkezéseit a jogerős döntéssel szemben határidőben előterjesztett alkotmányjogi panasszal, amelyet az Ügyrend 32. § (4) bekezdésének alkalmazásával a kúriai döntéssel szembeni későbbi indítványára tekintettel el nem késettnek lehetne tekinteni, nem támadta meg.
- [24] Az Alkotmánybíróság korábban a 3245/2019. (X. 17.) AB végzésben már megállapította, hogy bár az érdeminek ugyan nem minősülő, az eljárást azonban befejező döntésnek tekintendő, a felülvizsgálatot megtagadó kúriai döntések alkotmányjogi panasszal – bizonyos feltételek mellett – megtámadhatóak. Amennyiben azonban az ebben az alkotmányjogi panaszban foglalt, a jogerős döntés megsemmisítésére is irányuló indítvány az Ügyrend 32. § (4) bekezdésében foglalt kivételes esetek körébe nem vonható be [vagyis a jogerős döntéssel szemben korábban, határidőben alkotmányjogi panasz nem került benyújtásra], úgy ezen – önállóan tekintendő – panaszelem tekintetében az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti 60 napos határidőt külön szükséges vizsgálni [3245/2019. (X. 17.) AB végzés, Indokolás [11], megerősítette: 3322/2020. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [19]]. Amennyiben pedig ezen indítványi elem tekintetében a határidő megtartása nem állapítható meg, az elkésztettnek minősül és ezért érdemi elbírálására sincsen lehetőség. Ha ugyanis az Alkotmánybíróság pusztán arra tekintettel eltekinthetne a határidő megtartásának kötelezettségétől, hogy az indítványozó a felülvizsgálati kérelme számára kedvező elbírálásában bízva nem támadta meg a jogerős döntést az Abtv. szerinti határidőben, az tartalmilag az alkotmányjogi panasz eljárás egy kógens törvényi előírásának kiüresítéséhez vezetne [lásd: 3322/2020. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [19]]. A jelen ügyben megállapítható volt, hogy a 2019. február 26. napján kelt jogerős döntéshez képest az alkotmányjogi panasz 2019. augusztus 1. napján történő benyújtása a 60 napos határidőt nyilvánvalóan túllépte.
- [25] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria támadott végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló panaszelem elbírálására nincs lehetőség. Az olyan jogértelmezést, bírói mérlegelést nem tartalmazó, a felülvizsgálatot kógens törvényi előírás alapján hivatalból elutasító döntésnek minősül, amely sem az Ügyrend 32. § (2) és (4) bekezdése, sem az ezeket részletesen kibontó Tüáf. alapján nem tekinthető

alkotmányjogi panasszal megtámadható érdemi, vagy az eljárást befejező (egyéb) döntésnek. Az indítvány ezen felül a Kúria végzése tekintetében egyáltalán nem tartalmaz értékelhető indokolást sem.

- [26] A jogerős döntés alaptörvény-ellenességének az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetve 27. § (1) bekezdése alapján történő megállapítására irányuló panaszkelem tekintetében pedig az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt előírás sérelme miatt, elkésettség okán nincs lehetőség.
- [27] 4. Az indítványozó jogi képviselője 2021. június 23-án érkezett beadványában – tévesen – arra hivatkozott, hogy a tényállások azonossága okán az Alkotmánybíróság egy korábbi döntése [3233/2021. (VI. 4.) AB határozat] álláspontja szerint irányadónak tekintendő; annak alapján a jelen ügyben is érdemi vizsgálat, illetve megsemmisítést tartalmazó döntés indokolt. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság lényegesnek tartotta megjegyezni, hogy az alábbi okokból az indítványozó számára kedvező tartalmú döntésre abban az esetben sem kerülhetett volna sor, ha a végzés indokolásának [19]–[26] bekezdéseiben tett megállapítások nem tették volna már önmagukban is kizárttá az indítvány érdemi elbírálását.
- [28] 4.1. Az indítványozó által hivatkozott alkotmánybírósági eljárás nem kúriai döntéssel, hanem az azon ügyben eljáró törvényszék döntésével szemben indult. Erre tekintettel a 3233/2021. (VI. 4.) AB határozatban elbírált indítvány kapcsán nem volt szükséges annak vizsgálata, hogy a jogerős döntés időpontja és az indítványnak a felülvizsgálati kérelem tárgyában hozott döntést követő időpontban történő benyújtása között eltelt időtartam megfelel-e az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt határidőnek. Ugyanígy nem merült fel ezen okból kifolyólag az Ügyrend 32. §-ában a felülvizsgálati eljárás és az alkotmányjogi panasz egymáshoz való – az utóbbi befogadhatóságára is kihatással bíró – viszonyára vonatkozó előírások Alkotmánybíróság általi vizsgálatának szükségessége sem.
- [29] 4.2. A két eljárás tekintetében a történeti tényállás mindössze annyiban egyezik meg, hogy az érintett önkormányzati rendeleti szabályok mindkét esetben telekadóra vonatkozóan tartalmaznak előírást, illetve az Önkormányzati Tanács korábban mindkettő esetében elutasította az azok törvényellenességének megállapítására irányuló kezdeményezést. Az indítványozó jogi képviselője által hivatkozott ügyben azonban a megállapított telekadó mértéke egyrészt nem bel-, hanem külterületi ingatlant érintett, másrészt – a Hatv. által lehetővé tett mértékhatárokon belül is – lényegesen meghaladta az Ör. támadott rendelkezéseiben foglalt mértéket. Harmadsorban a 3233/2021. (VI. 4.) AB határozatban foglalt, a támadott bírói ítéletet megsemmisítő döntésben érintett telekadó-szabályok alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság – egy másik eljárásban, bírói indítványra – megállapította azok konfiskáló, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését sértő volta miatt. Az említett megsemmisítés [lásd: 20/2021. (V. 27.) AB határozat] oka azonban a forgalmi érték és az éves adóteher egymáshoz viszonyított jelen ügybeni százalékos arányát [ami a vitatott forgalmi értékek közül a legalacsonyabbat figyelembe véve is legfeljebb 21%] lényegesen meghaladó adóterhelés [egyes ingatlanok tekintetében 78%, más esetben pedig 228%] tényén, illetve ezen mértékek elvonó jellegének megállapíthatóságán alapult. Az indítványozó jogi képviselője által benyújtott beadványban hivatkozott 3233/2021. (VI. 4.) AB határozatban a Szegedi Törvényszék támadott döntésének megsemmisítése pedig azon alapult, hogy a bíróság – tévesen – az érintett telkeken lévő (jövedelemszerzésre is alkalmas) építményekre [naplempark stb.] figyelemmel megállapított, nem pedig az alapul fekvő telek ezek nélkül számított (az előző számítás szerintinek töredékét kitevő) forgalmi értékéhez mérte az éves adóterhelés százalékos mértékét; ennek eredményeképpen pedig az éves adóterhelést valótlannal, mintegy 4%-nak tekintve hozta meg az azon ügy indítványozói számára sérelmes döntést.
- [30] A jelen ügyben azonban nem csak az telekadó forintban meghatározott mértéke alacsonyabb számottevően, mint az indítványozó által hivatkozott ügyben (75 Ft/nm, szemben a 240 Ft/nm-es mértékkel), de a KMB, illetve az Önkormányzati Tanács is – amelyek a saját eljárásukban az ingatlan valódi forgalmi értéke tekintetében nem voltak jogosultak döntést hozni – az eljárásban hivatkozott különböző értékbecslésekben megjelenő legalacsonyabb, azaz százalékos arányban az indítványozó számára legkedvezőtlenebb, legmagasabb éves adóterhet eredményező számítás mellett hozta meg az indítványozó által sérelmezett döntését. Ezen felül, a jelen ügyben az indítványozó számára a leglényegesebb sérelmet az általa hivatkozott, az önkormányzat által nem rekultivált környezetszennyezés okozta, amely az ingatlan állított (gyakorlati) forgalomképtelenségének, illetve a jövedelem termelésére való képtelenségének és értékcsökkenésének is az okozójaként került említésre. A korábbi ügyben azonban éppen ezzel ellentétes helyzet állt elő: az azokban érintett ingatlanok hasznosíthatóak voltak, és azokon nagy értékű beruházásokra is sor került, amelyek a forgalmi értéket nagyban növelték. Éppen

ez a körülmény okozta a megsemmisített döntés azon hibáját, ami végül a megsemmisítést is eredményezte, azaz, hogy a törvényszék az Alkotmánybíróság megítélése szerint nem a megfelelő forgalmiérték-számítás alapján tette meg a megállapításait.

- [31] Mindezekre a lényeges különbségekre tekintettel nem jelenthető ki a tényállások azonossága; így a beadványban hivatkozott korábbi alkotmánybíróági döntésben foglaltak alkalmazása sem eredményezett volna az indítványozóra nézve kedvező tartalmú döntést.
- [32] 4.3. Az eljáró KMB az Önkormányzati Tanács – általa felül nem bírálható – döntésére is figyelemmel hozta meg a saját döntését a felülvizsgálni kért hatósági határozattal szemben előterjesztett kereset tárgyában. A támadott döntés függetlenül attól, hogy mind az Önkormányzati Tanács, mind pedig a KMB az indítványozó érvelésére tekintettel szükségképpen állást kellett foglaljon az Ör. támadott rendelkezéseinek arányossága, elvonó (esetlegesen tulajdonhoz való jogot sértő) jellege tekintetében is, alapvetően a sérelmezett hatósági határozat felülvizsgálata, azaz törvényességi kérdések eldöntése tárgyában született. Meghozatala során – az Önkormányzati Tanács hatáskörébe, illetve az indítványozó szerint az Alkotmánybíróság hatáskörébe is tartozó kérdések megválaszolása mellett – a bíróságnak olyan ténykérdéseket [az ingatlan forgalmi értéke, jövedelemtermelő képessége, a környezetkárosítás fennállta, illetve az az alóli mentesítés megtörténte] kellett figyelembe vennie, amelyek ténykérdésnek minősülnek, és amelyek feltárására, bizonyítására, illetve az azok tekintetében történő felülbírálatra az Alkotmánybíróság, mivel nem ténybíróóság, nem rendelkezik hatáskörrel.
- [33] A döntéseit a rendelkezésre álló iratok alapján meghozó Alkotmánybíróság számára ezen iratok alapján megállapítható volt, hogy az indítványozó alapvetően a települési önkormányzatnak az ingatlan megvásárlása során, illetve a helyi adó rendelete módosítása során tanúsított, álláspontja szerint rosszhiszemű magatartását kifogásolja. Az indítványban a tisztességes eljáráshoz való joga sérelmével összefüggésben felhozott érvek is leginkább ilyen, nem pedig a jegyző és a kormányhivatal adóhatóságként történő eljárásának, vagy a bírósági eljárásnak a processzuális értelemben vett tisztességtelenségére irányuló indokolásként értelmezhetőek. Ez azonban nem alkotmányjogi, hanem szakjogi kérdésnek tekinthető, aminek értékelésére az Alkotmánybíróság szintén nem rendelkezik hatáskörrel. Megjegyzendő továbbá az is, hogy mind a bíróság, mind pedig az Önkormányzati Tanács utalt arra saját döntésében, hogy a környezetszennyezéssel, és az attól való mentesítés elmaradásával kapcsolatos kérdésekben való állásfoglalásra az általuk folytatott eljárás keretei között az eljáró bíróságok sem rendelkeztek hatáskörrel. Az Alkotmánybíróság is egyetért a sérelmezett döntésekben foglalt azon megjegyzéssel, hogy amennyiben a korábbi környezetszennyezésnek, vagy a mentesítés esetleges elmaradásának olyan hatásai vannak, amelyek az indítványozó oldalán akarathibát, értékvesztést vagy kár bekövetkezését eredményezték, az azokból származó igények nem az indítványozó által az indítványban sérelmezett eljárásokban, hanem más, a polgári jog szabályai szerint folytatható peres eljárásokban lehetnek érvényesíthetők; erre sem a KMB, sem az Önkormányzati Tanács, sem pedig az Alkotmánybíróság eljárása nem alkalmas.
- [34] Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panaszban és annak kiegészítésében foglalt érvek alapján nem állapítható meg olyan, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, amely lehetővé tette volna az indítvány érdemi elbírálását abban az esetben, ha az a végzés indokolásának [19]–[26] bekezdéseiben foglaltak alapján nem lenne egyéb okból kizárt.
- [35] 5. Ezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel az nem felel meg az Abtv. 27. §-ában, 26. § (1) bekezdésében és 29. §-ában, részben pedig az Abtv. 30. § (1) bekezdésében és az Ügyrend 32. §-ában írott feltételeknek, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 32. § (2) és (4) bekezdései, valamint 30. § (2) bekezdés a), d) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. október 19.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető, alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1317/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3466/2021. (XI. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 49.Pkf.636.479/2020/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Galambos Károly Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Galambos Károly) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Pesti Központi Kerületi Bíróság 46.Pk.500.115/2020/28-II. számú végzése és a Fővárosi Törvényszék 49.Pkf.636.479/2020/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, az Alaptörvény I. cikk (1), (3) és (4) bekezdése; II. cikke; IV. cikk (1) bekezdése; VI. cikk (1) és (2) bekezdése, XV. cikk (1) és (5) bekezdése, XVI. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az édesapa a gyámhatóság határozataival előírt kapcsolattartás pótlása, valamint kapcsolattartás végrehajtása iránt indított eljárást. Az első fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság (a továbbiakban: PKKB) 46.Pk.500.115/2020/28-II. számú végzésével az eljárást részben megszüntette, valamint elrendelte a három alkalommal elmaradt folyamatos kapcsolattartások végrehajtását.
- [3] A PKKB végzésének indokolása szerint (8–9. oldalak) a bíróság meghallgatta az érdekelt gyermeket és nem állapította meg az édesanya befolyásolását a kapcsolattartás elmaradásában. A kiskorú arról is nyilatkozott a bíróságnak, hogy miért nem szeretne az édesapával kapcsolatot tartani. A PKKB indítvánnyal támadott döntésében a kapcsolattartás végrehajtására való kötelezés indokolásaként úgy fogalmazott: „ameddig a jogerős ítélet szerint kell megvalósulnia a kapcsolattartásnak, addig az anyának kötelessége akár a kiskorú gyermeket akarata ellenére is felkészíteni a kapcsolattartásra” (indokolás 9. oldal utolsó előtti bekezdése).
- [4] E végzés ellen az indítványozó és kiskorú gyermeke fellebbezést nyújtott be. A fellebbezés alapján eljáró Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: másodfokú bíróság) 49.Pkf.636.479/2020/3. számú végzésével a gyermek mint az eljárásban érdekelt fellebbezését hivatalból visszautasította, az édesanya fellebbezése nyomán eljárva pedig az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.
- [5] 2. Az indítványozó (kérelmezett) ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, amelyben elsősorban azért állította a támadott végzések alaptörvény-ellenességét, mert őt tették „felelőssé” a kapcsolattartások elmaradásában, ez álláspontja szerint emberi méltóságához való jogát sérti (Alaptörvény II. cikke). Meglátása szerint a gyermek akaratát a kapcsolattartással összefüggésben figyelembe kellett volna venni az eljárásban, és a gyermek véleménye miatt nem lehet őt kötelezni a kapcsolattartás végrehajtására. Az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését megjelölve hivatkozott a bíróságok *contra legem* jogalkalmazására, és arra, hogy a másodfokú bíróság „anyagi jogi értelemben” nem vizsgálta a benyújtott fellebbezését, valamint nem értékelte az apa „visszaélészerű” magatartását.
- [6] A főtítokár hiánypótlási felhívására közölt válaszában hivatkozott továbbá az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésére azzal összefüggésben, hogy az eljáró bíróságok nem vették figyelembe a megelőző kapcsolattartások során „a gyermeket ért bántalmazást”.
- [7] 3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, és a következőket állapította meg.
- [8] 3.1. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be: a másodfokú végzést az indítványozó jogi képviselője 2021. február 4-én töltötte le, az alkotmányjogi

panaszt pedig 2021. április 6-án, vagyis határidőben nyújtotta be elektronikusan a bírósághoz. A Fővárosi Ítéltábla döntése alkotmányjogi panasszal támadható. Az indítványozó édesanya a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és a folyamatban volt eljárás kérelmezettjeként érintettnek minősül.

- [9] 3.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény I. cikkére vonatkozó gyakorlata értelmében „az Alaptörvény vonatkozó rendelkezései az állam kötelezettségeit határozzák meg az alapjogok védelme és biztosítása érdekében, így közvetlenül ezen rendelkezések vonatkozásában sincs helye alkotmányjogi panaszknak” {3231/2014. (IX. 22.) AB végzés [8]; 3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [32]; 3002/2020. (II. 4.) AB határozat, Indokolás [22]}. Az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdése pedig államcél fogalmaz meg, amelyből a családok, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők védelmére irányuló állami kötelezettség ered. Az Alaptörvény e rendelkezésére, mivel nem az Alaptörvényben biztosított jogról rendelkezik, így alkotmányjogi panaszindítványt nem lehet alapítani {3127/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [23]–[24]; 18/2020. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [22]}.
- [10] 3.3. Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek az alábbiak szerint részben tesz eleget. Az indítvány a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó mint kérelmezett kötelezése a kapcsolattartás végrehajtására); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntéseket (a PKKB 46.Pk.500.115/2020/28-II. számú végzése, a másodfokú bíróság 49.Pkf.636.479/2020/3. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény II. cikke, IV. cikk (1) bekezdése, VI. cikk (1) és (2) bekezdése, XV. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése]; e) az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a másodfokú végzés alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt a PKKB végzésére is kiterjedően.
- [11] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés alapján az indítványnak – többek között – indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [e) pont]. Az Alkotmánybíróság által vizsgálható alkotmányossági kérdés [Abtv. 52. § (2) bekezdés] meghatározásához szükséges tehát, hogy az indítványozó az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezésének alkotmányos tartalma és a támasztott bírói döntés között szerinte fennálló ellentétet alkotmányjogilag is értékelhető érvekkel alátámassza.
- [12] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény II. cikkének, IV. cikk (1) bekezdésének, VI. cikk (1) és (2) bekezdésének, XV. cikk (1) bekezdésének, XVI. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmére vonatkozó kifejezett indokolást nem adott elő, az indítványban felsorolt, alapjogok alkotmányos tartalmára az indítványozó nem hivatkozott, és nem is volt figyelemmel. Ilyen irányú indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, és annak elbírálására nincs lehetőség [lásd hasonlóan: 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [13] 3.4. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [14] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt vizsgálva az Alkotmánybíróság a következőket hangsúlyozza. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése „egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” {3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]}. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint a tisztességes eljárás (*fair trial*) „egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ebből következően az egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.” {6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]; 3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [47]} Ezen túl, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó részjogosítványok részleteit is kifejtette már az Alkotmánybíróság

gyakorlata. Jelen alkotmányjogi panasz – a 6/1998. (III. 11.) AB határozat, valamint a 3375/2018. (XII. 5.) AB határozat megjelölésén túl – e gyakorlathoz képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását a *fair* bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben indokolná.

- [15] A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség feltételének [Abtv. 29. § második feltétele] vizsgálata körében az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [16] Előjáróban az Alkotmánybíróság utal a következő gyakorlatára: a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíró« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [17] Jelen ügyben az eljáró PKKB és másodfokú bíróság végzéseikben foglalt döntéseik indokát adták. A PKKB az eljárási normában biztosított eszköz (gyermek meghallgatása) útján feltárta a kapcsolattartás elmaradása mögött húzódó körülményeket. Ezt követően a felek figyelmét felhívta arra, hogyan rendezhető a jog eszközével a közöttük fennálló ellentét (kapcsolattartás újraszabályozása iránti per kezdeményezése).
- [18] A kapcsolattartás pótlását elrendelő bírói döntés tehát tartalmaz a gyermek érdekét értékelő és figyelembe vevő irányú indokolást. A bírói döntések indokolási hiányosságaira való indítványozói hivatkozás nem elegendő érv a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára.
- [19] Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az indokolási kötelezettség konkrét ügyben történő megsértésének kételye sem merült fel, az eljáró bíróságok határozataikban számot adtak az érdemi döntést alátámasztó lényeges érvekről. Az alkotmánybírói gyakorlat szerint „a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}.
- [20] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet jelen ügyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [21] 4. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában, az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjába foglalt törvényi feltételnek, valamint nem teljesíti az Abtv. 29. §-ban írt befogadási kritériumokat, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. október 19.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/955/2021.

HELYESBÍTÉS

Az Alkotmánybíróság Határozatai 2021. évi 23. számában kézírathiba miatt hibás szöveggel jelent meg az Alkotmánybíróság 3381/2021. (IX. 24.) AB végzése. A végzés helyes szövege a következő.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3381/2021. (IX. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Pkf.52.330/2019/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (dr. Czipott Linda ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz. Indítványukban a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Pkf.52.330/2019/7. számú végzése és a Gödöllői Járásbíróság 7.P.21.647/2019/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozók előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] A jogi képviselővel eljáró, külföldi lakcímmel rendelkező indítványozók (mint az alapul fekvő bírósági eljárás felperesei) keresetlevelet terjesztettek elő az alperesekkel szemben kötelelő rész kiadása jogcímen. A bíróság a keresetlevelet 7.P.20.967/2019. számra lajstromozta és a keresetlevelet 8. sorszám alatt visszautasította azzal, hogy a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 254. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a követelésük csak a közjegyző hatáskörébe tartozó fizetési meghagyásos eljárásban érvényesíthető.
- [4] Az indítványozók a keresetlevél előterjesztésének joghatásai fennállása alatt keresetlevelüket változatlan tartalommal ismételt benyújtották, arra hivatkozással, hogy a fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény (a továbbiakban: Fmhtv.) 3. § (4) bekezdése értelmében fizetési meghagyást nem lehet kibocsátani, ha a feleknek nincs ismert belföldi kézbesítési címe. A járásbíróság végzése indokolásában kifejtette, hogy az Fmhtv. 15. § (2) bekezdése szerint a jogosult az eljárás során köteles gondoskodni arról, hogy belföldi kézbesítési címmel rendelkezzen. Ugyanakkor a törvény helyes értelmezése szerint a fizetési meghagyás kibocsátásához csak a kötelezett kell, hogy belföldi címmel rendelkezzen, a jogosult nem, utóbbi esetben csak a belföldi (meghatalmazott vagy törvényes) képviselő, ennek hiányában kézbesítési megbízott megjelölése a követelmény. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a követelés összegére tekintettel az csak fizetési meghagyásos eljárásban érvényesíthető, ezért a keresetlevelet a Pp. 176. § (1) bekezdésének c) pontja alapján – utalva a Pp. 254. § (1) bekezdésében foglaltakra is – visszautasította.
- [5] A járásbíróság végzése ellen az indítványozók által benyújtott fellebbezés folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság a 3.Pkf.52.330/2019/7. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését – annak helyes indokaira tekintettel – helybenhagyta. Indokolásában kiemelte, hogy az Fmhtv. 3. § (2) bekezdés a) pontja szerint fizetési meghagyás útján érvényesíthető a követelés, ha a feleknek van képviselője, azaz kézbesítési címe. Rámutatott, hogy az indítványozók képviselőikre az ügyben magyarországi székhellyel rendelkező ügyvédet bíztak meg. Ebből következően – figyelemmel arra, hogy a Pp. 64. § (1) bekezdése szerint a fél

helyett az általa meghatalmazott képviselője is eljárhat, aki a per, illetve egyéb eljárás vitelére kapott meghatalmazást – a bíróságnak a képviselőnek kell a Pp. 136. § (1) bekezdése szerint kézbesítenie a bírósági iratokat. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ezt úgy kell tekinteni, hogy az adott ügyben az indítványozók rendelkeztek belföldi kézbesítési címmel, így a fizetési meghagyás kibocsátásának nem lett volna akadálya; ennek hiányában pedig az elsőfokú bíróság a keresetlevelet alappal utasította vissza.

- [6] Az indítványozók a másodfokú bíróság végzése ellen felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő, melyet a Kúria Pfv.I.20.919/2020/2. számú végzésével visszautasított. Indokolásában kifejtette, hogy az indítványozók jogi képviselője a jogerős végzést 2020. május 11-én vette át, majd az elsőfokú bírósághoz 2020. június 24-én „Úrlap felülvizsgálati kérelem előterjesztéséhez” elnevezésű űrlapot nyújtott be, amely azonban felülvizsgálati kérelmet nem, csak annak „felzetét” – a per és a felek adatainak feltüntetését – tartalmazta. Az indítványozók ezt követően – az elsőfokú bíróság felhívása alapján – 2020. július 13-án, a felülvizsgálati kérelem benyújtására nyitva álló, a Pp. 412. § (1) bekezdésében meghatározott negyvenöt napos határidő eltelte után nyújtották be a jogerős végzéssel szembeni felülvizsgálati kérelmet, amelyhez felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is csatoltak. A Kúria megállapította, hogy a 2020. május 12-től számított negyvenöt napos, a felülvizsgálati kérelem benyújtására nyitva álló időszakban összesen egy – a Pp. 617. §-a szerinti – üzemzavar-nap volt, a felülvizsgálati kérelem benyújtására nyitva álló határidő 2020. június 26-án lejárt. A Kúria erre tekintettel az elkésztett előterjesztett felülvizsgálati kérelmet a Pp. 415. § (1) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.
- [7] 3. Az indítványozók a fenti előzményeket követően nyújtották be – hiánypótlásra történt felhívásukat követően kiegészített – alkotmányjogi panaszukat, kérve a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Pkf.52.330/2019/7. számú végzése és a Gödöllői Járásbíróság 7.P.21.647/2019/7. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését. Álláspontjuk szerint a megjelölt végzések ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [8] Alkotmányjogi panaszukban előadták, hogy a támadott bírósági végzések sértik az arra vonatkozó jogukat, hogy a kötelesrész kiadása iránti igényüket bíróság bírálja el. Ennek indokolásaképpen kifejtették, hogy az elsőfokú bíróság arra hivatkozással utasította vissza a keresetlevelüket idézés kibocsátása nélkül, illetőleg ezt a másodfokú bíróság amiatt hagyta helyben, hogy a pertárgyértékre tekintettel nem lehet pert indítani, hanem előzetesen fizetési meghagyás kibocsátására van mód. Az indítványozók szerint azonban abban az esetben, ha a feleknek nincsen ismert belföldi lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye, nincs lehetőség fizetési meghagyásos eljárás lefolytatására, így követelésük viszont bírói úton nem érvényesíthető. Az indítványozók előadása szerint az eljáró bíróságok egybehangzó jogi álláspontja szerint a jogi képviselővel rendelkező indítványozók az Fmhtv.-ben meghatározott belföldi lakóhely, vagy tartózkodási hely hiányában sincsenek elzárva a fizetési meghagyásos eljárás kezdeményezésétől, mivel ilyenkor a jogi képviselőjük székhelye tekinthető kézbesítési címnek. Az indítványozók szerint a bíróságok jogértelmezése téves; az Fmhtv. a belföldi lakóhely, vagy tartózkodási hely kifejezést használja, csak ezekre egyben utalva használja a kézbesítési cím kifejezést, ami nem teszi lehetővé az utóbbi kiterjesztő értelmezését a jogi képviselőn keresztül kézbesítési lehetőségre. Véleményük szerint a bíróságok jogértelmezése olyan fikció, ami nem vezethető le sem a hatályos jogszabályi rendelkezésekből, sem a joggyakorlatból. Vagyis összességében a jogi képviselő székhelye nem azonosítható a felek belföldi kézbesítési címével, ami az indítványozók szerint csak belföldi lakcím, vagy belföldi tartózkodási hely lehet. Ebből következően, amikor a bíróság kizárja a kereset befogadását, arra hivatkozva, hogy előzetesen fizetési meghagyásos eljárást kell lefolytatni, olyan helyzetet teremt, amelyben sérül az indítványozók arra vonatkozó alkotmányos joga, hogy jogaikat bírósági perben érvényesítsék.
- [9] 4. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [10] Az Alkotmánybíróság vizsgálata eredményeként megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság követelményeinek az alábbiak szerint nem tesz eleget.

- [11] 4.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani, míg a (4) bekezdés kimondja, hogy a döntés közlésétől számított száznyolcvan nap elteltével alkotmánybírósági eljárás megindításának nincs helye.
- [12] Az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [13] Az indítványozók az Abtv. 27. §-a alapján fordultak alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, a Kúria felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasító végzésének kézbesítését követően.
- [14] Az indítványozók jogi képviselője a Budapest Környéki Törvényszék jogerős végzését 2020. május 11-én vette át, ehhez az időponthoz mérten az alkotmányjogi panasz benyújtására nyitva álló legvégső, 180 napos határidő 2020. november 9-én lejárt.
- [15] Az indítványozók a jogerős végzés ellen felülvizsgálati kérelmet is benyújtottak, az indítványozók jogi képviselője a Kúria – visszautasító – végzését 2020. december 8-án vette át. Az ennek kézhezvételétől számított 60 napos határidő 2021. február 8-án járt le, a Gödöllői Járásbíróság érkeztetőbélyegzője szerint az alkotmányjogi panasz 2021. február 8-án érkezett az elsőfokú bíróságra.
- [16] Az indítványozók ugyanakkor a kúriai végzést nem támadták meg alkotmányjogi panaszukkal, ennek következtében az alkotmányjogi panasz benyújtására nyitva álló határidő – a fentebb írtak szerint – 2020. november 9-én lejárt; azaz a jogerős végzés ellen benyújtott alkotmányjogi panasz tehát elkészt.
- [17] 4.2. Az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *d*) pontja értelmében az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasítja, ha az indítvány elkésztett és az indítványozó igazolási kérelmet nem terjesztett elő. Az indítványozók a jogerős bírósági végzést támadó panaszukat – a fentebb részletesen kifejtettek szerint – nem a végzés kézbesítésétől számított hatvan napon belül, hanem a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasító kúriai döntést követően terjesztették elő, azonban a kúriai döntés elleni alkotmányjogi panasszal nem éltek. Ezért az indítványozóknak a jogerős végzésben foglalt döntést kifogásoló alkotmányjogi panaszuk elkésztettnek tekintendő {például: 3324/2020. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [11]; 3292/2020. (VII. 17.) AB végzés, Indokolás [7]–[10]}.
- [18] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 30. §-ában foglaltaknak, ezért befogadására nincsen mód. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *d*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. szeptember 14.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Márki Zoltán
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/499/2021.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg.
A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza.
Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen,
díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtktára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető
HU ISSN 2062-9273